

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja

**ANALÝZA MEDZIOBECNEJ SPOLUPRÁCE VYBRANÉHO
OKRUHU MIEST A ICH BEZPROSTREDNÉHO OKOLIA
(MESTSKÉ FUNKČNÉ ÚZEMIE) A Z NEHO PLYNÚCE
POZITÍVNE EXTERNALITY PRE SUBJEKTY A
OBYVATEĽOV V DANOM ÚZEMÍ**

Maroš Valach a kolektív

Názov štúdie: **Analýza medziobecnej spolupráce vybraného okruhu miest a ich bezprostredného okolia (mestské funkčné územie) a z neho plynúce pozitívne externality pre subjekty a obyvateľov v danom území**

Vedúci autorského

kolektívu: Ing. Maroš Valach, PhD. kapitoly 1, 2, 4 a 5

Spoluautori: Ing. Denisa Hanáčková, PhD. kapitola 3
 Ing. Michal Cifranič, PhD kapitola 3
 Ing. Marián Kováčik, PhD. kapitola 3 a 4
 Ing. Eva Balážová, PhD. kapitoly 6 a 7
 doc. Ing. Viera Papcunová, PhD. kapitoly 6 a 7
 doc. Ing. Juraj Tej, PhD. kapitoly 6 a 7

Nitra, 2019

Obsah

Zoznam obrázkov	4
Zoznam tabuliek	6
Úvod	8
1 Teoretické a legislatívne východiská problematiky medziobecnej spolupráce	9
1.1 Definícia a význam spolupráce	9
1.2 Legislatívne predpoklady medziobecnej spolupráce	12
1.3 Formy spolupráce obcí	13
1.3.1 Medziobecná (Interkomunálna) spolupráca	15
1.3.2 Spolupráca obcí so subjektmi v území	22
1.3.3 Národné štruktúry spolupráce obcí	23
1.3.4 Spolupráca s obcami z iných štátov	24
1.4 Finančné aspekty medziobecnej spolupráce	26
1.5 Dôvody spolupráce miestnych samospráv	28
1.6 Efekty medziobecnej spolupráce	30
1.7 Bariéry spolupráce obcí	31
1.8 Pojem funkčný mestský región a oblasti spolupráce v mestskom regióne	33
2 Medziobecná spolupráca v európskom kontexte	35
3 Analýza medziobecnej spolupráce v okrese Nitra	43
3.1 Charakteristika okresu Nitra	43
3.2 Výsledky prieskumu medziobecnej spolupráce v okrese Nitra	47
3.2.1 Priestorová úroveň spolupráce	47
3.2.2 Miestna úroveň medziobecnej spolupráce	49
3.2.3 Formy a oblasti medziobecnej spolupráce	52
3.2.4 Regionálna úroveň medziobecnej spolupráce	55
3.2.5 Národná úroveň medziobecnej spolupráce	62
3.2.6 Zdroje financovania medziobecnej spolupráce	65
3.2.7 Finančné aspekty medziobecnej spolupráce obcí v okrese Nitra	65
3.2.8 Efekty medziobecnej spolupráce	73
3.2.9 Hodnotenie bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	74
3.2.10 Potreba zmien v oblasti medziobecnej spolupráce	75
4 Analýza medziobecnej spolupráce vybraných miest v SR	77
5 Zhrnutie výsledkov analýzy medziobecnej spolupráce v okrese Nitra a vybraných miest ..	140
6 Návrh podporných opatrení pre efektívnu medziobecnú spoluprácu - na úrovni štátu a samosprávy	142
6.1 Odporúčania k medziobecnej spolupráci pre miestne samosprávy	150
6.2 Odporúčania k medziobecnej spolupráci pre štátnu správu	153
7 Záver	154
Použitá literatúra	157
Príloha 1	162

Zoznam obrázkov

Obrázok 1	Formy a typy medziobecnej spolupráce	13
Obrázok 2	Lokalizácia Nitrianskeho okresu v Nitrianskom kraji.....	43
Obrázok 3	Podiel obcí vo veľkostných kategóriách podľa počtu obyvateľov v % k 31.12.2018.....	45
Obrázok 4	Priestorové rozmiestnenie obcí v okrese NR.....	46
Obrázok 5	Priestorová úroveň spolupráce obce/mesta s inými subjektmi.....	47
Obrázok 6	Podiel úrovní spolupráce	48
Obrázok 7	Preferencia medziobecnej spolupráce pri výkone kompetencií	48
Obrázok 8	Priestorové rozmiestnenie spoločných obecných úradov v okrese Nitra a ich spádových obcí.....	50
Obrázok 9	Formy spolupráce s inými obcami a mestami	52
Obrázok 10	Oblasti spolupráce obce/mesta v rámci samosprávnej pôsobnosti s inými obcami a mestami.....	53
Obrázok 11	Ponitrianske združenie obcí pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi.....	54
Obrázok 12	Oblasti spolupráce obce/mesta na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy s inými obcami a mestami	55
Obrázok 13	Subjekty spolupráce na regionálnej úrovni	56
Obrázok 14	Miestne akčné skupiny pôsobiace na území okresu Nitra.....	56
Obrázok 15	Subjekty spolupráce na národnej úrovni	63
Obrázok 16	Prioritné zdroje financovania spolupráce	65
Obrázok 17	Významnosť ekonomických efektov z medziobecnej spolupráce	73
Obrázok 18	Významnosť neekonomických efektov z medziobecnej spolupráce.....	74
Obrázok 19	Významnosť bariér medziobecnej spolupráce obcí/miest.....	75
Obrázok 20	Potreba realizácie zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce	76
Obrázok 21	Mestá zapojené do dotazníkového prieskumu.....	77
Obrázok 22	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Modrý Kameň	78
Obrázok 23	Priestorový aspekt regionálnej úrovne medziobecnej spolupráce mesta Jelšava .	81
Obrázok 24	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Sládkovičovo.....	87
Obrázok 25	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta modrý Turzovka.....	91
Obrázok 26	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Sečovce	95
Obrázok 27	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Vráble.....	98
Obrázok 28	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Šurany	102
Obrázok 29	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Štúrovo	106
Obrázok 30	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Sered'	110
Obrázok 31	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Bánovce nad Bebravou	114
Obrázok 32	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Šaľa	120
Obrázok 33	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Trebišov	124
Obrázok 34	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Poprad	127
Obrázok 35	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Trnava	130
Obrázok 36	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Banská Bystrica	134
Obrázok 37	Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Nitra	138
Obrázok 38	Bariéry a dôsledky spolupráce MoS.....	144

Obrázok 39 Rozvoj spolupráce obcí	147
Obrázok 40 Legislatívny, inštitucionálny, strategický a finančný rámec MoS	151
Obrázok 41 Proces manažmentu dobrovoľnej MoS	152

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Formy spolupráce obcí	14
Tabuľka 2 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe zriadenia združenia obcí	17
Tabuľka 3 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe spoločného združenia na zabezpečovanie výkonu verejnej správy	19
Tabuľka 4 Prehľad SOÚ v evidencii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.....	19
Tabuľka 5 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe zmluvy	20
Tabuľka 6 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe založenia právnickej osoby (s.r.o., a.s.)	21
Tabuľka 7 Euroregióny Slovenska zoradené podľa dátumu vzniku	24
Tabuľka 8 Prehľad možných modelov integračných a dezintegračných prístupov	35
Tabuľka 9 Územnosprávne usporiadanie niektorých krajín Európy.....	38
Tabuľka 10 Celkový počet obyvateľov SR, Nitrianskeho kraja a okresu Nitra v období rokov od 2010-2018.....	44
Tabuľka 11 Veľkostná kategorizácia obcí/miest okresu NR k 31.12.2018	44
Tabuľka 12 Prehľad informácií o spoločných obecných úradoch v okrese Nitra k 30. 9 2018	49
Tabuľka 13 Porovnanie ročných členských príspevkov obcí do SOÚ a počtu pracovníkov SOÚ k 31. 12. 2018.....	51
Tabuľka 14 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS Radošinka k 31. 12. 2018.....	57
Tabuľka 15 Projekty PRV 2007-2013 v MAS Radošinka	58
Tabuľka 16 Projekty PRV 2007-2013 v MAS Dolná Nitra	59
Tabuľka 17 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS VITIS k 31. 12. 2018.....	60
Tabuľka 18 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS Požitavie-Širočina	61
Tabuľka 19 Projekty PRV 2007-2013 v MAS Požitavie-Širočina	61
Tabuľka 20 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS Cedron-Nitrava k 31. 12. 2018	62
Tabuľka 21 Projekty spolupráce realizované ZMOS za roky 2013 - 2018.....	64
Tabuľka 22 Výdavky na spoluprácu obcí do 1 000 obyvateľov v roku 2018.....	66
Tabuľka 23 Finančná a daňová sila obcí do 1 000 obyvateľov za rok 2018.....	68
Tabuľka 24 Výdavky na spoluprácu obcí nad 1 000 obyvateľov v roku 2018	69
Tabuľka 25 Finančná a daňová sila obcí nad 1 000 obyvateľov za rok 2018	70
Tabuľka 26 Výdavky na spoluprácu miest Nitra a Vráble v roku 2018	71
Tabuľka 27 Finančná a daňová sila miest Nitra a Vráble za rok 2018	72
Tabuľka 28 Spoločný obecný úrad v meste Modrý Kameň.....	78
Tabuľka 29 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Modrý Kameň	79
Tabuľka 30 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Jelšava	82
Tabuľka 31 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sliač	84
Tabuľka 32 Spoločný obecný úrad v meste Sládkovičovo	86
Tabuľka 33 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sládkovičovo	88
Tabuľka 34 Spoločný obecný úrad v meste Turzovka.....	90
Tabuľka 35 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Turzovka.....	91
Tabuľka 36 Spoločný obecný úrad v meste Sečovce	94

Tabuľka 37 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sečovce.....	95
Tabuľka 38 Spoločný obecný úrad v meste Sečovce.....	97
Tabuľka 39 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Vráble.....	99
Tabuľka 40 Spoločný obecný úrad v meste	101
Tabuľka 41 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Šurany.....	103
Tabuľka 42 Spoločný obecný úrad v meste Štúrovo.....	105
Tabuľka 43 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Štúrovo	107
Tabuľka 44 Spoločný obecný úrad v meste	109
Tabuľka 45 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sereď	111
Tabuľka 46 Spoločný obecný úrad v meste	113
Tabuľka 47 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Bánovce nad Bebravou	115
Tabuľka 48 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta.....	117
Tabuľka 49 Spoločný obecný úrad v meste Šaľa.....	119
Tabuľka 50 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Šaľa	120
Tabuľka 51 Spoločný obecný úrad v meste Trebišov	122
Tabuľka 52 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Trebišov.....	124
Tabuľka 53 Spoločný obecný úrad v meste Poprad.....	126
Tabuľka 54 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Poprad.....	127
Tabuľka 55 Spoločný obecný úrad v meste Trnava.....	129
Tabuľka 56 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Trnava.....	131
Tabuľka 57 Spoločný obecný úrad v meste Banská Bystrica	133
Tabuľka 58 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Banská Bystrica.....	135
Tabuľka 59 Spoločný obecný úrad v meste Nitra	137
Tabuľka 60 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Nitra.....	138

Úvod

Spolupráca je významná v akejkoľvek oblasti ľudskej činnosti, v ktorej sa viaceré subjekty usilujú o dosiahnutie rovnakého cieľa. Dovoľuje totiž spojením síl dosahovať lepšie výsledky, než ktorých by boli schopní jednotlivci. Tento tzv. synergický efekt možno využiť aj v miestnej samospráve. Partnerstvo a spolupráca sa riadia zásadami zákonnosti, vzájomnej výhodnosti a súladu s potrebami obyvateľov, pričom regióny, mestá a obce majú rovnaké postavenie.

Mestá a obce na Slovensku je potrebné vnímať ako miestne samosprávy, ktoré disponujú pomerne veľkým množstvom kompetencií a presne vymedzenou teritoriálnou pôsobnosťou. Súčasne si treba uvedomiť, že sú neustále vystavované vplyvom vonkajšieho a vnútorného prostredia. Na prekonanie týchto vplyvov samosprávy využívajú rôzne stratégie, z ktorých významnou je nadväzovanie partnerstiev a medziobecná spolupráca.

Slovenská republika patrí medzi krajiny s veľmi fragmentovanou sídelnou štruktúrou. Približne dve tretiny obcí na Slovensku majú menej ako 1000 obyvateľov. Túto skutočnosť možno na jednej strane vnímať ako pozitívum, v podobe vyššej demokratickej participácie na správe vecí verejných a dôležité je aj priblíženie samosprávy občanom. Na strane druhej, však so sebou fragmentácia obcí prináša viacero problémov v podobe slabého finančného a ekonomického zázemia malých samospráv limitujúceho zabezpečovanie kompetencií a ich ďalší rozvoj.

V súčasnosti môžeme medzi obcami v zahraničí ale aj na Slovensku pozorovať trend zintenzívňovania vzájomnej spolupráce. Menšie obce majú prirodzene väčší sklon k medziobecnej spolupráci než väčšie obce, ktoré sú schopné individuálne poskytovať väčší rozsah služieb, no napriek tomu sa aj väčšie obce zapájajú do rôznych druhov spoluprác, kvôli zabezpečeniu čoraz väčšieho množstva úloh.

Hlavným cieľom tejto štúdie bolo analyzovať súčasný stav medziobecnej spolupráce vybraného okruhu miest a obcí a poukázať na pozitívne efekty plynúce z medziobecnej spolupráce, ako aj navrhnúť podporné opatrenia na efektívnu medziobecnú spoluprácu. V nadväznosti na uvedený hlavný cieľ boli stanovené nasledujúce parciálne ciele:

- spracovať teoretické východiská problematiky medziobecnej spolupráce,
- identifikovať legislatívny rámec, upravujúci túto oblasť,
- identifikovať príklady medziobecnej spolupráce z iných európskych krajín,
- analyzovať formy a typy medziobecnej spolupráce pomocou prípadových štúdií,
- identifikovať oblasti výkonu kompetencií, ktoré sú zabezpečované na báze medziobecnej spolupráce,
- identifikovať prínosy spolupráce pre jednotlivé subjekty a obyvateľov,
- odhaliť problémy, resp. bariéry, s ktorými sa miestne samosprávy stretávajú pri medziobecnej spolupráci,
- navrhnúť opatrenia na elimináciu zistených problémov.

1 Teoretické a legislatívne východiská problematiky medziobecnej spolupráce

1.1 Definícia a význam spolupráce

Spoluprácu môžeme podľa názoru viacerých odborníkov vnímať z dvoch vzájomne súvisiacich, i keď odlišných pohľadov. Spolupráca môže predstavovať **vzťah**. Na vytvorenie vzťahu spolupráce potrebujú zúčastnené strany vyznávať podobné hodnoty, vnímať zodpovednosť za rovnaký problém, alebo zdieľať zdroje, ciele a víziu. Spoluprácu však môžeme vidieť aj ako **proces**. Z tohto pohľadu spolupráca predstavuje spôsob identifikovania toho, čo je a toho, čo nie je spoločné medzi stranami, ktoré priviedol k spoločnému stolu spoločný problém, alebo vôľa spolupracovať. Tento proces umožní zúčastneným stranám vzájomne výhodnú výmenu názorov a vyriešenie spoločného problému.

Pre názornosť uvádzame viaceré definície pojmu spolupráca, ktorých autori sa zhodujú na tom, že spolupráca vedie k dosahovaniu spoločných cieľov:

- Podľa Blatovej (2005) možno spoluprácu vo všeobecnosti chápať ako interakčný proces, v ktorom sa účastníci podieľajú na realizácii spoločného alebo podobného cieľa, spravidla vzájomným prispôbením svojich činností.
- Kolajová (2006) definuje spoluprácu ako systematickú integráciu úsilia jedincov pri dosahovaní spoločného cieľa a ďalej uvádza, že spolupráca je založená na spojení dvoch faktorov: na jednej strane stojí faktor súčinnosti (členovia tímu súčasne pracujú na spoločnej úlohe a zdieľajú zodpovednosť za výsledok) a na druhej strane faktor koordinácie, ktorý spočíva v spoločnej zodpovednosti za úlohu, ktorá je plnená postupne, tzn. niektoré subjekty vykonajú prvú časť úlohy, potom môžu pracovať ďalšie a tí opäť odovzdávajú prácu ostatným. Koordinácia je podľa Kolajovej z hľadiska efektívnosti náročnejšia.
- Galvasová (2007) nadväzuje na vyššie uvedených autorov a spoluprácu chápe ako súčinnosť určitého množstva subjektov pri dosahovaní určitého spoločného cieľa a dôvody pre spoluprácu nachádza v existencii tzv. synergického efektu, teda faktu, že spoločne je možné dosiahnuť významnejší výstup ako keby sa každý subjekt usiloval o jeho dosiahnutie sám.
- Chabičovská a Binek (2007) pre zvýraznenie významu spolupráce uvádzajú nasledujúci vzťah: $1 + 1 > 2$. Ďalej dopĺňajú Galvasovú tvrdením, že subjekty predpokladajú taký výsledok spolupráce, pri ktorom si aspoň jeden z nich polepší, pričom ostatní si nepohoršia (tj. Paretovsky optimálny výsledok), alebo skôr v praxi všetky subjekty predpokladajú získanie nejakých výhod. Dôležité pritom je, aby subjekty mali záujem racionálne a efektívne využívať vlastné zdroje.
- Podľa Búšika (2012) je možné spoluprácu definovať ako hľadanie riešenia na základe spoločnej dohody, ktorá určuje úlohy a prácu spolupracujúcich (partnerov), popisuje spoločné ciele, integruje rozdielne záujmy a ciele do riešenia, z ktorého budú profitovať všetci partneri. Spolupracujúci partneri tak môžu navrhovať riešenia takých problémov, ktoré nedokážu jednotlivo vyriešiť sami. Búšik ďalej píše, že spolupráca je predovšetkým horizontálnym vzťahom dvoch alebo viacerých subjektov, ktorými môžu

byť jednotlivci alebo aj spoločenské skupiny, hospodárske, kultúrne alebo politické organizácie, inštitúcie verejnej správy a medzi jej atribúty patria predovšetkým dobrovoľnosť, vzájomná dôvera a rešpekt, zodpovednosť, korektnosť a vzájomná výhodnosť. Účelom spolupráce podľa Búšika býva vytvorenie podmienok k aktivitám, ktoré by subjekty nemohli vykonávať samostatne.

- Český autor Hyánek (2017) vymedzuje spoluprácu ako spájanie a zdieľanie informácií, zdrojov, aktivít a organizácií z viacerých sektorov, s cieľom spoločne dosiahnuť výstup, ktorý by organizácie z jednotlivých sektorov nemohli dosiahnuť samostatne.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že spolupráca je princípom, vzťahom, ale aj nástrojom pri dosahovaní spoločných cieľov. Očakáva sa od nej rešpektovanie názorov ostatných o rozložení zodpovednosti, participácii v príprave, realizácii spoločných zámerov, ale aj o dodržiavaní dohodnutých časových a vecných spoločných rozhodnutí. Kardinálnou otázkou fungovania spolupráce je pritom zvládnutie konfliktov medzi partnermi, ďalej fungujúce informačné kanály, transparentnosť, tolerantnosť, nepretržitosť procesu, zverejňovanie informácií o aktivitách a koordinovanie aktivít a procesov.

Proces spolupráce Ondrušek (2010) rozdelil do štyroch krokov:

- 1. započatie spolupráce** – na začiatku, keď sa organizácia, inštitúcia alebo neformálna skupina rozhodne prizvať iné subjekty na spoluprácu, je potrebné, aby si predbežne formulovala oblasť, v ktorej chce spolupracovať, alebo problém, ktorý chce spoločne riešiť. Na základe vymedzenej oblasti môže identifikovať zainteresované a ovplyvnené skupiny a z nich účastníkov procesu. Potom sa môže zvolať prvé stretnutie, na ktorom je potrebné, aby sa účastníci dohodli na formulácii problému, oblasti spolupráce, vyjasnili si roly a dohodli sa na cieľoch.
- 2. spoločné plánovanie a rozhodovanie** – na spoločných stretnutiach sa postupne:
 - dohodne na presnom vymedzení a pomenovaní problému,
 - vymenia sa informácie,
 - diskusiou sa postupne dospeje k spoločnému porozumeniu riešeného problému,
 - prejde sa k návrhu možností, alternatív a nápadov,
 - preveria sa možnosti riešenia, diskutuje sa o výhodách a nevýhodách,
 - zúži sa výber na niekoľko alternatív, ktoré sa rozpracujú,
 - dohodne sa na nezávislých kritériách, podľa ktorých sa vyberie spoločné riešenie,
 - riešenie sa poskytne širšej skupine zainteresovaných, ako aj verejnosti,
 - spoločne sa odsúhlasí konečná dohoda.
- 3. realizácia dohody** – sú za ňu zodpovedné všetky zúčastnené strany aj v prípade, keď sa na faktickej realizácii nepodieľajú všetci účastníci. Na to, aby mohli zrealizovať spoločnú dohodu, účastníci potrebujú:
 - k dosiahnutej dohode vytvoriť realizačný plán,
 - rozdeliť si zodpovednosti za jednotlivé úlohy,
 - vytvoriť mechanizmus na monitorovanie a spresňovanie realizácie.
- 4. monitorovanie, hodnotenie a spätné preverovanie napĺňania dohody** – dôležitou súčasťou akéhokoľvek dlhodobého plánovacieho procesu je monitorovanie a zhodnocovanie postupu realizácie. Podľa výsledkov monitoringu a potreby je potom

možné prispôsobovanie plánu a priebežné riešenie nespokojností a odlišných názorov na realizáciu dohody.

Neustály vývoj v posledných desaťročiach viedol k zvyšovaniu kvality a počtu verejných služieb, rastu štandardov a očakávaní ľudí z týchto služieb, rozvoju sociálnych a hospodárskych procesov, ktoré vytvárajú neustály tlak na miestne samosprávy. Na zvládnutie týchto procesov miestne samosprávy môžu využívať rôzne stratégie, z ktorých významnou je nadväzovanie partnerstiev a spolupráca.

Hulst a Van Montfort (2017) uvádzajú, že pojem „dohoda o spolupráci“ alebo „mediobecné partnerstvo“ možno vo všeobecnosti definovať ako vzťah založený na vzájomnom porozumení a dôvere medzi obcami. Podľa Jetmara (2015) partnerstvo predstavuje inšpiratívnu cestu, ako spoločne rozvíjať územie a zlepšiť služby verejnosti. Aby bola spolupráca dokonale a správne funkčná, nesmie byť umelo nariadená. Musí vzniknúť ako potreba smerovaná zdola a zhora má byť iba ľahko usmerňovaná tak, aby príklady dobrej praxe z jedného konca krajiny boli prirodzenou, prijateľnou a motivujúcou inšpiráciou pre ostatných.

Realizácia partnerstva predpokladá existenciu formalizovanej alebo zmluvnej dohody. Je dôležité si uvedomiť, že v rámci právneho partnerstva partneri spoločne preberajú určité právne povinnosti. Vo všeobecnosti platí, že ak niektorý z partnerov nedokáže splniť svoje záväzky, od ostatných partnerov sa môže vyžadovať, aby vyrovnali deficit. V niektorých situáciách je pre obce vhodnejšie použiť pojmy ako spolupráca, kolaborácia alebo vytváranie sietí (Hulst a Van Montfort, 2017).

Podľa Berengo et al. (2011) mediobecná spolupráca je všeobecný termín pre všetky spoločne poskytované verejné služby medzi obcami, ktoré sú obvykle, ale nie nutne susedmi.

Medziobecná spolupráca predstavuje jedno z možných riešení zameraných na zvýšenie odbornosti a zároveň aj efektívnosti výkonu originálnych, ako aj prenesených kompetencií v miestnej samospráve (Fáziková, 2005). Chomová et al. (2005) v tejto súvislosti identifikujú viaceré oblasti, v ktorých je prínosné rozvíjať mediobecnú spoluprácu: ochrana životného prostredia, oblasť cestovného ruchu, kultúra, turistika, agroturistika, regionálne vzdelávanie, školstvo, sociálne služby, technická infraštruktúra, regionálne informačné a poradenské centrá a ich organizovanie, zdravotníctvo, oblasť čistenia odpadových vôd, likvidácia komunálneho odpadu a pod.

V súčasnosti môžeme medzi obcami v zahraničí, ale taktiež už aj na Slovensku pozorovať trend vzájomnej spolupráce. Malé obce majú prirodzene väčší sklon k tejto spolupráci než väčšie obce, ktoré sú schopné samostatne poskytovať väčší rozsah služieb. Medziobecná spolupráca je klasickou kompenzáciou tzv. malosti obcí a taktiež ich neschopnosti samostatného poskytovania verejných služieb (Hasprová et al., 2012).

1.2 Legislatívne predpoklady medziobecnej spolupráce

Medzi základné legislatívne predpoklady medziobecnej spolupráce v podmienkach Slovenskej republiky patria:

- Ústava Slovenskej republiky, Štvrtá hlava, Čl. 66 – „Obec má právo združovať sa s inými obcami na zabezpečenie vecí spoločného záujmu; rovnaké právo združovať sa s inými vyššími územnými celkami má aj vyšší územný celok.“
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení – § 20 vymedzuje základné formy a zásady spolupráce obcí. Spolupráca obcí sa riadi zásadami zákonnosti, vzájomnej výhodnosti a súladu s potrebami obyvateľov obcí. Obce majú pri vzájomnej spolupráci rovnaké postavenie; § 21 sa týka medzinárodnej úrovne medziobecnej spolupráce – „Obec môže v rozsahu svojej pôsobnosti spolupracovať s územnými a správnymi celkami alebo s úradmi iných štátov vykonávajúcimi miestne funkcie. Má právo stať sa členom medzinárodného združenia územných celkov alebo územných orgánov.“
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja – podľa § 13 medzi subjekty územnej spolupráce patrí aj obec. Jednou z činností, ktoré vykonávajú subjekty územnej spolupráce je „vytváranie partnerstiev a spolupráca so sociálno-ekonomickými partnermi v oblasti regionálneho rozvoja.“
- Európska charta miestnej samosprávy – Čl. 10 zakotvuje právo miestnych samospráv združovať sa, čo znamená, že obce disponujú právom spolupracovať pri výkone svojich právomocí s ďalšími miestnymi spoločenstvami. V spomínanom článku je konkrétne uvedené, že „miestne orgány sú pri výkone svojich právomocí oprávnené spolupracovať a v medziach zákona sa združovať s inými miestnymi orgánmi za účelom zabezpečovania úloh spoločného záujmu. V každom štáte sa uznáva právo miestnych orgánov stať sa členom združenia, ktoré chráni a rozvíja ich spoločné záujmy a právo stať sa členom medzinárodného združenia miestnych orgánov. Miestne orgány majú právo za podmienok, ktoré môžu byť vymedzené zákonom, spolupracovať s miestnymi orgánmi v iných krajinách.“
- Medzinárodné záväzky SR, ku ktorým sa krajina zaviazala, ako napríklad dohody o realizácii cezhraničnej spolupráce s okolitými susediacimi krajinami.
- Európsky rámcový dohovor o cezhraničnej spolupráci medzi územnými celkami alebo orgánmi. Tento podporuje uzatváranie dohôd o cezhraničnej a interteritoriálnej spolupráci v rámci právomoci miestnych a regionálnych orgánov, na báze rozvoja, stability a vzájomnej dôvery medzi krajinami.
- Zákon č. 90/2008 Z. z. o európskom zoskupení územnej spolupráce a o doplnení zákona č. 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov – upravuje založenie, vznik, postavenie, hospodárenie, zrušenie a zánik európskeho zoskupenia územnej spolupráce so sídlom na území Slovenskej republiky a dohľad nad jeho činnosťou. Podľa § 3 slovenským subjektom, ktorý môže byť členom zoskupenia je aj obec.

1.3 Formy spolupráce obcí

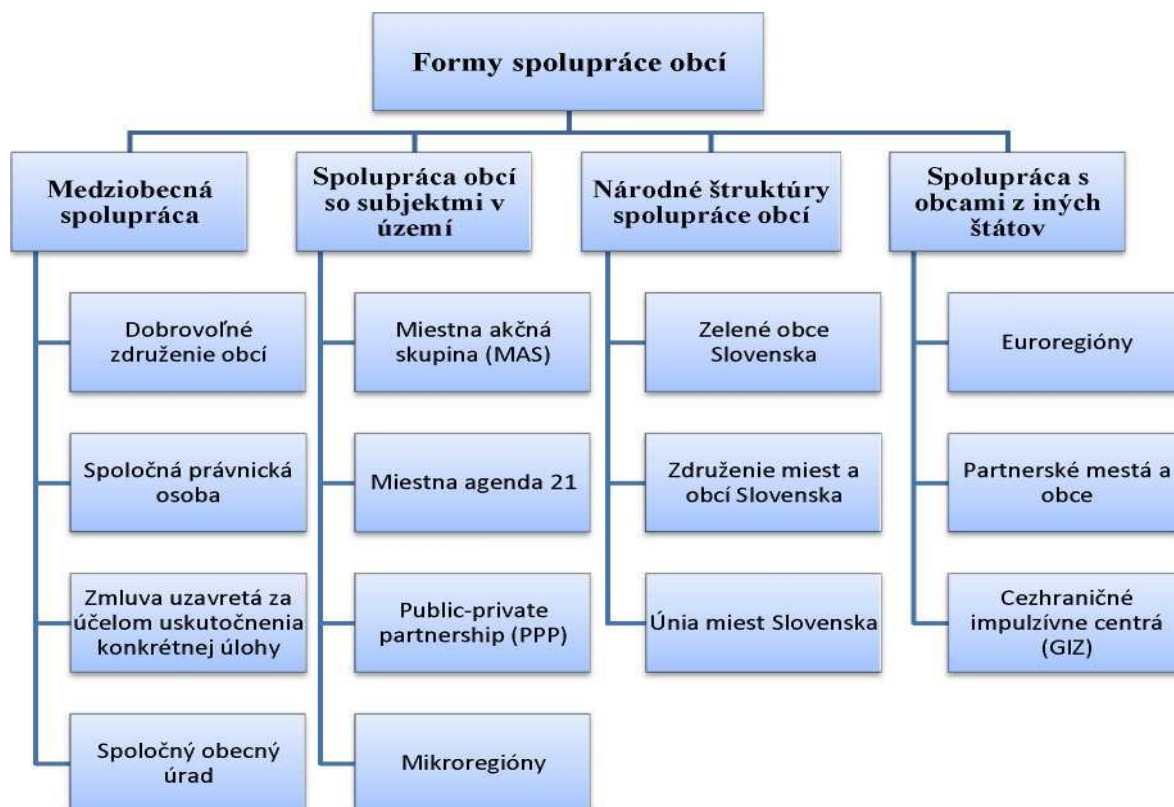
Ako už bolo v predchádzajúcej podkapitole spomenuté, každá obec môže zo zákona a v rozsahu svojej pôsobnosti rozvíjať spoluprácu so správnymi a územnými celkami alebo úradmi iných štátov, ktoré vykonávajú miestne funkcie. Dôležité je však konštatovať, že uzatvorená dohoda alebo dohodnuté členstvo nesmie byť v rozpore s Ústavou SR, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná a nemôže byť v rozpore s verejným záujmom (Kerekeš, 2007). V odbornej literatúre môžeme nájsť rôzne definície foriem partnerstva podľa určitých špecifických znakov.

Na základe historického prístupu Wollmann (2010) uvádza a porovnáva dve základné formy medziobecnej spolupráce:

- a) prvá forma predstavuje ustanovenú spoluprácu medzi obcami a mestami, ktorú riadia lokálne vlády (hierarchicky nadriadené municipalitám);
- b) druhá formu spolupráce vzniká zdola medzi obcami na základe konkrétnych problémov, ktoré je potrebné riešiť.

Prvú formu spolupráce vystihuje na Slovensku najviac fenomén spoločných obecných úradov; pri druhej forme ide o medziobecnú spoluprácu na základe rôznych typov a foriem združení, dohôd či sietí.

Podľa Galvasovej (2007) všetky nižšie uvedené formy spolupráce sú pri obciach vhodné len za predpokladu, že dochádza k rozvoju, ich spolupráca je účelná, efektívna a má pozitívny dopad na rozvoj daného územia. Autorka rozčlenila možnosti spolupráce obcí do jednoduchšej hierarchickej schémy, ktorú znázorňuje nasledujúci obrázok.

Obrázok 1 Formy a typy medziobecnej spolupráce
Zdroj: Galvasová, 2007

Galvasová identifikuje štyri formy spolupráce obcí: medziobecnú, spoluprácu obcí a subjektov lokalizovaných na jej území, ďalej ide o národnú úroveň a poslednou je medzinárodná spolupráca obcí. Každá z uvedených foriem v sebe zahŕňa viacero typov spolupráce.

Štangová et al. (2010) vymedzujú podobné členenie foriem spolupráce obcí, avšak medziobecnú spoluprácu rozdeľujú na základe piatich hľadísk, ktoré prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 1 Formy spolupráce obcí

Forma spolupráce	Hľadisko	Príklady foriem spolupráce
Medziobecná spolupráca	legislatívnej formy (<i>zákon o obecnom zriadení</i>)	- na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy, činnosti, - na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, - zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona.
	Geografické	- spolupráca obcí, - spolupráca mesta a okolitých obcí, - spolupráca mestských častí v rámci veľkých miest, - spolupráca na regionálnej úrovni (napr. mikroregión /združenie obcí mikroregionálneho charakteru/, zmluvy na spoločné regionálne projekty a pod.), - spolupráca s partnerskými obcami zo zahraničia, euroregióny a pod.
	organizačné	- bez založenia právnickej osoby (napr. združovanie finančných prostriedkov, spoločné projekty a pod.), - so založením novej právnickej osoby (združenia obcí, komunitné nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, obchodné spoločnosti napr. s.r.o. a pod.)
	charakteru spolupráce	- spolupráca pri výkone kompetencií prenesených a originálnych
	časové	- dlhodobá spolupráca (napr. združenie obcí s neohraničenou dĺžkou trvania a pod.), - jednorazové aktivity (spoločný projekt na splnenie určitej úlohy a pod.)
Spolupráca obce s ostatnými subjektmi v území	spolupráca s inými subjektmi verejného sektora okrem obcí (štátna správa, regionálna samospráva a pod.), so subjektmi súkromného a tretieho sektora napr. partnerstvá, spoločné projekty, dohody, zmluvy, záujmové združenia, rôzne obchodné spoločnosti - a. s, s.r.o., neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby a pod.	

Spolupráca obcí v rámci národných a medzinárodných štruktúr	napr. členstvo obce v ZMOS (Združenie miest a obcí Slovenska a pod.), v ÚMS (Únia miest Slovenska), participácia obcí v nadnárodných organizáciách napr. v rámci EÚ a Rady EÚ
---	---

Zdroj: Štangová et al., 2010

1.3.1 Medziobecná (Interkomunálna) spolupráca

Najčastejšie využívanou formou spolupráce v podmienkach miestnej samosprávy je medziobecná spolupráca (Nižňanský, 2009), ktorá sa v posledných rokoch koncentruje predovšetkým na rozvoj vidieckych oblastí, rozvoj cestovného ruchu, výmenu skúseností a informácií so zahraničnými partnermi (Binek et al., 2010). Predstavuje spôsob akým možno dosiahnuť zvýšenie efektívnosti a lepšej kvality pri fungovaní obcí, ktoré sú už dlhodobejšie trvalou súčasťou skúmania výkonu verejnej správy (Žárska, 2018). Impulzom pre vznik medziobecného partnerstva je snaha o riešenie pretrvávajúceho problému malých a zle vybavených obcí, ktoré častokrát nie sú schopné naplno uspokojovať verejné potreby svojich obyvateľov efektívne. Výsledkom je znížená kvalita verejných statkov, zanedbávanie dlhodobého rozvoja obce, narastanie zadlženia samosprávy, vyššie nároky na dotácie a pod. Riešením môže byť antidemokratické správanie postavené na redukcii počtu obcí alebo možnosť druhá - medziobecná spolupráca. Aktívne a dobrovoľné vytváranie medziobecnej spolupráce je jednou z možností smerovania k integrácii územnej samosprávy a šetrenia verejných financií. Prostredníctvom ekonomických podnetov sa postupne vytvárajú rozsiahlejšie celky, ktorých hranice sú určené efektívnosťou aktivít v danom priestore (Kotvalová, 2001). Politika EÚ má značný vplyv na podnietenie aktivít v medziobecnej spolupráci a požiadavky na spoluprácu predstavujú významnú podmienku pre získanie finančnej pomoci na projekty z prostriedkov EÚ (Tichý, 2005).

Spolupráca obcí sa objavuje a prakticky dobre funguje vo všetkých európskych štátoch. Právne úpravy spravidla vychádzajú z tradícií jednotlivých štátov, možno však vysledovať určité spoločné rysy (Lovacká, 2006).

Podľa slovenskej legislatívy, konkrétne Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, môžu formy medziobecnej spolupráce vzniknúť na základe:

- a) zmluvy o zriadení združenia obcí,
- b) zmluvy o zriadení spoločného obecného úradu,
- c) zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti,
- d) zriadenia alebo založenia právnickej osoby podľa osobitného zákona,

Medziobecná spolupráca na základe zmluvy o združení obcí

Lovacká (2006), konštatuje, že primárny typ medziobecnej spolupráce tvoria regionálne združenia obcí, ktorých záber je rozsiahly a mnohostranný. Združenie obcí upravuje §20b zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, podľa ktorého obce môžu zriaďovať združenia obcí. Zákon definuje jednotlivé činnosti, ktoré združenia obcí uskutočňujú

najmä v oblasti sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúry a miestny cestovný ruch. Stanovuje tiež, že združenie svojou činnosťou vytvára vhodné podmienky pre napĺňanie rozličných úloh obcí ako aj vyššieho územného celku.

Združenie obcí je právnickou osobou. Registrovým úradom združení obcí je príslušný okresný úrad v sídle kraja. Na platnú registráciu sú potrebné:

- zmluva o založení združenia obcí podpísaná starostami všetkých obcí, ktoré sa stávajú členmi združenia obcí, pričom na jej platnosť je zároveň potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov obecného zastupiteľstva každej obce, ktorá je účastníkom zmluvy,
- stanov združenia ako súčasť zmluvy.

Práve skutočnosť, že prostredníctvom združenia obcí zabezpečujú obce úlohy, ktoré sú často skôr regionálneho charakteru, mnoho združení obcí v SR využíva vo svojom názve pojem „mikroregión“. Použitím tohto názvu chcú združené obce zvýrazniť svoju príslušnosť k určitému geograficky vymedzenému územiu, ktoré má nejaké spoločné charakteristiky (prírodné, demografické, historické, kultúrne a pod.).

Pojem mikroregionálne združenie obcí definuje aj zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (§ 2, písm. f): „mikroregionálne združenie je právnická osoba založená na účely dosiahnutia spoločných riešení pri zvyšovaní úrovne hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónu“. Tým sa jednoznačne mikroregionálne združenia obcí v praxi vymedzujú ako dobrovoľné združenia obcí a miest za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia, zväčša prirodzeného regiónu.

Podľa Gajdoša (2006) mikroregionálne združenia predstavujú najvhodnejšiu možnosť riešenia problémov menších obcí a napomáhajú rozvoju obcí. Vytváranie partnerstiev subjektov v rámci mikroregiónov je pozitívnou tendenciou rozvoja vo vidieckom priestore. Miestne samosprávy sa združujú v určitom priestore s cieľom presadzovať spoločné záujmy a dosahovať výhody, z ktorých budú ťažiť všetky zainteresované obce lokalizované v danom priestore (Pustá a Dolná, 2010). Zámerom mikroregionálnych združení je prostredníctvom spoločne realizovaných programov stimulovať endogénny rozvoj regiónu na základe mobilizácie endogénnych a exogénnych rozvojových faktorov. Zvyšovanie kvalifikácie a možností inovácií menších regiónov vyplýva z rozvoja ich identity, tradícií a kultúry (Kandráčová a Michaeli, 1997).

Výhody združenia obcí plynú najmä z jej formy samostatnej právnickej osoby, rovnocenného partnerstva medzi samosprávami a vlastného rozpočtu. Nevýhodou môže byť relatívne dlhý proces zakladania a zložité rozhodovacie procesy (Nižňanský, 2014).

Význam mikroregionálnych združení obcí podľa Štangovej et al. (2010) spočíva v nasledujúcich skutočnostiach:

- spoločnými silami podnecujú rozvoj v obciach mikroregiónu, pripravujú rozvojové programy a dokumenty - územné plány, programy hospodársko - sociálneho rozvoja, stratégie trvalo udržateľného rozvoja a pod.,
- môžu byť príjemcami finančných podpôr z národných (Program obnovy dediny), ale aj európskych zdrojov (predvstupové, či štrukturálne fondy EÚ),

- začiatok cielenej spolupráce obyvateľov vidieka, záujem o spájanie, delenie si kompetencií a zdieľanie spoločných problémov i ziskov. Táto spolupráca môže byť zárodkom budúcej municipalizácie, ktorá je v západnej Európe základným princípom verejnej správy na komunálnej úrovni.

Tabuľka 2 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe zriadenia združenia obcí

výhody	nevýhody	vhodnosť
<ul style="list-style-type: none"> • samostatná právnická osoba • prevzatie nadobecných úloh • verejné rozhodovacie štruktúry • právne aj hospodársky samostatné • vlastný rozpočet • rovnocenné partnerstvo • orientácia na dlhodobú spoluprácu • financovanie zodpovedá záujmom 	<ul style="list-style-type: none"> • vznik a zmeny sú viazané na povolenie • relatívne dlhý proces zakladania • pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte • komplikované rozhodovacie procesy • pre každú úlohu je možné založiť združenie (presadzované aj na Slovensku) čo vedie k rozširovaniu administratívnych štruktúr 	<ul style="list-style-type: none"> • pre všetky úlohy, tj. aj pre úlohy spojené s kapitálovými výdavkami, ale aj úlohy správne

Zdroj: Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o., 2014

Medziobecná spolupráca na základe zmluvy o zriadení spoločného obecného úradu

S presunom kompetencií zo štátnej správy na lokálnu samosprávu sú spojené i mnohé problémy. Ide hlavne o odbornú spôsobilosť a náročnosť vykonávania týchto kompetencií. Fragmentácia sídelnej štruktúry SR si podobne, ako aj v iných štátoch vyžadovala komplexné riešenie. Jedno z riešení, založené na dobrovoľnej spolupráci, predstavovali spoločné obecné úrady (SOÚ). Prvé z nich začali vznikať v roku 2004 (Belajová et al, 2011). Spoločné obecné úrady mali zohrávať dôležitú úlohu najmä v prípade malých obcí. Spoluprácou sa mal docieľať kvalitnejší a kvalifikovanejší výkon prenesených kompetencií na územnú samosprávu. Hlavným problémom pretrvávajúcim v menších obciach je nedostatok financií a zároveň kvalifikovaných odborníkov. Na základe tohoto dôvodu, pretrvávajú v menších obciach značné nedostatky v efektívnosti vykonávania pôvodných a prenesených kompetencií. Jednou z viacerých možností riešenia tohto problému je práve zakladanie spoločných obecných úradov. Ide o príklad spolupráce, kedy nevzniká na rozdiel od združenia obcí nová právnická osoba. Ide skôr o výkonný orgán bez právnej subjektivity. Organizačne môže pôsobiť v rámci obecného úradu obce, ktorá je sídlom SOÚ, môže byť samostatným útvarom na obecnom úrade, alebo môže byť nezávislým pracoviskom mimo príslušného obecného úradu obce.

Táto forma medziobecnej spolupráce predstavuje dostatočne efektívny a účinný nástroj na zabezpečenie nižšieho objemu výdavkov v samospráve. V súčasnosti predstavitelia menších obcí pristupujú k spolupráci formou spoločných obecných úradov predovšetkým ako konzekvenciu pochopenia skutočnosti, že kompetencie delegované zo štátu ďalej nedokážu realizovať vlastnou kapacitou. Dôsledkom je dobrovoľné združovanie obcí s okolitými samosprávami. Možné výhody, stojace za uváženie zlúčenia obecných úradov obcí možno označiť nižšiu administratívnu náročnosť, vyššiu ekonomickú efektívnosť a odbornosť (Slavík et al., 2010).

Medzi základné princípy vytvárania SOÚ patria:

- princíp dobrovoľnosti,
- princíp vzájomnej výhodnosti,
- rovnocennosť postavenia obce,
- zachovanie autonómnosti rozhodovania každej obce.

Podľa názoru Hasprová et al. (2012) zriadením SOÚ nedochádza k obmedzeniu alebo narušeniu identity príslušných obcí, ktorých právne postavenie sa nemení. SOÚ nie je právnickou osobou, zriaďuje sa predovšetkým s cieľom zabezpečiť výkon individuálnej rozhodovacej činnosti starostov obcí a vedenia evidencie, ktoré nie je účelné a racionálne vykonávať na úrovni jednotlivých obcí. Autori ďalej konštatujú, že SOÚ môže plniť všetky úlohy pre jednotlivé obce, ktoré zákon zveruje obciam, alebo môže plniť len časť zákonom zverených úloh po dohode obce. Hlavnou úlohou SOÚ je najmä odborná príprava podkladov na rokovaciu činnosť, príslušných stanov obcí a návrhov na normotvornú právomoc obcí. SOÚ nie je oprávnený vydávať rozhodnutia. Úlohu SOÚ v praxi možno vymedziť ako „servis“ pre vyššiu profesionalitu výkonu správy, napr. prípravu rozhodovacej činnosti starostov zmluvných obcí, ktoré nie je ekonomicky a odborne účelné, racionálne a vecne správne vykonávať samostatne. Zaujímavým aspektom SOÚ je to, že môžu združovať obce, ktoré spolu územne vôbec nesúvisia.

Podľa § 16 zákona o obecnom zriadení je obecný úrad výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Inštitút SOÚ ako forma vnútroštátnej dobrovoľnej spolupráce obcí sa zriaďuje zmluvou o zriadení spoločného úradu. Účastníkmi takejto formy spolupráce sú najmenej dve obce. Zmluvu o zriadení SOÚ musia schváliť obecné zastupiteľstvá všetkých obcí, ktoré pristupujú k zriadeniu spoločného úradu. Zmluva sa uzatvára na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti na určitý alebo na neurčitý čas.

Súčasná právna úprava (zákon 369/1990 Zb. o obecnom zriadení) špecifikuje základné náležitosti zmluvy o zriadení SOÚ:

- označenie účastníkov zmluvy,
- vymedzenie predmetu zmluvy,
- vymedzenie času, na ktorý sa uzatvára,
- práva a povinnosti účastníkov zmluvy,
- podiel každej obce na majetku získanom spoločnou činnosťou, spôsob odstúpenia od zmluvy a vysporiadania majetkových a finančných záväzkov,

- určenie sídla SOÚ; ak SOÚ zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy pre obec, ktorá ho uskutočňuje podľa osobitného predpisu aj pre iné obce, je jeho sídlom táto obec,
- spôsob financovania jeho nákladov a jeho organizáciu,
- určenie starostu, ktorý bude štatutárnym orgánom v majetkovoprávnych veciach týkajúcich sa SOÚ a v pracovnoprávnych veciach týkajúcich sa zamestnancov v SOÚ a pod.

Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o. (2014) uvádza nasledujúce výhody a nevýhody spoločného združenia na zabezpečovanie výkonu verejnej správy.

Tabuľka 3 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe spoločného združenia na zabezpečovanie výkonu verejnej správy

výhody	nevýhody	vhodnosť
<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché založenie (registrácia) • nie je potrebná právna subjektivita 	<ul style="list-style-type: none"> • nemá právnu subjektivitu a preto nemôže vystupovať a konať vo vlastnom mene • môžu spolupracovať iba samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> • nevhodné pre správu nehnuteľností, riadenie podnikov • nevhodné pre úlohy, kde sú veľké výdavky (technické služby,...)

Zdroj: Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o., 2014

K 30.09.2018 evidovalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky spolu 221 SOÚ. Veľkosť obvodov, ktoré pokrývajú je značne variabilná, odlišujú sa aj rozsahom kompetencií, ktoré pre jednotlivé obce vykonávajú. Počty SOÚ v evidencii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v členení podľa krajov prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 4 Prehľad SOÚ v evidencii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Kraj	Počet SOU
Bratislavský kraj	14
Trnavský kraj	22
Trenčiansky kraj	24
Nitriansky kraj	29
Žilinský kraj	35
Banskobystrický	36
Prešovský kraj	31
Košický kraj	30
Spolu	221

Zdroj: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

SOÚ vykonávajú svoju činnosť na týchto úsekoch: 1. úsek miestnych a účelových komunikácií, 2. úsek špeciálneho stavebného úradu pre miestne a účelové komunikácie, 3. úsek stavebného poriadku, 4. úsek školstva - výkon štátnej správy, 5. úsek ochrany pred požiarimi, 6. úsek ochrany prírody a krajiny, 7. úsek ochrany ovzdušia, 8. úsek ochrany pred povodňami, 9. úsek štátnej vodnej správy, 10. úsek odpadového hospodárstva, 11. územné plánovanie, 12. opatrovateľská služba, sociálne služby, 13. práca a mzdy škôl a školských zariadení, 14. regionálny rozvoj, 15. priestupkové konanie, 16. účtovníctvo, 17. investičná činnosť, 18.

verejné obstarávanie, 19. civilná ochrana, 20. telesná kultúra, 21. prevádzkovanie pohrebiska.(Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky).

Medziobecná spolupráca na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti

Ďalšou z možností spolupráce medzi obcami môže byť prostredníctvom zmluvy uzatvorenej k splneniu určitej konkrétnej úlohy, buď na dobu určitú alebo neurčitú. Zmluva musí mať výhradne písomnú formu a musí byť schválená zastupiteľstvami zúčastnených obcí (Provazníková, 2015). Na jej schválenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny poslancov obecného zastupiteľstva každej dotknutej obce. Za vzniknuté záväzky voči tretím osobám zo zmluvy uzavretej na účet uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti zodpovedajú účastníci zmluvy spoločne nerozdielne, ak zmluva neustanovuje inak (§20a ods.4 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení). Zákon 369/1990 Zb. o obecnom zriadení taktiež definuje základné náležitosti, ktoré musí zmluva obsahovať:

- a) označenie účastníkov zmluvy,
- b) vymedzenie predmetu zmluvy,
- c) vymedzenie času, na ktorý sa uzatvára,
- d) práva a povinnosti účastníkov zmluvy,
- e) podiel každej obce na majetku získanom spoločnou činnosťou,
- f) spôsob využitia stavby, ak je predmetom zmluvy,
- g) spôsob odstúpenia od zmluvy a vysporiadania majetkových a finančných záväzkov.

Úloha, pre ktorú je zmluva vypracovaná, má mnohokrát nad obecný charakter a z toho dôvodu je pre jej úspešné zrealizovanie potrebná medziobecná spolupráca s viacerými obcami, pre ktoré má daná úloha význam (Galvasová et al., 2007).

Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o. vo svojej štúdií Zlučovanie a spolupráca obcí (2014) uvádza nasledujúce výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti.

Tabuľka 5 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe zmluvy

výhody	nevýhody	vhodnosť
<ul style="list-style-type: none"> • flexibilná forma vo vzťahu k predmetu spolupráce, jednoduché prispôsobenie sa rozličným rámcovým podmienkam • minimálne náklady na založenie 	<ul style="list-style-type: none"> • obmedzená istota pre obec, ktorá výkon zabezpečuje • komplikované garancie výkonu, kvality, úhrady škôd 	<ul style="list-style-type: none"> • pre oblasti s minimálnymi kapitálovými výdavkami • správne úlohy by nemali byť predmetom zmluvnej spolupráce

Zdroj: Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o., 2014

Medziobecná spolupráca na základe zriadenia alebo založenia právnickej osoby podľa osobitného zákona

Táto možnosť je osobitným druhom spolupráce, nakoľko sa opiera aj o iné právne predpisy, ktoré obsahuje právny poriadok Slovenskej republiky. Ide najmä o: zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník a zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby.

Spolupráca formou založenia spoločnej právnickej osoby sa uskutočňuje v prípade, ak splnenie spoločne stanovených cieľov obcí vyžaduje ich stabilnejšiu a užšiu spoluprácu. Založenie novej právnickej osoby môže byť vo forme akciovej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným. Podstatné náležitosti spojené so založením, vznikom a zánikom spoločnej právnickej osoby sú riadené ustanoveniami z obchodného zákonníka. Najčastejšími dôvodmi na založenie tejto formy spolupráce obcí je vykonanie činností spojených so správou bytových podnikov, lesov, rybníkov, dopravných podnikov a pod. (Galvasová et al., 2007). Výhodami spoločnej právnickej osoby sú predovšetkým daňové a personálne výhody, samostatnosť organizácie mimo správy, trvalé zadenovanie všetkých podstatných právomocí členov, možnosť získania cudzích zdrojov financovania. Nevýhodou môže byť nižšia úroveň transparentnosti a vyššie náklady na založenie či vyššie náklady na účtovníctvo (Nižňanský, 2014).

Tabuľka 6 Výhody a nevýhody medziobecnej spolupráce na základe založenia právnickej osoby (s.r.o., a.s.)

výhody	nevýhody	vhodnosť
<ul style="list-style-type: none">• samostatná organizácia mimo správy• trvalé definovanie právomocí členov (kontrola, rozhodovanie, rozdelenie zisku,...)• relatívne dobrá možnosť riadenia• daňové a personálne výhody• flexibilita v rozpočte, nepodliehanie pravidlám vo verejnom rozpočtovaní• ručenie• možnosť realizácie projektov PPP• možnosť získania cudzích zdrojov	<ul style="list-style-type: none">• vyššie náklady na založenie• zvýšené náklady na účtovníctvo• daňová povinnosť• riadenie iba v rámci zákonov• nižšia transparentnosť	<ul style="list-style-type: none">• pre zásobovanie viacej obcí• pre oblasti kde je zastúpený aj súkromný kapitál• nemôžu zabezpečovať správne úlohy, pre malé projekty je založenie nákladné

Zdroj: Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o., 2014

1.3.2 Spolupráca obcí so subjektmi v území

Binek et al. (2010), uvádzajú, že pre efektívnejšie zapojenie subjektov pochádzajúcich z podnikateľskej a neziskovej sféry do spolupráce pri rozvoji vidieka využívajú obce Miestne akčné skupiny (MAS), v ktorých sa s určitým spoločným cieľom združujú obce ako aj celé združenia obcí pri dodržiavaní vopred stanovených pravidiel. Hlavným zmyslom MAS je rozvinúť interný rozvojový potenciál vidieckeho územia pomocou metódy LEADER, ktorá je založená na princípe partnerstva. Činnosť MAS spočíva v aktivizácii miestnych aktérov s primárnym zámerom zabezpečiť kvalitný život občanov na vidieku. Na rozhodovacej úrovni musí byť pomer zástupcov súkromného sektora tvorený najmenej polovicou miestneho partnerstva. Zvyšnú, druhú polovicu musia tvoriť zástupcovia z verejného sektora. MAS sa zameriavajú predovšetkým na sféru rozvoja cestovného ruchu, stimuláciu malých a stredných foriem podnikania - remesla, rozvoja občianskej vybavenosti, drobnou infraštruktúrou a pod. Výhodou MAS je ich možné financovanie z európskych finančných prostriedkov.

Public - private partnership (PPP), teda spolupráca verejného a súkromného sektora predstavuje typ spolupráce, ktorej účelom je realizácia konkrétnych projektov, programov či iniciatív. Výsledkom týchto iniciatív sú investície, zachovanie alebo vznik nových pracovných miest a predovšetkým postupný rast životnej úrovne obyvateľov v konkrétnom regióne, meste a obci (Ďurkovičová, 2014). Základom úspešného PPP projektu je, že využitím schopností a zručností, ktorými disponuje súkromný partner, spolu s rozdelením rizík medzi zúčastnené strany môže partner z verejného sektora dosiahnuť zásadne vyšší prínos v pomere k vynaloženým prostriedkom (Galvasová et al., 2007).

Podľa Finka (2017) Smart city cluster predstavuje novodobý koncept rozvoja a vedenia miest a obcí v ich zázemí, prostredníctvom kľúčových aktérov rozvoja - od inštitúcií na štátnej alebo miestnej úrovni, podnikateľských subjektov a združení, vedecko-výskumných inštitúcií a univerzít, záujmových združení až po konečných užívateľov, návštevníkov, obyvateľov a podnikateľov. Dôležitá je aj podpora implementácie od zahraničných expertov. Je teda spoluprácou právnických osôb z rôznych sektorov, (Husár et al., 2017) ktorých zámerom je implementácia inovačných postupov v oblasti spracovania a triedenia dát, zdieľanej ekonomiky či udržateľného nakladania so zdrojmi energií pričom cieľovou skupinou je samospráva. Každá koncepcia rozvoja je spracovávaná tak, aby bola špecifická a jedinečná pre každé mesto či obec so zohľadnením jedinečných daností a vlastností, ktorými samospráva disponuje. Preto je dôležité poznať záujmy a potreby komún, podnikateľov aj ďalších subjektov nachádzajúcich sa v meste a jeho zázemí (Finka, 2017).

1.3.3 Národné štruktúry spolupráce obcí

Združenie miest a obcí Slovenska tvorí reprezentatívnu organizáciu, ktorá v súčasnosti zastupuje približne 95 % všetkých miest a obcí na Slovensku. Združenie bolo založené v roku 1990 s cieľom presadzovania spoločných záujmov a potrieb všetkých členov, teda obcí a miest. Ide o najväčšiu nevládnú organizáciu, reprezentujúcu a spájajúcu mestá a obce na území Slovenskej republiky ako právnické osoby. Združenie je významným zdrojom informácií, dobrých praktík či skúseností pre združenia miestnych samospráv ako aj domáce a zahraničné inštitúcie. Úlohou združenia je tiež hľadanie a predkladanie riešení na problémy členských miestnych územných samospráv prostredníctvom spolupráce s orgánmi štátnej správy, ktoré sú vecne príslušné pre schvaľovanie legislatívnych návrhov na zlepšenie (www.zmos.sk). Posilňuje ekonomickú samostatnosť samospráv, podporuje finančnú stabilitu miest a obcí, zastupuje slovenské samosprávy v rozvojových spoluprákach, podporuje rozvoj modernizácie, subsidiarity a demokracie (Franzenová et al., 2018).

Únia miest Slovenska je právnickou osobou a predstavuje dobrovoľné záujmové združenie miest Slovenskej republiky. Vznikla v roku 1994 a v súčasnosti jej základňu tvoria väčšie a stredne veľké mestá z rozličných regiónov SR. Primárnymi cieľmi združenia sú presadzovanie inštitucionálnej, daňovej a finančnej suverenity, obhajoba všetkých práv a záujmov miest vo vzťahu k zákonodarnej a výkonnej štátnej moci a posilňovanie významu miest ako centier regiónov. Doma i v zahraničí zastupuje členské aj spolupracujúce mestá voči tretím osobám, aktívne sa podieľa na legislatívnom procese (www.unia-miest.sk).

Národný projekt Zelené obce Slovenska predstavuje platformu zameranú na regeneráciu a udržanie biodiverzity a ekosystémov nachádzajúcich sa mimo vyznačených chránených území. Implementáciou projektu zelenej infraštruktúry, ktorý má podobu opatrení zameraných na výsadbu vybraných skupín a druhov drevín, sa vytvárajú vhodné podmienky na poskytovanie ekosystémových služieb a uplatňovanie krokov s dôrazom na ekologické funkcie. Mell, (2009) pripomína, že systém zelenej infraštruktúry má svoje využitie aj v mestách, kde môže zohrať významnú úlohu pri revitalizácii miest tým spôsobom, že poskytne nové priestory, ktoré ponúknu viacstupňové prínosy pre obyvateľov miest a súčasne predstavuje zásobáreň prírodných zdrojov. Napomáha pri zvýšení kvality mestskej klímy a pri hospodárení s vodou (Urban et al., 2018).

1.3.4 Spolupráca s obcami z iných štátov

Obec má na základe § 21 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov právo stať sa členom medzinárodného združenia - euroregiónu. Euroregión predstavuje rovnako dôležitú a zaujímavú formu medziobecnej spolupráce len na úrovni cezhraničných obcí. Falťan (2004) uvádza, že Slovensko je z pohľadu rozlohy a vnútorného administratívno-správneho delenia krajinou na „hraniciach“. Z toho dôvodu je cezhraničná spolupráca a jej euroregionálne formy významným aspektom rozvoja územia. Dôležitá funkcia spolupráce na medzinárodnej úrovni sa do budúcnosti môže ešte viac zvyrazňovať. Priestor pre rozvojovú spoluprácu obcí prináša snaha o vzájomné riadenie výkonu verejnej správy na cezhraničnej úrovni. Dôsledkom prehlbujúcej sa európskej integrácie dochádza k odstraňovaniu bariér v medziobecnej spolupráci z rôznych krajín. Dochádza k priamej podpore spolupráce obcí na cezhraničnej báze (Lovacká, 2006). Na základe Európskeho rámcového dohovoru o cezhraničnej spolupráci môžu miestne a regionálne orgány za stanovených podmienok spolupracovať s územnými celkami alebo s miestnymi orgánmi v iných krajinách. Táto forma spolupráce bola vyhodnotená ako mimoriadne vhodná prevencia etnických konfliktov. Predstavuje pružnú a efektívnu spoluprácu obcí, miest a regiónov. Euroregióny sú stabilné štruktúry spolupráce a disponujú svojou vlastnou identitou a administratívou. Majú tiež vlastné technické a finančné zdroje. Ako združenie právnických osôb si zabezpečujú samostatne všetky finančné aj nefinančné prostriedky nevyhnutné pre svoje pôsobenie. Niektoré obmedzené prostriedky na začiatok svojej činnosti a nákup technického vybavenia im poskytuje štát a členské samosprávy (Kerekeš, 2006).

Tabuľka 7 Euroregióny Slovenska zoradené podľa dátumu vzniku

	Euroregióny na hraniciach Slovenska	Sídlo	Vznik	Partneri
1.	Tatry	Kežmarok	26.09.1994	PL
2.	Váh – Dunaj – Ipeľ	Nitra	03.06.1999	H
3.	Pomoravie – Wemviertel – Jižní Morava	Holíč	23.06.1999	A, CZ
4.	Ipeľský euroregión	Šahy	06.08.1999	H
5.	Karpatský euroregión	Prešov	25.11.1999	H, PL, RO, UA
6.	Euroregión Neogradiensis	Lučenec	25.03.2000	H
7.	Beskydy	Žilina	09.06.2000	CZ, PL
8.	Bílé – Biele Karpaty	Trenčín	30.07.2000	CZ
9.	Euroregión Slaná-Rimava	Rimavská Sobota	10.10.2000	H
10.	Košice – Miskolc euroregión	Košice	01.12.2000	H
11.	Euroregión Podunajského Trojspolku	Dunajská Streda	25.01.2001	H
12.	Euroregión Kras	Jablonov nad Turnou	01.03.2001	H
13.	Euroregion Wien – Bratislava – Győr	Bratislava	2005	A, H

Zdroj: www.euractiv.sk

Chovančík a Dočkal (2005) uvádzajú, že euroregión môže byť chápaný ako nástroj umožňujúci rozvrat tradične zaužívaného konceptu národných štátov a štátnych hraníc. Euroregión teda vystupuje ako pojmová čiara novej integračnej teórie. Za úspešným fungovaním euroregiónov stojí čo najkomplexnejšie zosúladenie záujmov zainteresovaných strán. Medzi najaktívnejšie euroregióny presahujúce územie Slovenska sú hlavne tie, ktoré boli sformované s partnermi z Poľska, Maďarska a Česka. (Kerekeš, 2007).

Európska únia aktívne podporuje projekty cezhraničnej spolupráce svojich členských štátov a to už od roku 1990. V tomto roku bola prvýkrát vyhlásená Iniciatíva Spoločenstvo Interreg. Na túto iniciatívu od roku 1994 nadväzovala Interreg IIA a neskôr pokračovala iniciatíva Interreg IIIA. V programovom období 2007 - 2013, dospela významnosť cezhraničnej spolupráce do takých rozmerov, že sa cezhraničná spolupráca a jej operačné programy stali komponentom jedného z primárnych cieľov regionálnej politiky EÚ (Nevedel a Kudláčková, 2016).

Súčasťou cezhraničnej spolupráce je Regionálne cezhraničné impulzné centrum, ktoré predstavuje kontaktné miesto určené pre spoločné aktivity ako plánovanie, koordinácia, výmena informácií, implementácia spoločných cezhraničných projektov, realizácia aktivít podporených z finančných prostriedkov EÚ. Dôraz je kladený na vytváranie podmienok zameraných na posilnenie spolupráce a vzájomnej informovanosti členských obecných samospráv, združení, úradov a tiež mimovládnych organizácií na oboch stranách hraníc. (www.mpsr.sk).

Partnerská spolupráca počas svojej dlhej existencie preukázala svoj prínos z hľadiska porozumenia medzi rozličnými národmi a kultúrami. Hlavnou pridanou hodnotou spolupráce je spoločné prekonávanie predsudkov medzi národmi, aktívny dialóg občanov na medzikultúrnej úrovni, posilňovanie občianskej účasti na verejnom živote a podpora občianstva a celistvosti Európskej únie. Spolupráca obcí je jedinečná tým, že do rozvoja zapája všetky skupiny občanov - od bežných občanov, odborníkov, podnikateľov, pracovníkov rôznych organizácií, účastníkov rôzneho veku a pohlavia až po občianske spolky a organizácie rôzneho zamerania (www.smocr.cz).

1.4 Finančné aspekty medziobecnej spolupráce

Spoluprácou obcí medzi sebou či s ďalšími subjektmi v okolí dochádza na jednej strane k zdieľaniu skúseností, inovácií, technologických postupov spolupráce, združovaniu finančných prostriedkov, ekonomickým úsporám (Galvasová et al., 2007) a zároveň na strane druhej k nárastu nákladov spojených s town-twinningovými činnosťami (The Council of European Municipalities and Regions, 2019). Pre zachovanie funkčnosti spolupráce je nevyhnutné sformulovanie finančnej stratégie partnerstva. Cieľom vypracovania finančnej stratégie je riešenie otázky výdavkov, ktoré vznikajú pri realizácii aktivít partnerstva. Podstatné sú spôsoby ich úhrady a riešenie budúcich možných spôsobov, ako budú partneri získavať finančné zdroje pre realizáciu aktivít partnerstva (Galvasová, 2007).

Jetmar et al. (2015) konštatujú, že v súčasnosti v podmienkach Slovenskej republiky neexistujú žiadne finančné nástroje, ktoré by priamo či nepriamo financovali medziobecnú spoluprácu. Kaliňák et al. (2017), zasa uvádzajú, že pre samosprávy nie je možné spoliehať sa len na prostriedky z ESF. Na centrálnej úrovni stále pretrváva absencia podporných nástrojov, ktoré by reflektovali záujem obcí spoločne a aktívne realizovať svoj rozvoj, napomáhali zvyšovať úsilie pre budovanie nových ciest, ako zaistiť reálnu dostupnosť verejných služieb občanom a napĺňanie ich vysokej kvality zo strany obcí (Jetmar et al., 2015).

Hlavnou možnosťou pre zabezpečenie spoločných záujmov, by mali byť členské príspevky a samofinancovanie. Ďalšou z možností zaopatrenia príjmov medziobecnej spolupráce, môžu byť osobitné dotačné programy, ktoré sú významné najmä v situáciách, keď organizácie medziobecnej spolupráce nie sú tvorcami projektu financovaného z ESF a majú problémy so zaistením bežného chodu (Kaliňák et al., 2017). Takáto forma financovania sa využíva už dlhší čas v zahraničí, no napriek všetkým možnostiam naďalej pretrváva trend financovania medziobecnej spolupráce zo zdrojov, ktoré sú pre tieto účely vyčlenené v rozpočtoch zainteresovaných obcí (Jetmar et al., 2015).

Za nástroj finančnej podpory spolupráce miest na úrovni Európskej únie možno považovať program URBACT, ktorý viac ako desať rokov podporuje vzájomnú spoluprácu a výmenu skúseností medzi mestami po celej Európe. Ide o nástroj politiky súdržnosti EÚ v rámci cieľa európska územná spolupráca, ktorý je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a národných zdrojov 28 členských štátov EÚ, Nórska a Švajčiarska. Celkový rozpočet programu URBACT III v aktuálnom období 2014 -2020 je 96,3 milióna eur. Hlavným cieľom programu je podporovať integrovaný a udržateľný rozvoj miest vytváraním podmienok na to, aby mestá spoločne vyvíjali riešenia podobných problémov, vymieňali si skúsenosti a zdieľali osvedčené postupy.

Hlavným zdrojom príjmov pre združenia obcí sú pravidelné príspevky členov dohodnuté v zmluve. V niektorých prípadoch sú vyžadované aj jednorazové vstupné príspevky. Pri počiatocnom plánovaní a následnom fundraisingovom procese sa zostavuje detailný rozpočet a určujú sa nevyhnutné činnosti a zdroje. Pre správne fungovanie a efektívnosť spolupráce musí byť vopred dohodnuté finančné a materiálne zapojenie každého subjektu zapojeného do spolupráce. Po zistení a kvantifikácii všetkých vnútorných zdrojov kľúčových partnerov je potrebné preveriť možnosti získania vonkajších zdrojov financovania ako sú granty, dotácie, dary a pod. (Galvasová et al., 2007).

Miestne orgány a družobné združenia majú šancu zmierniť finančné zaťaženie najmä vďaka programu, ktorý Európska komisia v roku 1989 vypracovala na základe výzvy Európskeho parlamentu na podporu partnerských akcií, ktoré pomáhajú priblížiť Európu občanov (The Council of European Municipalities and Regions, 2019).

Sirotná (2014) uvádza, že financovanie spolupráce je úzko spojené s celkovým rozsahom spoločných aktivít. Združenia obcí sa snažia o realizáciu projektov spoločnými silami a financovanie ich činností predstavuje hlavnú úlohu. V prípade mikroregiónov nie je financovanie tak jasné. Aby bol mikroregión viac, ako iba informačná platforma spolupráce, musí samostatne hospodáriť s vlastnými finančnými prostriedkami, ktoré bude následne využívať pri implementácii projektov zadaných v stratégii rozvoja mikroregiónu. V prípade dotačných prostriedkov smerujú všetky financie združenia na samostatný účet vytvorený v peňažnom ústave a možno ich použiť len na účel, na ktorý boli poskytnuté.

1.5 Dôvody spolupráce miestnych samospráv

Dôvody pre medziobecnú spoluprácu sú rôzne, no v zásade vyplývajú z jediného primárneho problému a to nedostatok finančných zdrojov. Podľa názoru viacerých odborníkov medziobecná spolupráca je v súčasnosti v mnohých prípadoch jedinou životaschopnou možnosťou na vytvorenie úsporného modelu poskytovania verejných služieb, ak obce nechcú, aby služby tohto druhu boli poskytované výkonnou mocou tej-ktorej krajiny, alebo ak sa obce nerozhodli zlúčiť s inými obcami.

Hasprová et al. (2012) uvádzajú nasledujúce dôvody pre spoluprácu obcí:

- problémy rovnorodého charakteru sa dajú riešiť menej nákladne a bez straty autonómie,
- prostriedky potrebné na riešenie existujúcich problémov výrazne presahujú odborné a materiálne možnosti jednotlivých obcí,
- charakter poskytovanej služby (dodávka pitnej vody, čistiareň odpadových vôd a pod.), kultúrne, spoločenské alebo hospodárske zameranie viacerých obcí vyvoláva potrebu artikulácie spoločného prejavu a spoločného postupu,
- vzájomná komunikácia a brainstorming podporujú tvorivé myšlienky, atmosféru solidárnosti a spolupatričnosti, čo nesporne utvára vhodný základ pre politickú a sociálnu stabilitu v príslušnom priestore.

Motívom miestnej samosprávy na vstup do spolupráce je predovšetkým zabezpečenie potrieb komunity a jej prosperita. Predpokladom úspešnej spolupráce na území je vytvorenie stabilného jadra inštitúcií na území, vytvorenie spoločnej vízie a priame zapojenie vrcholných inštitúcií s príslušnými rozhodovacími právomocami (Galvasová et al., 2007).

Nižňanský a Ručinská (2015) tvrdia, že urbanizované oblasti na celom svete sa musia vyrovnávať s novými vonkajšími aj vnútornými výzvami. Medzi vnútorné výzvy patrí napríklad proces suburbanizácie, ktorý je výsledkom odchodu určitých skupín obyvateľstva, často s vyšším vzdelaním, z miest do obcí ležiacich v ich blízkosti, pričom vo väčšine prípadov títo ľudia pracujú v mestách a využívajú mestské služby. Trend funkčného oddelenia bývania a práce spôsobuje problémy v rôznych oblastiach: v doprave, v životnom prostredí, vo využívaní pôdy, v bývaní a práci, ale aj v obecných financiách. Mestá, plniace funkciu centra osídlenia trpia na výrazný nárast dopravy, čo znižuje kvalitu bývania v nich. To je často dôvodom k ďalšiemu vyst'ahovaniu sa obyvateľov. Celý proces spôsobuje znižovanie finančnej sily miest a mestá sa musia navyše vypradávať s nadpriemerným podielom starých ľudí, samostatne žijúcich ľudí, menej vzdelaných ľudí a nezamestnaných.

Medzi vonkajšie výzvy Nižňanský a Ručinská zaraďujú: súboj o usídlenie firiem, o miesto kde sa budú platiť dane, o turistov. Výsledkom je paradoxná situácia: aglomerácie/mestské regióny sa musia komplexne vybaviť, aby mohli byť konkurencieschopné, ale v rámci ich pozície / kompetencií, môžu konať iba lokálne. Vnútorné a vonkajšie výzvy spôsobujú mestám štrukturálne a finančné problémy s dopadom na zamestnanosť, výrobu, služby, na slabnúce väzby medzi hospodárskym rastom, zamestnanosťou a kvalitou života. Súčasnú politickú štruktúru (štruktúru správy územia) nie sú na tieto procesy pripravené. Okruh tých, čo platia za komunálne služby často končí na hranici mesta a ani zďaleka nepokrýva okruh tých, čo služby v mestách využívajú.

Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o. (2014) uvádza nasledujúce dôvody pre medziobecnú spoluprácu v rámci mestských regiónov:

- možnosť zvýšenie výkonnosti ekonomiky regiónov a tým aj štátu ako celku,
- účinná účasť v programoch medzinárodného rozvoja a cezhraničnej spolupráce,
- homogenita a sociálne – ekonomická vyváženosť územných celkov,
- využitie prirodzených dopravných priestorov,
- využitie plošnej účinnosti centier a lepšia dostupnosť ostatných sídiel do centra
- vytvorenie podmienok pre vyrovnávanie handicapov marginálnych regiónov,
- dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónov
- vytvorenie podmienok pre revitalizáciu krajiny, osídlenia, jednotlivých sídiel a regiónov,
- zohľadnenie etno–kultúrnych a historických faktov,
- účinná spoločná regionálna politika

Nižňanský a Ručinská (2015) dopĺňajú ďalšie dôvody prehĺbenia spolupráce medzi mestami a obcami:

- demografická zmena, ktorú sprevádza starnutie obyvateľstva miest,
- dopady ekonomickej, hypotekárnej a dlhovej krízy na zamestnanosť, výrobu, trh s nehnuteľnosťami, služby,
- presun časti obyvateľov na pracovné miesta v sektore služieb, pričom sa často vyžaduje len nízka kvalifikácia, sú zle platené a znižujú kúpyschopnosť obyvateľov s dopadom práve aj na rozvoj služieb,
- rastúce rozdiely v príjmoch, polarizácia spoločnosti, bohatnutie malej skupiny ľudí, segregácia,
- nižšie daňové príjmy verejných rozpočtov oproti očakávaniam,
- živelný rast miest, ohrozenie biodiverzity, riziká záplav a pod.

1.6 Efekty medziobecnej spolupráce

V odbornej literatúra sa môžeme stretnúť s dvoma skupinami pozitívnych efektov, ktoré medziobecná spolupráca prináša, ide o ekonomické a neekonomické efekty.

Obvykle bývajú pozitívne ekonomické efekty hlavným (ale nie jediným) dôvodom na začatie spolupráce. Viacerí autori (Búšik, 2005; Galvasová, 2007; Sobotka a Vrtěnová, 2007; Dragoun, 2014) zaraďujú medzi ekonomické efekty:

- úspory nákladov,
- prístup k ďalším finančným zdrojom,
- aglomeračné úspory a efekty,
- vznik konkurenčného prostredia v obci,
- zvýšenie celkového úžitku,
- efektívna alokácia verejných prostriedkov,

Do skupiny neekonomický efektov patrí:

- skvalitnenie správy vecí verejných,
- skvalitnenie poskytovaných služieb,
- stimulácia vlastných zdrojov obce,
- distribúcia zodpovednosti a rizika,
- urýchlenie štrukturálnej premeny územia,
- systémové vykonávanie projektov.

Podľa UNDP (2009) kľúčové efekty rozvoja medziobecnej spolupráce spočívajú v:

- zdieľaní správnej réžie pre plnenie administratívnych úloh a služieb,
- zníženie jednotkových nákladov a zlepšenie kvality verejných služieb prostredníctvom dosiahnutia úspor z rozsahu a prístupu k pokročilejším technológiám,
- dosiahnutí minimálnej ekonomickej veľkosti, ktorá je potrebná na produkciu určitej služby,
- poskytovaní rovnakej úrovne kvality služieb v niekoľkých obciach,
- riešení situácie, kedy občania žijú v obci, kde platia dane, ale prínos majú zo služieb poskytovaných inou obcou (efekt prelievania, či existencia externality),
- posilnení hospodárskej, sociálnej a environmentálnej výkonnosti prostredníctvom koordinovaného plánovania,
- ľahšom prístupe k finančným prostriedkom z verejných aj súkromných zdrojov, z dôvodu nutnosti splniť minimálnu veľkosť projektu a ďalšie podmienky.

Medziobecná spolupráca tiež napomáha optimalizovať využívanie poznatkov a know-how partnerských obcí, pomáha eliminovať zdvojenie úsilia a podporuje kultúru štruktúr spolupráce (Union of Nova Scotia Municipalities, 2002).

1.7 Bariéry spolupráce obcí

Správa Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k medziobecnej spolupráci z roku 2011 identifikuje niekoľko problémov, resp. bariér spolupráce medzi obcami:

- akademická obec a výskumné ústavy zverejňujú užitočné štúdie o mestských aglomeráciách, ale ich komunikácia s verejnými orgánmi je obmedzená,
- nedostatočná komunikácia medzi profesionálmi, ktorí sú zodpovední za územný rozvoj, infraštruktúru, bývanie a všeobecné služby a aktérmi, ktorí podporujú hospodársky rozvoj a dynamiku, ako aj vytváranie pracovných miest,
- mestá a regióny, ako aj vlády, sa najprv obracajú na Brusel, aby dostali finančnú podporu a prehliadajú príležitosti na prediskutovanie vhodných politických opatrení, či potrebu diskutovať o vplyve európskej legislatívy na metropolitné oblasti,
- orgány verejnej správy sa neradi delia o svoje názory so súkromným sektorom,
- diskusiu nepriaznivo ovplyvňuje napätie medzi vidieckymi a mestskými oblasťami,
- historické a kultúrne bariéry často znemožňujú zaviesť úspešné viacúrovňové riadenie, čo bráni účinnej reakcii na skutočné výzvy,
- na národnej úrovni i na úrovni EÚ nie je úplne zrejmé, ktoré prístupy sú potrebné, či „zdola nahor“ alebo „zhora nadol“, pričom následkom je, že mestá robia individuálne a nesytemové opatrenia namiesto aby postupovali štruktúrovanejším spôsobom,
- štáty a mestá sa často zameriavajú na svoje každodenné fungovanie a nie sú veľmi otvorené integrovaným stratégiám alebo dlhodobým cieľom.

Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o. v štúdiu pre Úniu miest Slovenska (2013) uvádza viaceré bariéry vzniku a fungovania mestských regiónov na Slovensku:

- **Zlé pochopenie významu a pojmu mestský región**

V prípade mestských regiónov sa nejedná o dominanciu centrálného mesta voči okolitým obciam. Podstatne dôležitejšie je dosiahnuť rast územia mestského regiónu ako celku a zvýšenie kvality služieb spoločnými aktivitami. Preto sa v prípade mestských regiónov nehovorí ako o medziobecnej spolupráci alebo spolupráci mesta a jeho okolia. Ide o spoločné vytvorenie a realizáciu vybraných verejných politík, podľa miestnych a regionálnych podmienok a v rámci zverených kompetencií miestnej samosprávy (napr. politika školská, sociálna, prepravná, kultúrna, politika odpadového hospodárstva.), pričom všetci aktéri sú rovnocennými partnermi.

- **Chýbajúce spoločné politiky na podporu rozvoja regiónu**

Napriek tomu, že mestá a obce majú rovnaké právomoci, je zreteľná absencia spoločných verejných politík obcí, chýbajúce povedomie a spolupatričnosť.

Ak sú hranice pre spoluprácu zle vymedzené, ak nerešpektujú hranice nodálneho regiónu, tak nemôžu byť funkčné ani politicky, ani z hľadiska plánovania a rozvoja ekonomiky a nie sú akceptované občanmi. Preto nie je možné očakávať vysokú mieru spolupatričnosti, vzťah k nim a povedomie obyvateľov o nich. Zo strany centrálnej vlády neexistuje dostatočne silný tlak a motivácia na spoluprácu miest a obcí v regióne. Tlak je možné vytvoriť napríklad systémom

finančného vyrovnávania, ktorým sa zvýhodnia väčšie územné celky a nepodporí sa zachovávanie roztrieštenej sídlenej štruktúry. Zo strany obyvateľov tiež neexistujú dostatočne silné iniciatívy na spoločné postupy zvyšujúce kvalitu a dostupnosť služieb.

- **Nedostatočná informovanosť o výhodách spolupráce**

V povedomí obyvateľov, ale aj mnohých lokálnych politikov, nie sú dostatočne zakotvené výhody spolupráce miest a ich okolia a ich pozitívny dopad nielen na centrá regiónov. Dôkazom je práve nízka miera spolupráce mimo oblastí, v ktorých je spolupráca stanovená v zákone ako podmienka.

- **Rozdielne podmienky a nejasnosť o pridanej hodnote spolupráce**

V rámci spolupráce mesta a okolia existuje nedôvera a obavy menších miest a obcí, že budú centrom osídlenia využívané, že sa nebudú môcť pokrývať potreby služieb ich obyvateľov. Je preto nevyhnutné veľmi jasne definovať nielen rozsah spolupráce, ale aj jej význam a výhody vyplývajúce z nej.

- **Obmedzenie flexibility a schopnosti konať nezávisle, zachovanie identity**

Najmä u malých obcí vznikajú obavy zo straty flexibility a vplyvu pri presune právomoci na úroveň mestského regiónu. Jedná sa najmä o možnosť podpory vlastných podnikateľov a zachovanie služieb. V prípade spolupráce s výrazne silnejším partnerom sa objavuje aj strach zo straty identity. Toto je možné riešiť vhodnou formou správy a organizácie.

- **Nedôvera v efekty spolupráce**

Nedostatočné vnímanie skutočnosti, že v súvislosti s globalizáciou a požiadavkami na zvyšovanie efektívnosti hospodárenia nadobúdajú na význame aktivity zamerané na zvyšovanie a zlepšovanie kooperácií. Napríklad pri hospodárskom rozvoji, usídľovaní podnikov, odpadovom hospodárstve, ponuky športových a kultúrnych podujatí, sociálnej infraštruktúry, regionálnej profilácie až po spoluprácu v organizácii správy.

- **Výdavky na kooperáciu a na realizáciu zmeny**

Spolupráca stojí peniaze, čas, osoby a vyžaduje zmenu. Čím výraznejšia je spolupráca tým si vyžaduje viac času, bežných výdavkov a to môže byť prekážkou najmä pre menšie obce. Predpokladom zvládnutia spolupráce je vysoká miera stability a prepojenia. Na začiatku je možné spolupracovať menej formálne, čo znižuje počiatkové požiadavky na výdavky a čas.

- **Politická štruktúra**

Rozličné stranické záujmy v obciach a mestách môžu znemožniť spoluprácu, existuje strach zo zmien.

1.8 Pojem funkčný mestský región a oblasti spolupráce v mestskom regióne

Ako naznačuje sám názov, funkčné mestské regióny predstavujú špecifickú kategóriu funkčného regiónu, definovanú na základe kritérií týkajúcich sa priestorovej interakcie medzi mestom a jeho okolím. Podstatou funkčného mestského regiónu je existencia prirodzených vzťahov medzi obcami a mestom.

V každom funkčnom mestskom regióne sa rozlišuje jadro, pozostávajúce z jedného alebo niekoľkých miest a obvod, spojený s jadrom sieťou väzieb rôzneho druhu, intenzita ktorých klesá s rastúcou vzdialenosťou od jadra. V druhej polovici 60-tych rokov minulého storočia sa v urbánnej a regionálnej analýze sformovala osobitná koncepcia, ktorá v štruktúre vnútroregionálnych väzieb akcentuje spojenia vyplývajúce z denného cyklu života obyvateľov regiónu. V rámci tejto koncepcie sa funkčné mestské regióny definujú ako priestorovo súvislé územia, ktoré sú vnútorne koherentné a navonok (relatívne) uzavreté vzhľadom na denný pohyb obyvateľov za prácou, vzdelaním, službami, rekreáciou a sociálnymi kontaktmi (Bezák, 2000). Postupy vyčleňovania funkčných mestských regiónov predstavujú dnes už fundamentálny nástroj analýzy metropolitných oblastí, teda špecificky vecne a priestorovo nedefinovaného územia, pokrývajúceho sieť nielen explicitných, ale aj implicitných a čiastočne abstraktných interakcií mesta s okolím. Vznik koncepcie funkčných mestských regiónov priamo súvisí so zmenou geografickej paradigmy v polovici 20. storočia, ktorá viedla k zavedeniu teoretickej úrovne bádania a implantácii kvantitatívnych metód. To umožnilo geografom prostredníctvom matematických modelov skúmať metropolitné oblasti v jednotlivých krajinách a následne štúdie zhromažďovať do komparatívnych projektov.

Funkčné mestské regióny sa empiricky vymedzujú na základe intenzívnych denných tokov za prácou medzi jadrom regiónu a jeho zázemím. Na Slovensku sa s využitím údajov o dochádzke do zamestnania zo sčítaní obyvateľstva identifikovalo niekoľko systémov funkčných mestských regiónov, ktoré sú vnútorne koherentné a navonok (relatívne) uzavreté vzhľadom na denný pohyb za prácou.

Na identifikáciu funkčných mestských regiónov na základe údajov o dennom pohybe za prácou sa spravidla používajú mimoriadne účinné regionalizačné procedúry, ktoré umožňujú určiť hranice jednotlivých regiónov presným a jednoznačným spôsobom. Táto skutočnosť niekedy zvädza k domnienke, že vymedzením hraníc funkčných mestských regiónov sa proces funkčnej regionalizácie definitívne uzatvára. Opak je však pravdou. Viaceré teoretické koncepcie a mnohé projekty empirického výskumu, ktoré pracujú s pojmom funkčný mestský región, vyžadujú nielen presnú delimitáciu funkčných mestských regiónov, ale aj určitú predstavu o ich vnútornej štruktúre. Najčastejšie sa táto predstava spája s rozčlenením obvodu funkčného mestského regiónu na niekoľko častí, ktoré sa navzájom odlišujú rôznou intenzitou interakcie s jadrom regiónu (Bezák, 2014).

V tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že úsilie smerujúce k diferenciacii vnútornej štruktúry funkčných mestských regiónov nie je vôbec samoučelné. Keďže intenzita interakcie medzi jadrom regiónu a jeho zázemím klesá exponenciálne s rastúcou vzdialenosťou od jadra, územie ležiace v blízkosti jadra je s ním spojené mimoriadne silnými väzbami. Zásluhou blízkosti k jadru a dobrej komunikačnej dostupnosti sa v tomto území koncentruje nepomerne viac pracovných príležitostí a zariadení služieb ako v okrajových častiach funkčného mestského regiónu. V území, ktoré tesne prilieha k jadru, prebiehajú s najväčšou intenzitou procesy rastu

a vnútroregionálnej redistribúcie obyvateľstva a zamestnanosti. V blízkosti jadra možno pozorovať rozmanité prejavy a formy procesov decentralizácie a suburbanizácie. Bez významu nie je ani fakt, že takto vznikajúca polarizácia medzi vnútornou a vonkajšou časťou obvodu funkčného mestského regiónu sa neraz stáva zdrojom vážnych vnútroregionálnych disparít v sociálno-ekonomickom rozvoji regiónu.

Zmyslom vymedzenia funkčného mestského regiónu je vytvorenie predpokladu pre optimalizáciu správy územia, pre zvýšenie kvality života obyvateľov a poskytovaných služieb prostredníctvom spoločných aktivít a zabezpečenie jeho integrovaného rozvoja.

Nižňanský a Ručinská (2015) uvádzajú viacero oblastí novej spolupráce v mestskom regióne:

- podpora hospodárstva (napr. spolupráca v odvetviach, spoločný rozvoj plôch, usídľovanie podnikov, využitie endogénneho potenciálu územia s cieľom podpory rastu),
- vedomostná spoločnosť (napr. rozvoj technológií, vytvorenie informačnej a komunikačnej platformy, internetové portály a ďalšie opatrenia na zdieľanie vedomostí),
- spoločné verejné politiky v rozsahu kompetencií obcí (napr. sociálne služby, regionálne školstvo),
- udržateľný rozvoj dopravy (napr. vytvorenie spoločného dopravného konceptu, optimalizácia verejnej osobnej dopravy, koncepcia mobility, spoločná cenová politika),
- vytvorenie, resp. udržanie vysokej kvality života a životného prostredia (napr. zelené plochy, oddych, ekologické plochy, opatrovanie, údržba, zariadenia voľného času, kultúry, manažment zdrojov, zvýšené nasadenie obnoviteľných zdrojov energie, odpadové hospodárstvo, protipovodňové opatrenia),
- udržateľný rozvoj osídlenia (napr. spoločný postup pri využívaní územia, kultúrnej krajiny, transparentnosť a koordinácia miestnych a regionálnych rozvojových plánov, využívanie pôdy, zabraňovanie roztriešteniu osídlenia),
- spoločný marketing (jedná sa o budovanie spolupatričnosti k mestskému regiónu, vytváranie identity, pre podporu spolupatričnosti, vytvorenie spoločnej pozície regiónu v národnej a medzinárodnej konkurencii cestou pomocou spoločného vystupovania navonok).

2 Medziobecná spolupráca v európskom kontexte

V krajinách Európskej únie sa stretávame s rôznymi modelmi a praktickými príkladmi ako štáty, regióny, mestá a obce reagujú na nové rámcové trendy, zmeny vonkajších aj vnútorných podmienok. Môžu byť rozdelené do dvoch skupín prístupov, a to:

- **Integračné prístupy** – založené na hľadaní riešení prostredníctvom inštitucionálnej zmeny existujúcej územnosprávnej štruktúry,
- **Dezintegračné prístupy** – ide o liberalizáciu služieb, čo v extrémnom prípade môže znamenať aj výrazne odbúranie verejnej správy, na ktorej mieste sa ocitnú quasi - trhy: certifikáty, kontrakty, konkurencia obcí atď., ktoré by mali riešiť problémy spolupráce. Dezintegračné prístupy sú zdôvodňované najmä zlyhaním demokracie.

Nasledujúca tabuľka predstavuje prehľad modelov oboch spomínaných prístupov podľa Lehman et al. (2003).

Tabuľka 8 Prehľad možných modelov integračných a dezintegračných prístupov

prístup	model	typické vlastnosti	príklady zo zahraničia
Integračný	Pričlenenie obce Zlúčenie obcí Mesto región	spojenie politických a administratívnych inštitúcií Presun kompetencií na vyššiu úroveň	pričlenenie k Zürichu fúzie obcí v SRN, Švajčiarsku, Dánsku, Švédsku, projekty Halle, Magdeburg
	Opatrenia nadradenej úrovne	podpora k zlučovaniu, spolupráci vertikálna spolupráca	zmeny vo finančnom vyrovnávaní tripartitné konferencie
	Regionálny model	rozličné kompetencie územnosprávnych jednotiek priamo volení predstavitelia jasné zastupovanie navonok finančné kompetencie, daňová kompetencia prosperujúce obce ostávajú zachované	mestské provincie v Holandsku aglomerácie vo Francúzsku Hannover, Stuttgart Agglomerácia Freiburg
	Združenia orientované na úlohy	zabezpečujú prenesený výkon štruktúry s čiastočným deficitom demokracie	Združenie obcí v okolí Frankfurtu Účelové združenia
	Zmluvné riešenie	zmluvy na báze verejného alebo súkromného práva	Nadácia divadlo Luzern
	Vytváranie sietí	forma bez zmluvnej základne siete miest za určitým cieľom	

dezintegračný	FOCJ	funkčne alebo na úlohy orientovaný občania vo viacerých jurisdikciách vzájomná konkurencia daňová právomoc, povinnosť členstva	školská samospráva cirkevné obvody
---------------	------	---	---------------------------------------

Zdroj: Lehman et al., 2003

Štúdia vypracovaná Komunálnym výskumným a poradenským centrom, n.o. (2014) na tému Zlučovanie a spolupráca obcí obsahuje nasledujúcu charakteristiku vyššie uvedených modelov integračného a dezintegračného prístupu.

Pričlenenie obce k inej /zlúčenie obcí

Tento prístup sa môže zdať z krátkodobého hľadiska nereálny, je však z mnohých dôvodov v stredno a dlhodobom časovom horizonte najlepším riešením. Ponechanie fragmentácia a rôzne spôsoby v rámci fragmentovanej štruktúry sa stanú postupne pre obce záťažou. Pričlenenie je jednoduchým a účinnejším riešením, ktorým sa rozšíri okruh užívateľov a platcov za služby, zvýši sa rozsah služby a odstráni sa negatívny efekt prelievania. Vytvorí sa podmienky pre optimálnejšie priestorové plánovanie a rozvoj, rovnako aj pre rozvoj a účinnosť demokratických inštitútov riadenia.

Opatrenia nadradenej úrovne

Ide o opatrenia štátu, alebo regiónu, súvisiace s vytvorením lepších podmienok pre riešenie úloh, najmä nadobecného charakteru. Príkladom je zavedenie systému finančného vyrovnávania, ako nástroja pre riešenie zdrojových disparít spôsobených veľkosťou obcí.

Regionálny model

Regionálny model znamená vznik novej úrovne kompetentnej verejnej správy (v SR vyššie územné celky), ktorá prevezme na seba výlučnú zodpovednosť za mnohé úlohy nadobecného charakteru. Región má spravidla samosprávnu podstatu, má vlastné kompetencie, vlastný majetok a rozpočet. V Európe jestvuje množstvo rozličných príkladov regionálnych modelov spravovania verejných vecí.

Združenia orientované na úlohy

Účelové a viacúčelové združenia založené za účelom riešenia obecných, ale aj nadobecných problémov. V rôznych úlohách spolupracujú obce v rozličnom spojení, podľa typu úlohy. Takáto forma však trpí nedostatkami demokracie pretože časť právomocí na seba preberá od volených orgánov obcí „exekutíva“ združenia

Spolupráca na báze zmlúv/zmluvné riešenia

Sem patria riešenia na báze súkromného alebo verejného práva, môžu mať podobu dohôd, napríklad nadácie, služby v rámci služieb, napr. kultúra a i. Podobne ako účelové združenia je spolupráca rôznorodá a spôsobuje ďalšiu fragmentáciu riešenia úloh a pre obce komplikovanú formu koordinácie.

Neformálna spolupráca

Patria sem neformálne, právne málo záväzné formy spolupráce, napríklad regionálne konferencie, spolky na podporu niektorých činností, prípadne verejno-súkromné partnerstvá. Často ide o koordináciu podpory hospodárstva v rámci konkurenčného boja lokalít pre podnikanie.

FOCJ (Functional, Overlapping and Competing Jurisdictions)

Funkčnými, prekrývajúcimi sa medzi sebou súťažiacimi správnymi jednotkami sa nesnaží riešiť prelievanie rozširovaním správnych celkov. Ide o etablovanie flexibilných, variabilných jednotiek, ktoré poskytujú špecifické služby pre obmedzený počet občanov v jasne vymedzenom priestore/území. Občania sú členmi viacerých takýchto jednotiek, spolurozhodujú o ich výkonoch a výdavkoch a volia orgány. Jednotky sú často v konkurencii. V ideálnych podmienkach sa dá týmto prístupom obmedziť problém prelievania úžitku, ale tento spôsob spolupráce spôsobuje významnú fragmentáciu poskytovania služieb v regiónoch.

Zahraničné príklady medziobecnej spolupráce

Situácia v oblasti medziobecnej spolupráce v jednotlivých európskych krajinách je rozdielna, avšak je možné identifikovať niektoré črty, ktoré charakterizujú medziobecnú spoluprácu v krajinách západnej Európy. V drvivej väčšine prípadov sa spolupráca obcí uskutočňuje na dobrovoľnom základe, ale stretávame sa aj s prípadmi, kedy sa na základe zákona vyžaduje povinná spolupráca napr. v Nemecku, v Rakúsku, vo Francúzsku, Dánsku, Taliansku, Holandsku, Nórsku, Španielsku a vo Veľkej Británii.

V Európe má medziobecná spolupráca podobu vzájomnej spolupráce obcí alebo správnych organizácií, kde rôzne obce vytvárajú formu zdieľaného vlastníctva a spoločnej produkcie, ako je tomu napr. v Nórsku, Španielsku, Holandsku a Taliansku (Bel a Warner, 2015).

Ako príklady uvádzame najvýznamnejšie charakteristiky medziobecnej spolupráce vo vybraných krajinách (Lehman et al. (2003), Warner (2006), Gradus et al. (2014), Garrone et al. (2013)).

Tabuľka 9 Územnosprávne usporiadanie niektorých krajín Európy

Krajina	Počet obyv. v mil.	Rozloha v tis. km ²	Územnosprávne usporiadanie
Česká republika	10,5	78,9	14 krajov, 77 okresov, 6 254 obcí
Maďarská republika	10,0	93,0	19 žúp, 3 175 obcí
Poľská republika	38,5	312,7	16 vojvodstiev, 379 okresov, 2 478 obcí
Belgické kráľovstvo	10,1	30,5	3 regióny, 3 komunity, 9 provincií, 597 obcí
Dánske kráľovstvo	5,3	43,0	14 regiónov, 275 obcí
Fínska republika	5,1	338,0	1 autonómny región, 19 regiónov, 455 obcí
Francúzska republika	59,9	547,0	26 regiónov, 100 provincií, 36 433 obcí
Holandské kráľovstvo	15,5	42,0	12 provincií, 633 obcí
Luxemburské veľkovojevodstvo	0,4	2,6	118 obcí
Spolková republika Nemecko	81,9	357,0	16 krajov, 9426 okresov, 16 086 obcí, 11 okresných miest
Portugalská republika	10,5	92,0	2 autonómne regióny, 305 obcí
Rakúska republika	8,1	83,8	9 krajov, 2 347 obcí
Španielske kráľovstvo	39,3	505,0	17 regiónov, 50 provincií, 8 098 obcí
Veľká Británia	58,0	244,0	34 okresov, 238 krajov, 167 združených spoločenstiev
Švajčiarska konfederácia	8,5	41,0	27 kantónov, 2 485 obcí

Zdroj: Geciková, 2013

Česká republika

Česká republika je typickým príkladom krajiny s fragmentovanou lokálnou sídelnou štruktúrou. V roku 1989 bolo v Českej republike evidovaných viac ako štyritisíc obcí. V roku 1990 došlo k navráteniu ich samosprávneho charakteru. Vysoká miera fragmentácie miestnej samosprávy viedla v roku 2003 ku kategorizácii obcí. V rámci tohto procesu boli vytvorené tri typy obcí: obce prvého stupňa (obce s najmenším objemom kompetencií), obce druhého stupňa, aj obce s povereným obecným úradom (patrí sem približne štyristo obcí) a obce tretieho stupňa, aj ako obce s rozšírenou pôsobnosťou (do tejto skupiny patrí dvestopäť miest). Obce sa môžu podľa svojho vlastného uváženia zapájať do medziobecnej spolupráce a vytvárať spoločné orgány.

Maďarská republika

Maďarská republika je podobne ako Slovenská republika unitárny štát s určitou mierou decentralizácie, ktorá je v celej štruktúre štátnej správy. V Maďarsku je verejná správa okrem už spomenutej štátnej správy zložená aj z jej druhej zložky - samosprávy. Systém územnej samosprávy je v Maďarsku dvojúrovňový a skladá sa z miestnych samospráv - na lokálnej úrovni a tiež regionálnej úrovni. Lokálnu úroveň tvoria mestá, resp. obvody hlavného mesta. Regionálnu úroveň tvoria župy, resp. samospráva hlavného mesta. Medziobecná spolupráca je čiastočne dobrovoľná, čiastočne povinná. Zo strany vlády existuje silný tlak, ale aj silná motivácia na realizáciu medziobecnej spolupráce. Združenia sú finančne závislé od participujúcich obcí. Medziobecnou spolupracou podmieňuje štát aj odovzdanie niektorých kompetencií. Predchádzajúca dobrovoľnosť nevedla k širokej spolupráci obcí. Dobrovoľné dohody mali zvyčajne jednoúčelový charakter.

Poľská republika

V Poľskej republike je systém verejnej správy členený na štátnu správu v troch úrovniach a samosprávu v troch úrovniach. Pokiaľ ide o medziobecnú spoluprácu obyvateľov Poľskej republiky, táto sa začala rozvíjať od roku 1990.

Obce môžu uzatvárať dohody o spolupráci a zabezpečovať spoločný výkon svojich funkcií, dohody môžu byť jedno i viacúčelové. Obce môžu na základe dohody odovzdať výkon svojich funkcií inej obci, avšak aj táto forma je zriedkavá.

Belgické kráľovstvo

V Belgicku existuje tradícia medziobecnej spolupráce v širokom rozsahu obecných funkcií. Spoločné orgány môžu mať rôznu právnu formu: spoločnosť s ručením obmedzeným, neziskové organizácie, verejné korporácie. Môžu zahŕňať aj iné subjekty verejného sektora, v príslušnom zhromaždení však musia mať obce väčšinu miest.

Spoločné orgány sa zriaďujú napríklad na zber a nakladanie s komunálnym odpadom, na správu športových zariadení, výkon zdravotných a sociálnych služieb, na zabezpečenie rozvodu plynu, elektriny a vody, na spoločné zabezpečenie bežných služieb, napr. použitie výpočtovej techniky či zamestnávanie spoločných technických a administratívnych zamestnancov.

Spôsob spolupráce medzi obcami Belgicka, zákonná možnosť podnikania obcí, vytváranie právnických osôb - obchodných spoločností, aj za účasti súkromných (právnických) osôb sa už dnes uplatňuje aj na Slovensku.

Dánske kráľovstvo

Cieľom reformy v Dánsku, ktorá znamenala zníženie počtu obcí a počtu krajov, bol významný presun kompetencií zo súčasných krajov na obce. Zákon o miestnej samospráve medziobecnú spoluprácu povoľuje. Ak sa ňou vytvára spoločný orgán, ktorý koná namiesto jednotlivých obcí, je potrebný súhlas ministerstva vnútra. Ak sa dohodou o spolupráci nevytvára formálny spoločný orgán, súhlas ministerstva nie je potrebný, pokiaľ nie sú obmedzené kompetencie participujúcich obcí.

Medziobecná spolupráca je zvyčajne dobrovoľná. Povinná spolupráca vyplýva zo zákona za určitých okolností a vo vzťahu ku špecifickým funkciám, ako napríklad je verejná doprava a nakladanie s odpadom.

Najčastejšie oblasti spolupráce: dodávky plynu a elektriny, nakladanie s odpadom a verejná doprava.

Fínska republika

Na základe medziobecnej spolupráce sa vytvorili postupne vyššie územné jednotky. Tie sú síce nezávislými právnymi subjektmi so svojou vlastnou administratívou a rozpočtom, ale nie sú priamo volené, regionálne rady formujú na 4 roky obce.

Regionálne rady dostávajú finančné prostriedky od zriaďujúcich obcí a niektoré prostriedky priamo od vlády vo forme dotácií pre ich zákonné povinnosti v oblasti regionálneho územného plánovania a pre regionálny rozvoj.

Okrem toho existujú dobrovoľné spoločné obecné rady pre špecifické účely, napríklad špeciálna zdravotná starostlivosť, ťažko vzdelávateľné deti, odborná príprava.

Francúzska republika

Francúzsko sa síce prezentuje ako decentralizovaná krajina, no na druhej strane v jeho systéme verejnej správy je ešte stále prítomný silný vplyv štátu. Aj napriek trendu znižovať počet obcí v okolitých európskych krajinách, najmä počas 2. polovice 20. storočia, francúzska verejná správa sa snaží o ich uchovanie. Na druhej strane sa snaží, vzhľadom na neefektívnosť takéhoto stavu, zákonnými normami nútiť obce (mestá) do vytvárania rôznych spoločenstiev.

Francúzsko má vysoko prepracovaný a štruktúrovaný systém medziobecnej spolupráce. Je čiastočne dobrovoľný, čiastočne povinný a čiastočne je výsledkom motivácie zo strany štátu. Jeho filozofia je založená na zachovaní identity obce.

Všetky spoločné subjekty majú vlastnú právnu subjektivitu, sú jedno alebo viacúčelové. V niektorých mestských oblastiach vykonávajú niektoré funkcie povinne spoločné subjekty. Existuje právna úprava, ktorá umožňuje povinné vytvorenie spoločného konzorcia zo všetkých obcí v prípade, ak už určité percento obcí je jeho členom. Právomoc vytvárať schémy spolupráce majú aj prefekti ako miestni štátni zástupcovia a v prípade nesúhlasu obcí im môže byť táto povinnosť napriek tomu uložená.

Holandské kráľovstvo

Medziobecná spolupráca je do istej miery povinná, môže byť jedno- alebo viacúčelová. Presun niektorých kompetencií na obce uskutočnila vláda v závislosti od stupňa ich spolupráce.

Existujú tri formy spolupráce:

- spoločná dohoda vo forme verejného subjektu s vlastnou právnou subjektivitou,

- menej formálna dohoda bez vlastnej administratívnej a právnej subjektivity,
- dohoda strediskového mesta, kde jedna obec alebo mesto preberá funkcie namiesto inej alebo iných obcí

Najčastejšie oblasti spolupráce: požiarna ochrana, zdravotná starostlivosť, nakladanie s odpadmi.

Luxemburské veľkoveľkovoľvodstvo

Všetky jedno- alebo viacúčelové dohody sú dobrovoľné.

Najčastejšie oblasti spolupráce: zásobovanie vodou, kanalizácie, zdravotníctvo a nemocnice, nakladanie s odpadom, vzdelávanie, počítačové systémy.

Spolková republika Nemecko

V jednotlivých spolkových krajinách sa situácia značne odlišuje. Medziobecná spolupráca je výrazná v tých spolkových krajinách, ktoré majú vysoký počet obcí s vlastnou identitou. Štát umožňuje obciam zachovať si nezávislé právne postavenie, ale tlak na vytváranie spoločných združení, resp. v spoločných obecných úradoch je silný.

Najrozšírenejšou formou spolupráce je účelové združenie a administratívna jednotka.

Portugalská republika

Obce sa môžu združovať do združenia obcí s cieľom spoločného vykonávania zverených funkcií. Takto vytvorený orgán má svoju právnu subjektivitu. Takéto združenia sú dobrovoľné. Oblasti spolupráce: zásobovanie vodou, nakladanie s odpadom, školstvo, ochrana životného prostredia, zabezpečenie zdravotníckych služieb.

Rakúska republika

Všeobecné ustanovenia o medziobecnej spolupráci sú obsiahnuté v Ústave Rakúska. V Rakúsku majú obce právo vytvárať pre plnenie úloh, ktoré sú v ich vlastnej pôsobnosti, združenia obcí, ktoré, majú vlastnú právnu subjektivitu. Na vytvorenie takéhoto združenia je však potrebný súhlas orgánov spolkovej krajiny. Spolupráca nesmie ohroziť zúčastnené obce ako samosprávne authority, preto je rozsah právomocí, ktoré môžu byť odovzdané, obmedzený. V zhromaždení združenia musia byť zastúpené všetky obce. Združenia obcí v Rakúsku vznikli najčastejšie na výkon spoločnej aktivity v oblasti školstva, zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb, zásobovania vodou a kanalizácie. Vytvárajú sa aj spoločné administratívne úrady slúžiace niekoľkým malým obciam.

Okrem toho si obce vytvárajú spoločenstvá obcí bez právnej subjektivity a zo zákona môže spolková krajina vytvoriť aj združenie obcí s povinnou účasťou.

Podobný spôsob medziobecnej spolupráce sa zatiaľ u nás nevyskytuje, na povinné združovanie zatiaľ u nás chýba legislatíva, ktorá by obce do povinného združovania za účelom plnenia konkrétnych úloh nútila. Spoločenstvá bez právnej subjektivity, napríklad na výkon spoločného obecného úradu na plnenie niektorých úloh (nie na vydávanie rozhodnutí) sa už na Slovensku vyskytujú.

Španielske kráľovstvo

Medziobecnú spoluprácu upravuje v Španielsku ústava a množstvo zákonov. Obce môžu vstúpiť do dobrovoľných dohôd s ostatnými obcami, aby zabezpečili spoločne výkon svojich kompetencií. Dohody môžu byť jedno- alebo viacúčelové, existuje však obmedzenie, ktoré zabraňuje tomu, aby plnenie všetkých funkcií obce mohlo byť prevedené na takýto spoločný orgán.

Najbežnejšie dohody o spolupráci sa týkajú nakladania s odpadom, zásobovania pitnou vodou, zabezpečenia sociálnych služieb a požiarnej ochrany.

Veľká Británia

Obce vo Veľkej Británii nemusia uvažovať o medziobecnej spolupráci ako o prostriedku na zabezpečenie efektívnosti poskytovaných služieb.

Spolupráca je dobrovoľná a má formu spoločných orgánov a spoločných rád zvyčajne v takých oblastiach, ako je nakladanie s odpadom, civilná ochrana, požiarne ochrana. Spoločné orgány sú zvyčajne jednoúčelové.

Švajčiarska konfederácia

Medzi obcami Švajčiarska sú rozšírené najmä účelové združenia, ktoré spoločne pre združené obce vykonávajú tie činnosti, ktoré sa majú vykonávať na obecnej úrovni, v pôsobnosti obecných orgánov. Okrem toho existujú združenia obcí založené na dobrovoľnej báze, ktoré si obce zakladajú na zabezpečovanie úloh.

Medziobecná spolupráca sa riadi zákonmi kantónov, zvyčajne ide o dva typy spolupráce s verejnoprávnym charakterom. Medziobecná konvencia je orgán, ktorého rozhodnutia musia byť ratifikované participujúcimi obcami. Zvyčajne vykonávajú jednoúčelové aktivity v oblasti školstva, zásobovania vodou, elektrinou, ochrany životného prostredia a plánovania. Medziobecné konzorcium (alebo združenie obcí) je právny orgán, ktorého rozhodnutia sú pre participujúce obce záväzné. Môže byť jedno alebo viacúčelové.

3 Analýza medziobecnej spolupráce v okrese Nitra

Nasledujúca kapitola sa zaoberá zhodnotením úrovne, foriem, oblastí, ale aj finančných aspektov medziobecnej spolupráce v okrese Nitra. Predmetom záujmu bola taktiež identifikácia a zhodnotenie pozitívnych efektov a bariér interkomunálnej spolupráce.

3.1 Charakteristika okresu Nitra

Okres Nitra je situovaný v juhozápadnej časti Slovenska v oblasti Podunajskej nížiny a z hľadiska územno-správneho členenia patrí do Nitrianskeho samosprávneho kraja. Okres Nitra susedí na severe s okresom Topoľčany a Zlaté Moravce, na západe s okresom Hlohovec a Galanta, z južnej strany s okresom Šaľa a Nové Zámky a na východnej strane s okresom Levice. Okresné mesto Nitra je výhodne situované v strede územia okresu a vzdialené približne 75 km od hlavného mesta Bratislava.

Obrázok 2 Lokalizácia Nitrianskeho okresu v Nitrianskom kraji

Zdroj: www.rra-nitra.sk

Svojou rozlohou 870,7 km² je v poradí štvrtým najrozľahlejším okresom NSK a s počtom obyvateľov 161 441 (k 31.12. 2018) je okres Nitra druhým najľudnatejším okresom Slovenska. Podiel obyvateľov okresu Nitra predstavuje 23,9 % na celkovom počte obyvateľov NSK a takmer 3 % z celkového počtu obyvateľov SR (tabuľka 10). Počet obyvateľov od roku 2012 narastá, čo je spôsobené predovšetkým pozitívnym migračným saldóm. Hustota zaľudnenia na území okresu predstavuje 184,8 obyvateľov/ km².

Tabuľka 10 Celkový počet obyvateľov SR, Nitrianskeho kraja a okresu Nitra v období rokov od 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SR	5 435 273	5 404 322	5 410 836	5 415 949	5 421 349	5 426 252	5 435 343	5 443 120	5 450 421
NSK	704 752	689 564	688 400	686 662	684 922	682 527	680 779	678 692	676 672
Okres Nitra	165 011	159 422	159 761	160 040	160 241	160 381	160 793	161 025	161 441

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR, 2019

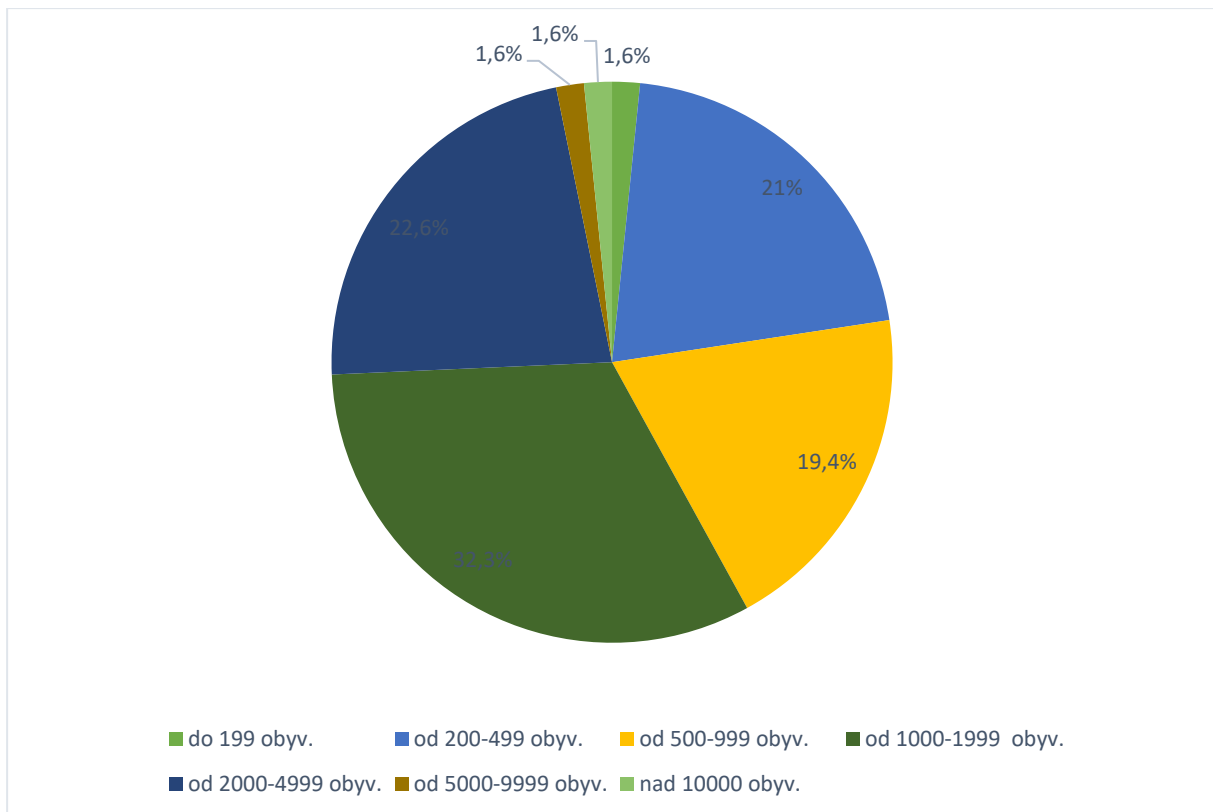
Podľa počtu obyvateľov môžeme obce v Nitrianskom okrese zaradiť do 7 veľkostných skupín (tabuľka 11).

Tabuľka 11 Veľkostná kategorizácia obcí/miest okresu NR k 31.12.2018

Veľkostná skupina	Počet obcí	Obec/Mesto
do 199 obyv.	1	Kapince
od 200 – 499 obyv.	13	Tajná, Žitavce, Malý Cetín, Host'ová, Telince, Malé Chyndice, Ľudovítová, Paňa, Melek, Štefanovičová, Bádice, Veľké Chyndice, Malé Zálužie
od 500 – 999 obyv.	12	Čifáre, Hruboňovo, Lúčnica nad Žitavou, Poľný Kesov, Rumanová, Šurianky, Veľká Dolina, Horné Lefantovce, Babindol, Čab, Dolné Lefantovce, Štitáre
od 1000 – 1999 obyv.	20	Alekšince, Báb, Čakajovce, Čeladice, Dolné Obdokovce, Golianovo, Jelšovce, Klasov, Koliňany, Lukáčovce, Nová Ves nad Žitavou, Nové Sady, Podhorany, Pohranice, Veľký Cetín, Žirany, Malý Lapáš, Veľký Lapáš, Čechynce, Svätoplukovo
od 2000 – 4999 obyv.	14	Branč, Jarok, Jelenec, Lehota, Mojmírovce, Rišňovce, Veľké Zálužie, Vinodol, Výčapy-Opatovce, Zbehy, Cabaj-Čápor, Nitrianske Hrnčiarovce, Ivanka pri Nitre, Lužianky
od 5000 – 9999 obyv.	1	Vráble
nad 10000 obyv.	1	Nitra

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR, 2019

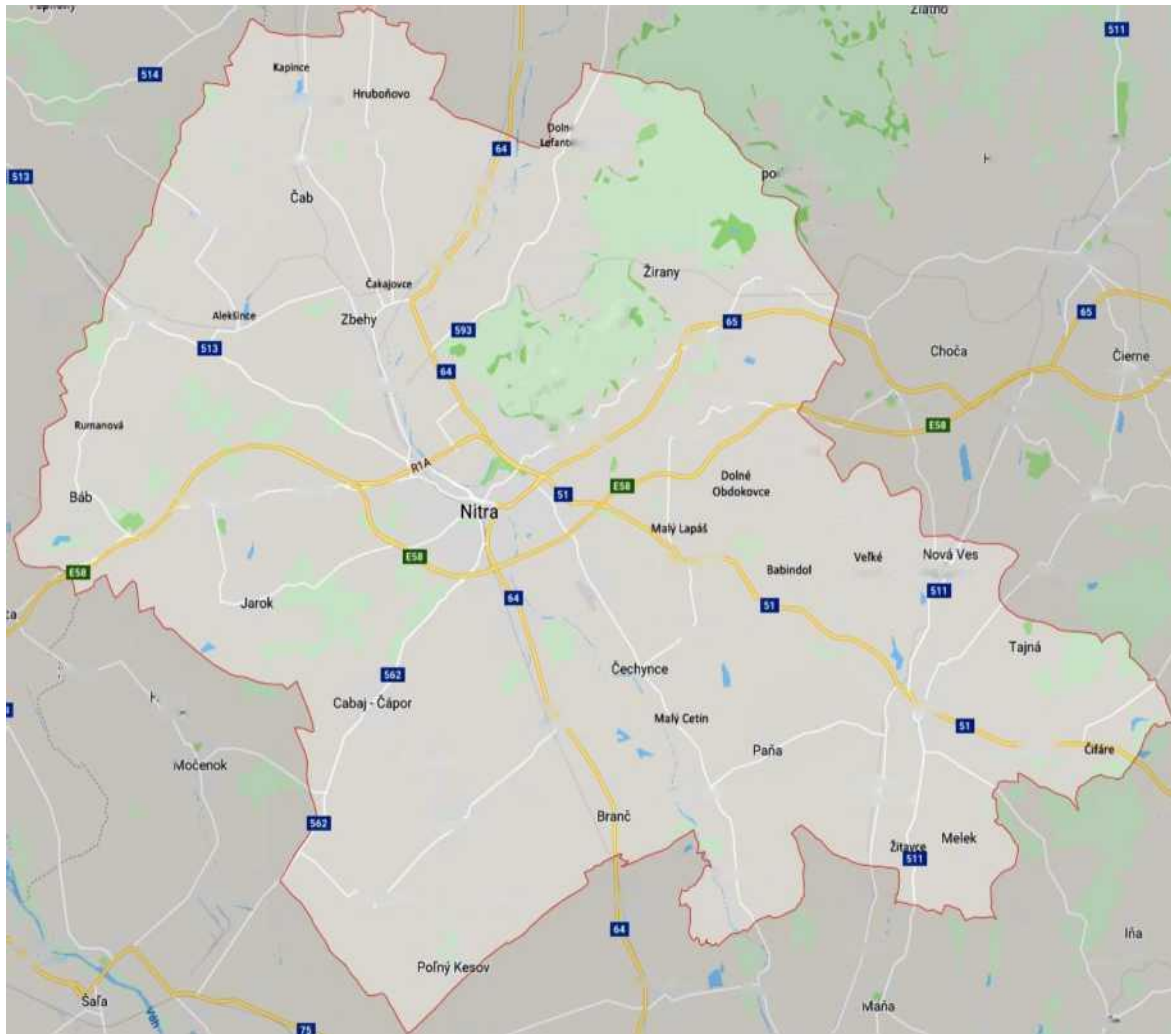
V prvej skupine do 199 obyvateľov sa nachádza len jediná obec, skupinu od 200 – 499 obyvateľov tvorí 13 obcí, s percentuálnou početnosťou 21 %, ďalšia veľkostná kategória 500 – 999 obyvateľov zahŕňa 12 obcí (19,4%). Najvyšší počet obcí je vo veľkostnej kategórii od 1000 – 1999 obyvateľov, patrí sem 20 obcí, teda 32,3 %. V skupine od 2 000 – 4 999 obyvateľov je zaradených celkovo 14 obcí s percentuálnym podielom 22,6 %. Veľkostná skupina od 5 000 – 9 999 zahŕňa samotné mesto Vráble a v skupine nad 10 000 obyvateľov je mesto Nitra.

Obrázok 3 Podiel obcí vo veľkostných kategóriách podľa počtu obyvateľov v % k 31.12.2018

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR, 2019

V súčasnosti naďalej pretrváva trend suburbanizácie z miest nachádzajúcich sa v okrese Nitra do blízkych okolitých obcí. Obrázok 6 prezentuje priestorové rozmiestnenie obcí okresu Nitra. Priemerná vzdialenosť medzi susediacimi obcami je približne 5 km. Blízkosť medzi samosprávami tvorí ideálne podmienky k vytváraniu užších partnerských vzťahov a nadväzovaniu spolupráce. Okrem relatívnej blízkosti samotných obcí v rámci sledovaného územia je dôležitá aj pomerne krátka vzdialenosť územia okresu od hraníc s Maďarskou republikou, ktorá predstavuje približne 52 km, čo predstavuje významný predpoklad rozvoja cezhraničnej medziobecnej spolupráce. Z hľadiska spolupráce na základe jazykovej blízkosti je najvýznamnejšou susediacou krajinou Česká republika. Vzdialenosť od hraníc okresu Nitra po hranice s Českom predstavuje 72 km. Na západ od hraníc okresu sa vo vzdialenosti 83 km nachádza Rakúsko a severne od okresu vzdialené takmer 200 km Poľsko.

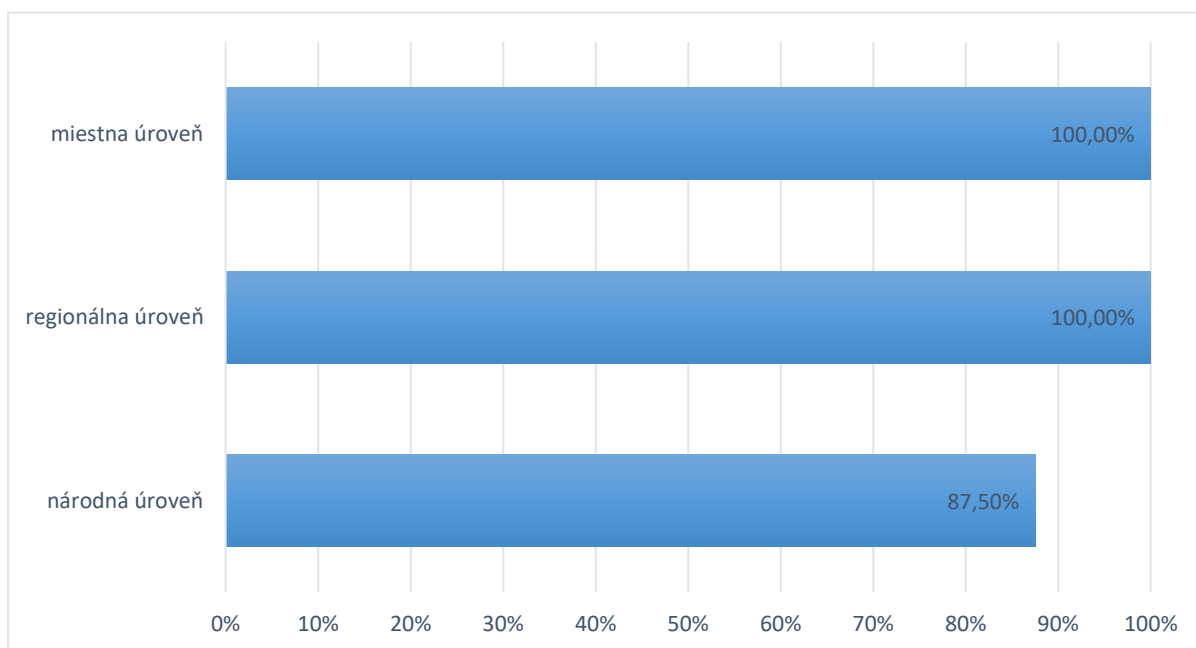
Obrázok 4 Priestorové rozmiestnenie obcí v okrese NR
Zdroj: www.maps.google.sk

3.2 Výsledky prieskumu medziobecnej spolupráce v okrese Nitra

Medziobecnú spoluprácu obcí okresu Nitra sme skúmali prostredníctvom dotazníkového prieskumu (Príloha 1), ktorý prebiehal v mesiaci november 2019. V okrese Nitra sa nachádza 62 obcí, z toho 2 so štatútom mesta, do prieskumu sa celkovo zapojilo 56 obcí, čo predstavuje 90,32 %. Cieľom prieskumu bolo zistiť priestorové úrovne spolupráce, formy, oblasti a subjekty spolupráce, ako aj finančné krytie kooperácie a pozitívne a negatívne efekty plynúce zo vzájomnej kooperácie. Výsledky primárneho výskumu boli východiskovým zdrojom informácií pre stanovenie kľúčových problémov a návrhov pre zlepšenie aktivít spolupráce.

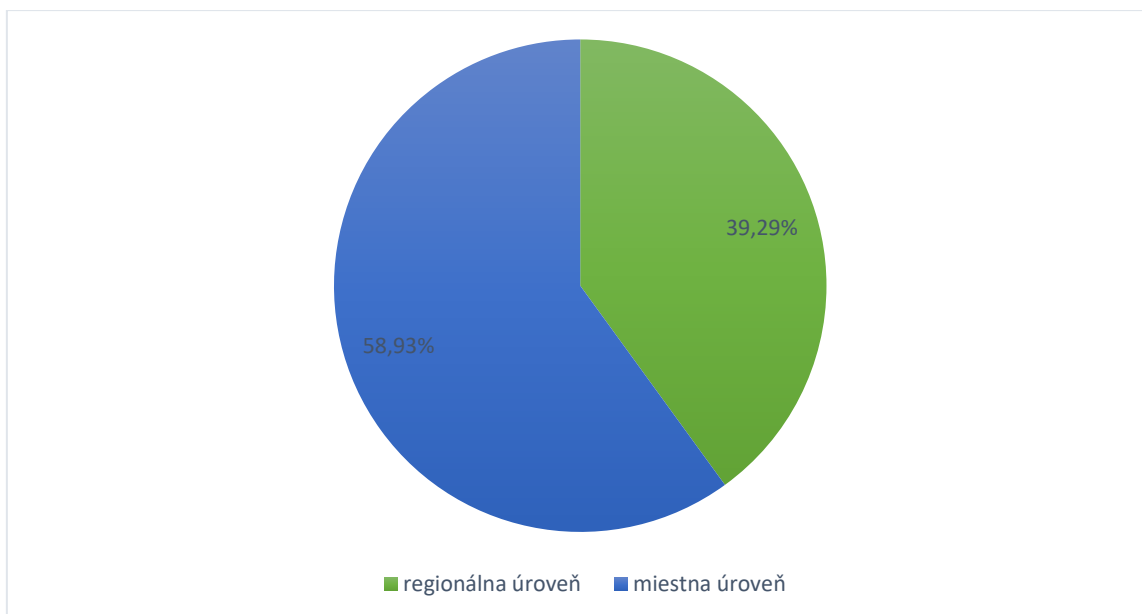
3.2.1 Priestorová úroveň spolupráce

Samosprávy v okrese Nitra sa aktívne zapájajú do aktivít spolupráce. Všetky dopytované obce/mestá spolupracujú s inými subjektmi na regionálnej a miestnej úrovni. Národnú úroveň ako priestorovú úroveň spolupráce uvádza 87,5 % obcí/miest, s výnimkou obcí Rišňovce, Šurianky, Telince, Malé Chyndice, Paňa, Bádice a Malé Zálužie.

Obrázok 5 Priestorová úroveň spolupráce obce/mesta s inými subjektmi
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

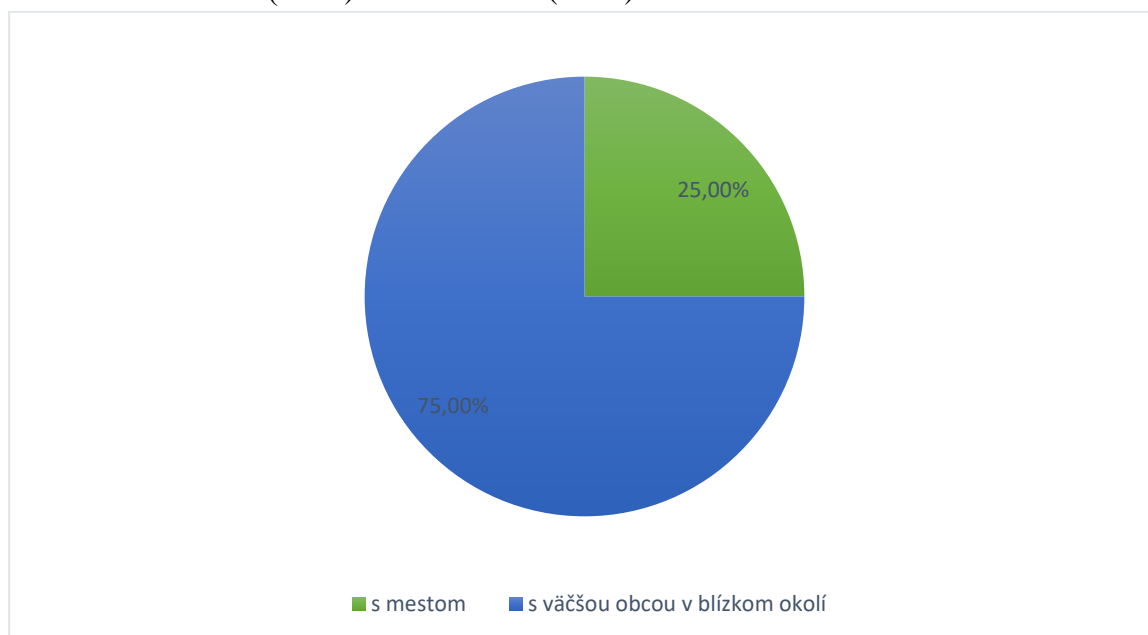
Prevalu majú kooperačné aktivity na miestnej úrovni (58,93 %), prostredníctvom zakladania spoločných obedných úradov za účelom kvalitnejšieho a efektívnejšieho zabezpečovania kompetencií a na regionálnej úrovni (39,29 %), predovšetkým členstvom obcí v miestnych akčných skupinách.

Obrázok 6 Podiel úrovni spolupráce

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

V súčasnosti dopytované obce preferujú medziobecnú spoluprácu prevažne s väčšou obcou v ich blízkom okolí (75 %) ako s mestom (25 %).

Obrázok 7 Preferencia medziobecnej spolupráce pri výkone kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

3.2.2 Miestna úroveň medziobecnej spolupráce

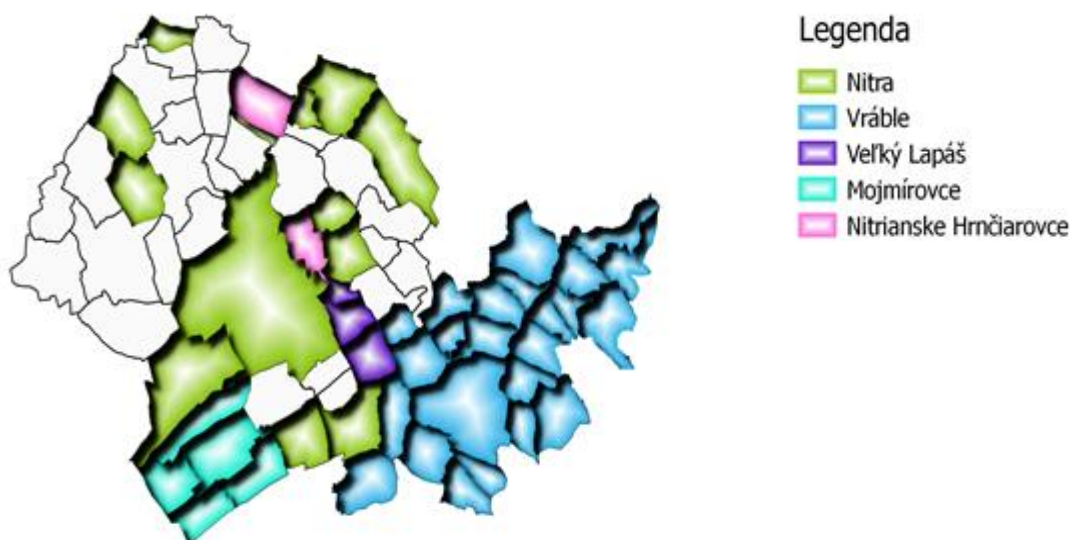
Lokálna úroveň medziobecnej spolupráce prebieha predovšetkým formou fungovania spoločných obecných úradov (SOÚ). Až 60 % obcí spolupracuje prostredníctvom členstva v spoločnom obecnom úrade. SOÚ je teda z pohľadu lokálnej úrovne najvýznamnejšou formou spolupráce. Informácie o piatich spoločných obecných úradoch, lokalizovaných v okrese Nitra znázorňuje tabuľka 12.

Tabuľka 12 Prehľad informácií o spoločných obecných úradoch v okrese Nitra k 30. 9 2018

Spoločný obecný úrad	Počet obcí	Počet obyvateľov začlenených obcí	Kompetencie SOÚ	Zoznam členských obcí
Nitra	13	93 943	Stavebný poriadok	Báb, Alekšince, Štitáre, Pohranice, Jelenec, Horné Lefantovce, Dolné Lefantovce, Nitra, Veľký Cetín, Lukáčovce, Kapince, Ludovítová, Cabaj-Čápor
Vráble	24	25 804	Stavebný poriadok a vyvlastňovacie konanie, špeciálny stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie, ochrana prírody, štátna vodná správa, sociálne veci	Vráble, Babindol, Čifáre, Klasov, Lúčnica nad Žitavou, Malé Chyndice, Melek, Nová Ves nad Žitavou, Paňa, Tajná, Telince, Veľké Chyndice, Vinodol, Žitavce, Čierne Kľačany, Červený Hrádok, Nevidzany, Nemčiňany, Malé Vozokany, Slepčany, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Volkovce, Vieska nad Žitavou
Mojmírovce	5	5 907	Stavebný poriadok a územné plánovanie, ochrana prírody a krajiny, špec. stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie	Mojmírovce, Svätoplukovo, Poľný Kesov, Veľká Dolina, Štefanovičová
Nitrianske Hrnčiarovce	2	4 297	Stavebný poriadok	Nitrianske Hrnčiarovce, Výčapy-Opatovce
Veľký Lapáš	3	4 132	Stavebný poriadok	Veľký Lapáš, Malý Lapáš, Golianovo
Spolu	47	134 083		

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z Ministerstva vnútra SR, 2018

Spoločné obecné úrady v okrese Nitra vykonávajú najmä pôsobnosti spojené so stavebným poriadkom. Mesto Vrábľe okrem stavebného poriadku zabezpečuje aj kompetencie spojené s vyvlastňovacím konaním, špecializovaným stavebným úradom pre miestne a účelové komunikácie, ochranou prírody, štátnou vodnou správou a sociálnymi vecami. Spoločný obecný úrad v Mojmírovciach vykonáva nasledujúce kompetencie: Stavebný poriadok a územné plánovanie, ochrana prírody a krajiny, špecializovaný stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie. Pod spoločné obecné úradovne spadá 134 083 obyvateľov, nie len z okresu Nitra, ale aj z okresu Zlaté Moravce. Najvyšší počet 24 obcí, je členom spoločného obecného úradu vo Vrábľoch. Mesto Vrábľe zabezpečuje činnosť spoločného obecného úradu pre 14 obcí z okresu Nitra a 10 obcí z okresu Zlaté Moravce. Okresné mesto Nitra je spoločným obecným úradom pre 13 obcí. Zvyšné 3 spoločné obecné úrady zastrešujú dokopy 10 obcí, pričom najviac 5 obcí je členom spoločného obecného úradu v Mojmírovciach. Z celkového počtu 62 obcí v okrese Nitra nie je členom SOÚ 25 z nich.

Obrázok 8 Priestorové rozmiestnenie spoločných obecných úradov v okrese Nitra a ich spádových obcí

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z Ministerstva vnútra SR, 2018

Samosprávy zapojené do spolupráce prostredníctvom spoločných obecných úradov sú na obrázku zobrazené piatimi rozličnými farbami. Zelená farba predstavuje spoločný obecný úrad v Nitre a jeho spádové obce vzdialené od 8,5 km do 21 km. Ružová farba znázorňuje spoločný obecný úrad v Nitrianskych Hrnčiarovciach a jeho jediná spádovú obec Výčapy-Opatovce vzdialenú 16,5 km. Fialová farba zobrazuje spoločný obecný úrad vo Veľkom Lapáši a jeho dve spádové obce vzdialené 2,6 km a 1,4 km. Štvrtý SOÚ vo Vrábľoch je na mapke znázornený modrou farbou. Najbližšou obcou vzdialenou 6,6 km je Lúčnica nad Žitavou a najvzdialenejšou obec Čierne Kľačany vzdialené 15,8 km. Spoločný obecný úrad vo Vrábľoch ako jediný prekračuje hranice okresu a svojou činnosťou zastrešuje aj obce z okresu Zlaté Moravce. Pod

SOÚ v Mojmírovciach spadajú 4 obce z toho najvzdialenejšou je obec Poľný Kesov 5,6 km a najbližšou Svätoplukovo vzdialené 2,6 km.

Tabuľka 13 Porovnanie ročných členských príspevkov obcí do SOÚ a počtu pracovníkov SOÚ k 31. 12. 2018

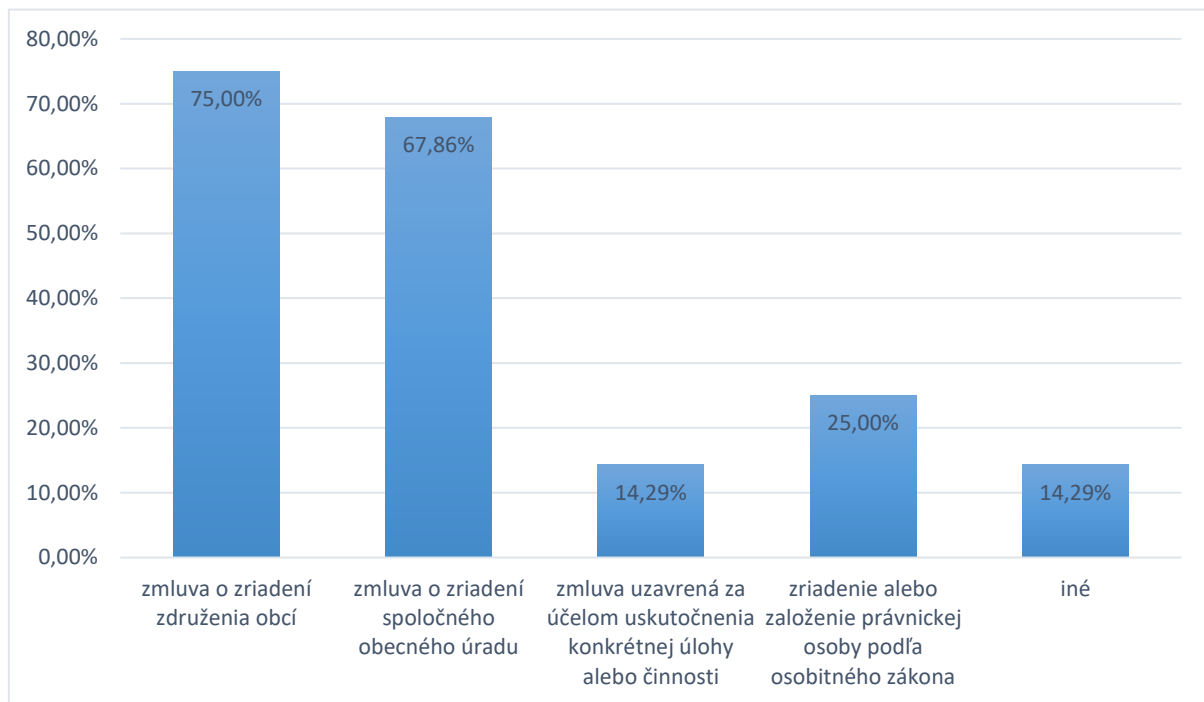
Spoločný obecný úrad	Výška ročného členského príspevku na 1 obyvateľa	Prijmy z členských príspevkov obcí za 1 rok	Počet pracovníkov SOÚ
Nitra	Podľa počtu žiadostí	Podľa počtu žiadostí	6
Vráble	0,70€	18 063	3
Mojmírovce	0,65€	3 840	3
Nitrianske Hrnčiarovce	0,60€	2 578	3
Veľký Lapáš	0,50€	2 066	1

Zdroj: vlastné spracovanie na základe informácií z jednotlivých SOÚ, 2019

Mesto Nitra a v ňom zriadený spoločný obecný úrad stanovuje výšku ročných členských príspevkov v závislosti od počtu podaných žiadostí za jednotlivé obce. Výška ročného členského príspevku pre obce je tým vyššia, čím viac žiadostí o vybavenie stavebných rozhodnutí na úrad smeruje. Naopak mesto Vráble a tri zvyšné spoločné obecné úradovne majú stanovenú pevnú výšku ročného členského príspevku na jedného obyvateľa. Pre obce v SOÚ vo Vrábľoch, Mojmírovciach, Nitrianskych Hrnčiarovciach a Veľkom Lapáši sa výška ročného členského príspevku na jedného obyvateľa pohybuje v rozmedzí od 0,50 € až po 0,75 €. Predmetom skúmania bol aj počet pracovníkov, ktorí realizujú agendu spoločného obecného úradu. Najvyšší počet pracovníkov 6 bol zaznamenaný v meste Nitra a naopak najnižší, len 1 vo Veľkom Lapáši. Počet pracovníkov v spoločnom obecnom úrade vo Vrábľoch, Mojmírovciach a Nitrianskych Hrnčiarovciach je rovnaký (3), ale počet obyvateľov spadajúcich do týchto SOÚ je výrazne odlišný. Na troch pracovníkov vo Vrábľoch pripadá 25 804 obyvateľov Nitrianskeho a Zlatomoraveckého okresu a zároveň rovnaký počet zamestnancov SOÚ v Nitrianskych Hrnčiarovciach, Mojmírovciach a Veľkom Lapáši rieši agendu pre maximálne 6 000 obyvateľov (tabuľka 13).

3.2.3 Formy a oblasti medziobecnjej spolupráce

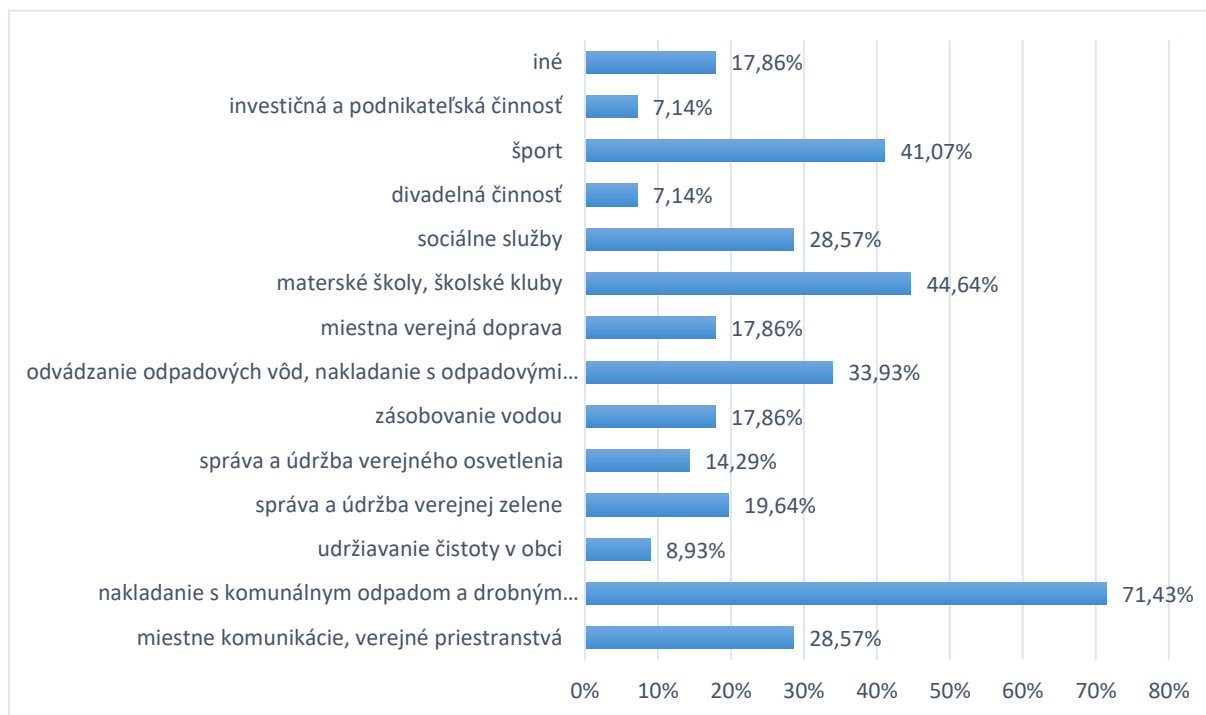
Z hľadiska formy spolupráce má prevahu zmluva o zriadení združenia obcí (75%) a zmluva o zriadení spoločného obecného úradu (67,86%), v menšej miere zriadenie alebo založenie právnickej osoby, kontraktácia za účelom uskutočnenia konkrétnej služby, príp. neformálnejšie formy spolupráce vo forme memoranda o spolupráci.

Obrázok 9 Formy spolupráce s inými obcami a mestami

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

Respondované obce/mestá najčastejšie v rámci samosprávnej pôsobnosti kooperujú v oblasti životného prostredia, konkrétne nakladania s komunálnym odpadom (71,43 %) a odvádzania a nakladania s odpadovou vodou (33,93 %), taktiež pomerne výrazne v zabezpečovaní predškolskej činnosti a školských klubov (44,64 %) a v oblasti športu (41,07 %). Z hľadiska rozdelenia na veľkostné skupiny do 1000 obyvateľov a nad 1000 obyvateľov, vynímajúc mestá Nitra a Vráble, boli oblasti kooperácie takmer rovnaké. Veľkostná skupina obcí do 1000 obyvateľov uvádzala ako významnú oblasť medziobecnjej spolupráce oblasť nakladania s komunálnym odpadom (56,52 %), ďalej materské školy a školské kluby (52,17 %) a oblasti ako sociálne služby a šport s podielom nad 30%. Obce s počtom obyvateľov nad 1000 uvádzali ako najvýznamnejšie identické oblasti spolupráce (nakladanie s komunálnym odpadom 80,65 %, šport 48,39 %, odvádzanie a nakladanie s odpadovou vodou 45,16 %, ďalej materské školy a školské kluby 38,71 %).

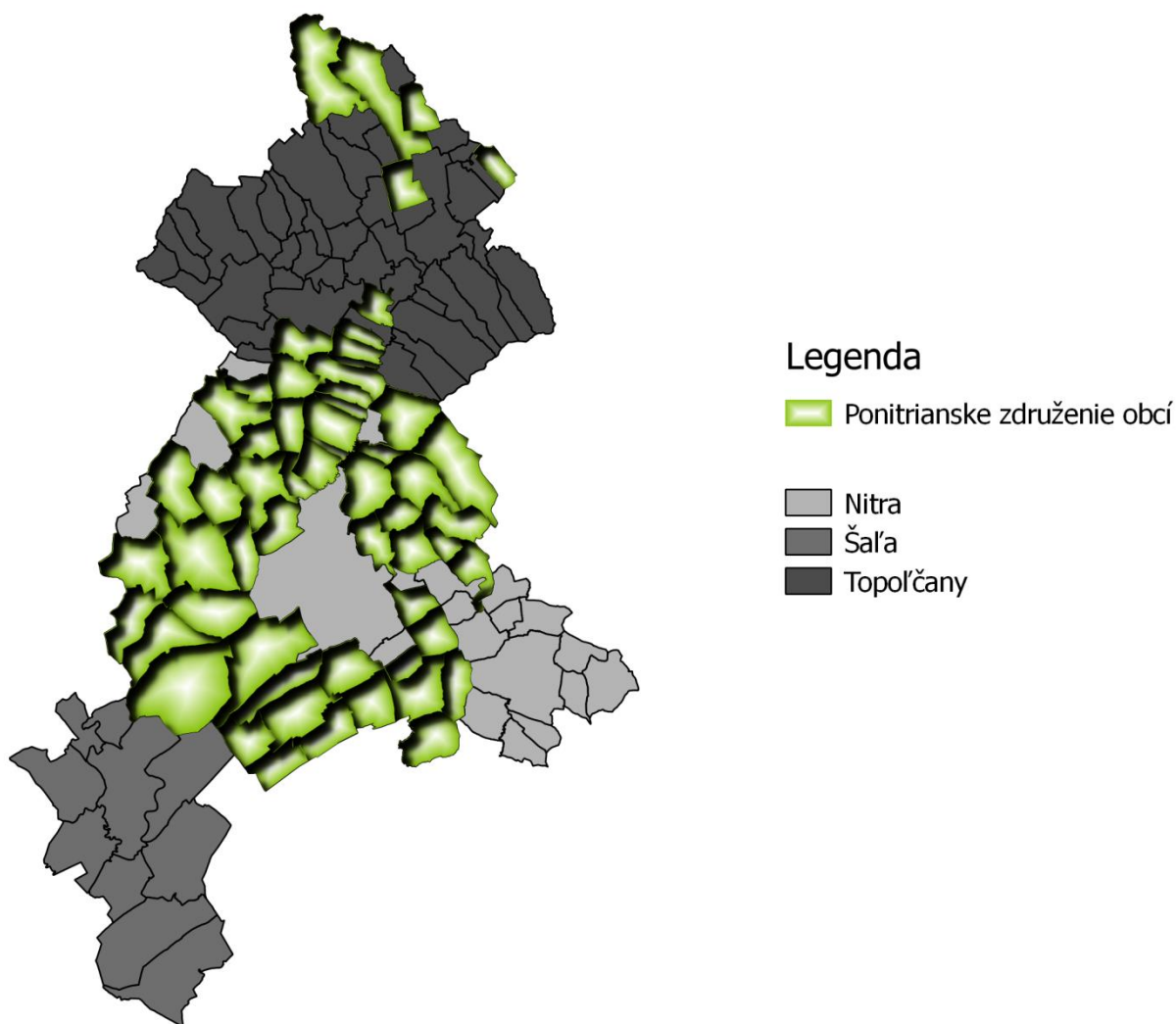
Obrázok 10 Oblasť spolupráce obce/mesta v rámci samosprávnej pôsobnosti s inými obcami a mestami

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

Obce Nitrianskeho kraja v roku 2005 založili Ponitrianske združenie obcí pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi, ako záujmové združenie právnických osôb, ktoré je zapísané v Registri záujmových združení vedenom na Okresnom úrade v Nitre. Predmetom činnosti združenia je dlhodobé komplexné nakladanie s odpadmi, ktoré vznikli na území obcí, ktoré sú členmi združenia, znižovanie objemu skládkovaného odpadu, riešenie problémových javov v odpadovom hospodárstve členských obcí. Združenie momentálne tvorí 57 členských obcí Nitrianskeho kraja (obr. 11). V okrese Nitra je to 43 obcí, v okrese Topoľčany 11 obcí a v okrese Šaľa sa nachádzajú 3 členské obce. Dovedna žije na území združenia takmer 81 000 obyvateľov vo viac ako 25 000 domácnostiach.

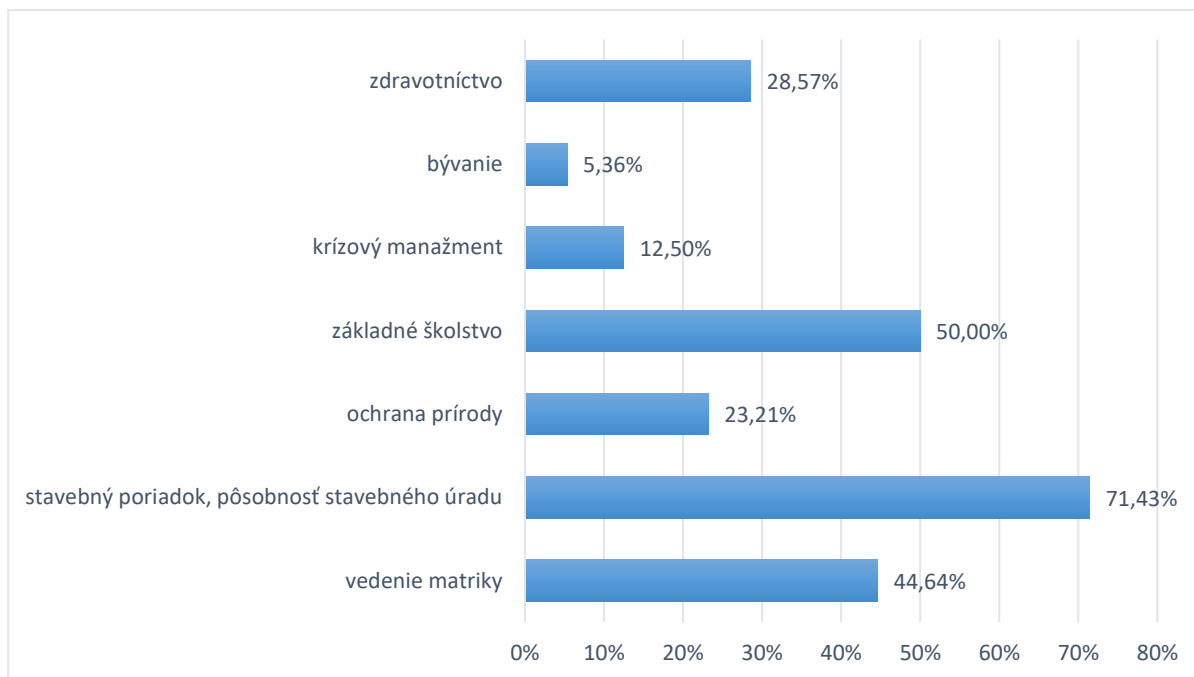
Ciele združenia

- dlhodobá realizácia separovaného zberu odpadu v obciach, dotried'ovaním a následným zhodnocovaním vyseparovaných zložiek,
- zabezpečenie zberu, zvozu a zneškodnenia nevytriedeného komunálneho odpadu,
- vybudovanie vlastného dotried'ovacieho zariadenia, kompostárne, prekládkových staníc, vozového a technologického parku a ďalšieho vybavenia slúžiaceho na plnenie predmetu činnosti,
- riešenie problémových javov v odpadovom hospodárstve v obciach, ktoré sú členmi združenia,
- osvetová činnosť zameraná na motiváciu obyvateľstva k separovaniu odpadov v domácnostiach a zvýšenie záujmu o životné prostredie.

Obrázok 11 Ponitrianske združenie obcí pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z <http://www.pzo.sk/>, 2019

Kooperačné aktivity na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy rozvíjajú obce/mestá predovšetkým v oblasti stavebného poriadku a pôsobnosti stavebného úradu (71,43 %), polovica respondentov uviedla oblasť základného školstva. Pri analýze podľa veľkostných skupín, obe veľkostné kategórie uvádzali tieto dve oblasti ako prioritné oblasti kooperácie. Ďalšími významnými oblasťami spolupráce sú vedenie matriky (44,64 %), zdravotníctvo (28,57 %), ako aj ochrana prírody (23,21 %).

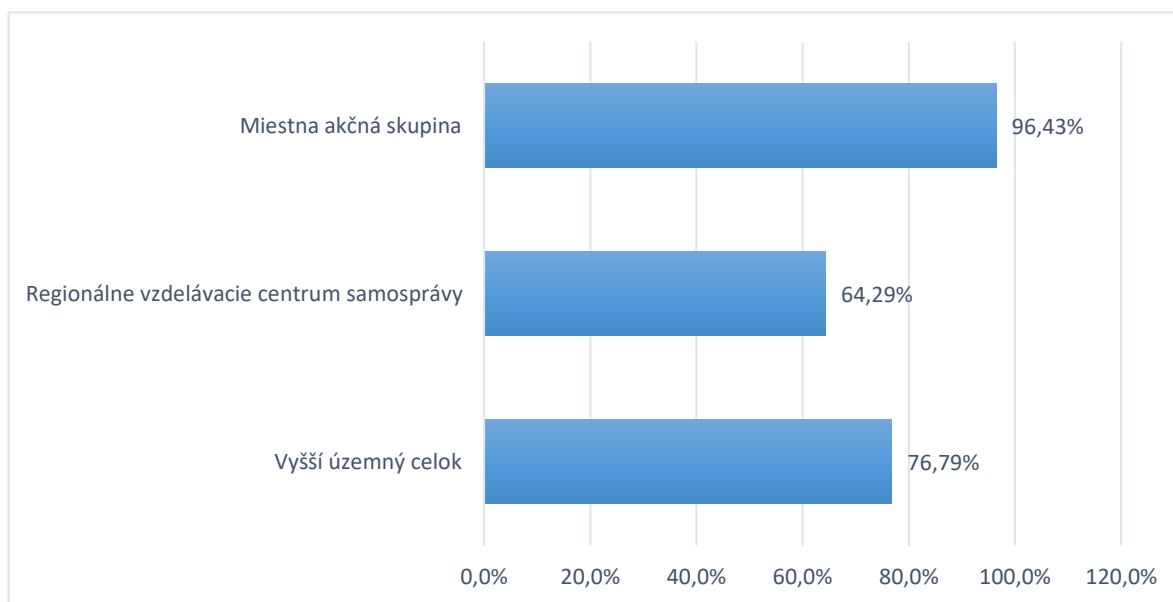

Obrázok 12 Oblasť spolupráce obce/mesta na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy s inými obcami a mestami

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

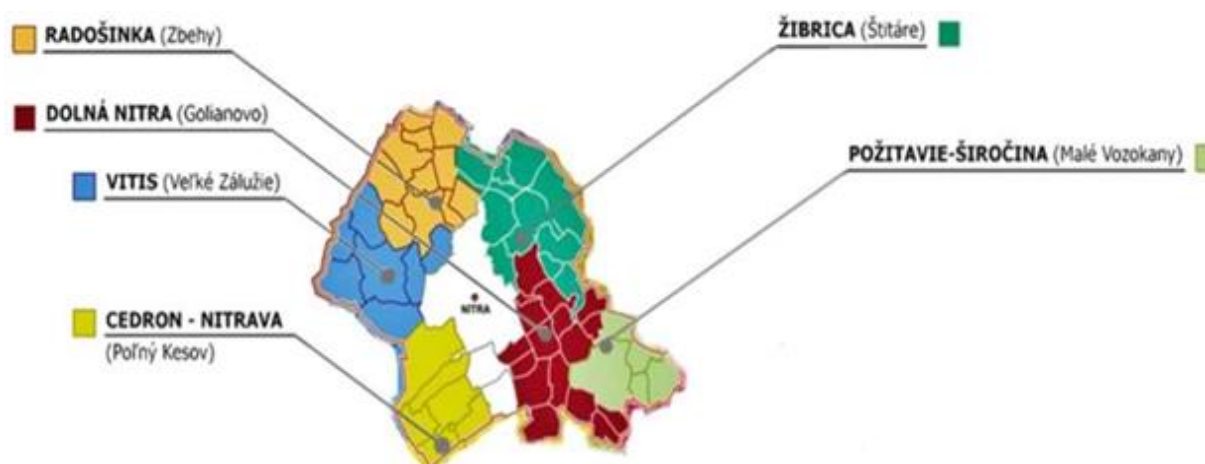
3.2.4 Regionálna úroveň medziobecnej spolupráce

Na regionálnej úrovni prebiehajú kooperatívne aktivity obcí z okresu Nitra prostredníctvom viacerých, rozličných foriem spolupráce. Príkladom regionálnej spolupráce v okrese je už vyššie spomínané účelové združenie – Ponitrianske združenie obcí pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi, ktoré združuje obce v otázke komplexného riešenia odpadu. Za účelom poskytovania informačno-vzdelávacieho servisu samosprávam na regionálnej úrovni pôsobí Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy v Nitre. Prirodzenú, legislatívne neukotvenú formu spolupráce predstavujú mikroregióny. V súčasnosti je už väčšina mikroregiónov v území Nitrianskeho okresu transformovaná do spolupráce formou miestnych akčných skupín (MAS). Hlavným predmetom skúmania na regionálnej úrovni preto sú miestne akčné skupiny, ktoré možno považovať za najefektívnejšiu formu kooperácie v sledovanom území a najčastejšie uvádzanú v rámci dotazníkového prieskumu 96,43 %. V rámci okresu Nitra pôsobí celkovo 6 miestnych akčných skupín, ktoré pokrývajú takmer celé územie okresu a naplňajú záujmy aktérov zo všetkých sektorov. Z celkového počtu 62 obcí je členom MAS 95 % z nich, zvyšných 5 % tvoria obce Branč, Ivanka pri Nitre a mesto Nitra.

Obrázok 13 Subjekty spolupráce na regionálnej úrovni
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

Nasledujúci obrázok 15 prezentuje prehľad MAS pôsobiacich na území okresu Nitra.

Obrázok 14 Miestne akčné skupiny pôsobiace na území okresu Nitra
Zdroj: www.leadernsk.sk

MAS Radošinka

Členom MAS Radošinka je 11 obcí Nitrianskeho okresu, ktorými sú Alekšince, Čab, Kapince, Lukáčovce, Malé Zálužie, Šurianky, Čakajovce, Hruboňovo, Jelšovce, Nové Sady, Zbehy a 19 obcí z okresu Topoľčany: Ardanovce, Blesovce, Krtovce, Horné Štitáre, Bojná, Biskupová, Svrbice, Veľké Dvorany, Vozokany, Lužany, Lipovník, Orešany, Radošina, Urmince, Šalgovce, Hajná Nová Ves, Veľké Ripňany, Malé Ripňany a Nitrianska Blatnica. Územie MAS sa nachádza v severnej časti okresu Nitra. Miestna akčná skupina Radošinka vznikla dňa 26. 04. 2007 so sídlom v obci Zbehy. Partnerov zo súkromného a neziskového sektora je spolu 33 z toho 8 zo súkromného sektora a 25 členov je z občianskeho sektora. Cieľom združenia je

prostredníctvom aktívnej spolupráce medzi všetkými subjektmi v danom území dosiahnuť kvalitnejšie podmienky pre život obyvateľstva, zatriktívnenie lokality, propagácia vidieckych činností v rámci lokality, zapájanie miestnych obyvateľov do rozvoja, ochrana kultúrnych a prírodných hodnôt územia. Rozloha MAS je 327,22 km s počtom obyvateľov 24 732. Hustota obyvateľov v území predstavuje 75,58 obyv./km². Podmienkou členstva v MAS je zapltenie ročného členského príspevku, ktorý sa vypočíta ako 0,40 € na 1 obyvateľa obce. Tabuľka 14 znázorňuje prepočítanú výšku ročných členských príspevkov obcí nachádzajúcich sa v okrese Nitra. Prehľad zobrazuje len obce nachádzajúce sa v okrese Nitra.

Tabuľka 14 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS Radošinka k 31. 12. 2018

Počet	Názov obce	Ročný členský príspevok
1	Alekšince	673
2	Čab	312
3	Kapince	75
4	Lukáčovce	457
5	Malé Zálužie	111
6	Šurianky	239
7	Čakajovce	458
8	Hruboňovo	201
9	Jelšovce	403
10	Nové Sady	518
11	Zbehy	904
	Spolu	4 350

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MAS Radošinka, 2019

Tabuľka 15 znázorňuje projekty podpory rozvoja vidieka, ktoré MAS Radošinka realizovala. V období 2007 - 2013 predložila v oblasti podpory rozvoja vidieka spolu 77 projektov z opatrení Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo, Obnova a rozvoj obcí a Vzdelávanie a informovanie. Úspešne implementovaných bolo 64 projektov. Celková výška podpory za celé obdobie predstavuje sumu 2 096 355 €. Najvyšší podiel finančnej podpory až 1 396 790 € bol pre oblasť Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a naopak najnižší v sume 47 760 € pre oblasť Vzdelávanie a informovanie.

Tabuľka 15 Projekty PRV 2007-2013 v MAS Radošinka

Opatrenie	Počet predložených projektov	Počet schválených projektov	Celková výška podpory v €
Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	35	27	1 396 790
Obnova a rozvoj obcí	29	27	651 805
Vzdelávanie a informovanie	13	10	47 760
Spolu	77	64	2 096 355

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MAS Radošinka, 2018

MAS Žibrica

MAS Žibrica predstavuje verejno-súkromné partnerstvo, ktorého hlavným cieľom je zviditeľniť región Žibrica, zlepšiť život jeho obyvateľov, rozvoj cestovného ruchu, podpora malých a stredných podnikov zvýšenie kvality služieb, ochrana prírody a kultúrneho dedičstva, podpora budovania technickej a dopravnej infraštruktúry. Členskú základňu tvorí 13 obcí okresu Nitra: Bádice, Čeladice, Host'ová, Nitrianske Hrnčiarovce, Žirany, Jelenec, Podhorany, Výčapy-Opatovce, Dolné Lefantovce, Horné Lefantovce, Kolíňany, Ľudovítová, Štitáre a 2 z okresu Topoľčany: Koniarovce, Hrušovany. Ďalší členovia pochádzajú z podnikateľského a občianskeho sektora s počtom 19. MAS sa nachádza v severnej časti okresu Nitra. Väčšia časť MAS je situovaná v Nitrianskom okrese a len čiastočne zasahuje do susediaceho okresu Topoľčany. Sídлом združenia je obec Štitáre. Celková rozloha, ktorú MAS pokrýva je 158 196 km² a počet obyvateľov 16 000. Výška ročného členského príspevku pre členské obce predstavuje 20 € na rok. MAS Žibrica je pomerne mladé verejno-súkromné partnerstvo, ktoré vzniklo v júli roku 2011. Z tohto dôvodu neboli v období 2007-2013 zrealizované žiadne projekty zamerané na rozvoj vidieka. Napriek tomu samosprávy patriace do MAS Žibrica v minulosti realizovali spoločné projekty zamerané predovšetkým na rozvoj infraštruktúry, napr. výstavbou ČOV pre obce Podhorany, Výčapy-Opatovce, výstavba ČOV spoločnej pre obce Kolíňany a Žirany. Okrem výstavby infraštruktúry sa obce spojili aj pri riešení problematiky zberu a triedenia odpadu v rámci Ponitrianskeho združenia pre separovaný zber.

MAS Dolná Nitra

Cieľom MAS Dolná Nitra je zabezpečiť užšiu spoluprácu medzi subjektmi verejnej správy, podnikateľmi a občanmi, podporiť regionálny rozvoj prostredníctvom spolupráce medzi domácimi a zahraničnými subjektmi, realizácia a podpora aktivít spojených s cestovným ruchom, informovanosti občanov, kultúry, životného prostredia a podpora rozvoja vidieka. Členskú základňu tvorí 17 obcí okresu Nitra: Dolné Obdokovce, Melek, Paňa, Veľký Cetín, Golianovo, Klasov, Lúčnica nad Žitavou, Malý Cetín, Veľké Chyndice, Veľký Lapáš, Žitavce, Babindol, Čechynce, Malé Chyndice, Malý Lapáš, Pohranice, Vinodol. Ďalších 6 členov je zo

súkromného sektora a 23 členov zastupuje občiansky sektor. Miestna akčná skupina Dolná Nitra vznikla 26. 10. 2007. Územie MAS Dolná Nitra je situované v juhovýchodnej časti okresu Nitra. Sídлом združenia je obec Golianovo. Rozloha MAS Dolná Nitra je 155,65 km² a počet obyvateľov je 15 619. MAS Dolná Nitra sa zúčastňuje okrem projektov národnej spolupráce, ktoré podpísala v roku 2014 aj projektov nadnárodnej spolupráce s MAS pochádzajúcimi z Maďarska. Projekty, ktoré sa realizovali v rámci Slovenska boli: Spoločný marketing regionálnych značiek na juhozápadnom Slovensku, zameraný na regionálne značenie produktov v území partnerov (OZ Mikroregión Radošinka, MAS Požitavie-Širočina, MAS Stará Čierna voda, MAS Dudváh) a projekt: Z vtáčej perspektívy, ktorý bol zameraný na zvýšenie aktivít v cestovnom ruchu prostredníctvom budovania rozhľadní spolu s partnerom MAS Radošinka. Podmienkou členstva v MAS je zaplatenie ročného členského poplatku vo výške 60 €.

Tabuľka 16 Projekty PRV 2007-2013 v MAS Dolná Nitra

Opatrenie	Počet predložených projektov	Počet schválených projektov	Celková výška podpory v €
Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	28	27	1 248 894
Obnova a rozvoj obcí	22	21	490 929
Vzdelávanie a informovanie	11	9	33 575
Spolu	61	57	1 773 398

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MAS Dolná Nitra, 2019

MAS Dolná Nitra v období 2007 - 2013 zrealizovala projekty zamerané na regionálny rozvoj, ktoré sú zobrazené v Tabuľke 16. V oblasti podpory rozvoja vidieka predložila MAS Dolná Nitra spolu 61 projektov z oblasti Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo, Obnova a rozvoj obcí a Vzdelávanie a informovanie, z ktorých bolo úspešne zrealizovaných 57 projektov. Celková výška podpory za celé sledované obdobie dosiahla sumu 1 773 398 €. Najvyšší podiel finančnej podpory až 1 248 894 € bol v oblasti Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a naopak najnižší v sume 33 575 € pre oblasť Vzdelávanie a informovanie.

MAS VITIS

Predstavuje verejno-súkromné partnerstvo, ktoré uskutočňuje aktivity spolupráce prostredníctvom svojich členov. Členské obce MAS Vitis pochádzajúce z okresu Nitra sú: Jarok, Lehota, Báb, Lužianky, Rišňovce, Rumanová, Veľké Zálužie. Obce, ktoré sú členom MAS Vitis v území okresu Šaľa: Močenok, Horná Kráľová, Trnovec nad Váhom, Hájske. Zo súkromného sektora je členom 13 podnikateľských subjektov a zo sektora občianskeho 27 členov. MAS Vitis vznikla 10. 01. 2012. MAS je situovaná v západnej časti okresu Nitra a z časti zasahuje do okresu Šaľa. Sídlo združenia sa nachádza v obci Veľké Zálužie. Celková

rozloha MAS na území okresu Nitra je 12 805 ha a počet obyvateľov 15 207. Hustota obyvateľov v území MAS VITIS predstavuje 107,75 obyv. na km². Ročný členský príspevok pre obce v mikroregióne je 0,40 € na 1 obyvateľa obce. Prepočet výšky ročného príspevku pre členskú obec z územia okresu Nitra podľa počtu obyvateľov znázorňuje tabuľka 17.

Tabuľka 17 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS VITIS k 31. 12. 2018

Počet	Názov obce	Ročný členský príspevok
1	Jarok	779
2	Lehota	893
3	Báb	437
4	Lužianky	1 156
5	Rišňovce	822
6	Rumanová	332
7	Veľké Zálužie	1 664
	Spolu	6 083

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MAS VITIS, 2019

MAS VITIS sa v oblasti podpory projektov zameraných na rozvoj vidieka dosiaľ orientovala na využívanie finančných prostriedkov z iniciatívy Leader NSK implementovaného z Programu rozvoja vidieka SR v rokoch 2007 - 2013. Projekty boli zamerané na rozvoj infraštruktúry v rámci opatrenia Obnova a rozvoj obcí. Realizovali sa predovšetkým malé projekty do sumy 8 330 € ako napr. Revitalizácia školského areálu v obci Báb, Náučný chodník Aba - Lehota v obci Lehota, Modernizácia a rozšírenie zavlažovania zelene v oddychovej zóne CENTRUM 1 v obci Lužianky atď.

MAS Požitavie-Širočina

MAS Požitavie-Širočina je verejno-súkromné partnerstvo, ktoré sa prostredníctvom svojich členov pochádzajúcich z oblastí poľnohospodárstva, stavebníctva, kultúry, športu a všeobecného rozvoja snaží o rozvoj územia a lepšiu kvalitu života občanov na tomto území. Členskými obcami v území okresu Nitra sú: Vráble, Čifáre, Telinec, Nová Ves nad Žitavou a Tajná. Z okresu Zlaté Moravce sú to obce Choča, Červený Hrádok, Malé Vozokany, Nemčičany, Tesárske Mlyňany, Nevidzany, Volkovce, Čierne Kľačany, Veľké Vozokany, Slepčany, Čaradice, Tekovské Nemce a z okresu Levice obec Kozárovce. Zo súkromného sektora má v MAS zastúpenie 12 členov a z občianskeho sektora 12 členov. MAS Požitavie-Širočina sa nachádza v juhovýchodnej časti Nitrianskeho okresu. Vznikla dňa 03. 08. 2009 so sídlom miestnej akčnej skupiny v obci Malé Vozokany. MAS sa z väčšej časti nachádza v okrese Nitra no zasahuje taktiež do okresov Zlaté Moravce a Levice. MAS Požitavie-Širočina patrí medzi stredne veľké MAS s rozlohou 254,30 km² a s počtom obyvateľov 23 068. Podmienkou členstva pre každú obec je zaplatiť ročný členský príspevok, ktorý je vo výške 0,40 € na 1 obyvateľa obce. V Tabuľke 18 sú zobrazené sumy ročných členských príspevkov jednotlivých obcí v MAS Požitavie-Širočina. Prehľad znázorňuje len členské príspevky obcí nachádzajúcich sa v území okresu Nitra.

Tabuľka 18 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS Požitavie-Širočina

Počet	Názov obce	Ročný členský príspevok
1	Vráble	3 522
2	Čifáre	246
3	Telince	158
4	Nová Ves nad Žitavou	536
5	Tajná	113
	Spolu	4 578

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MAS Požitavie-Širočina, 2019

V období 2007 - 2013 predložila MAS Požitavie-Širočina v oblasti podpory rozvoja vidieka spolu 48 projektov z oblasti Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo, Obnova a rozvoj obcí a Vzdelávanie a informovanie, z ktoré boli úspešne zrealizované. Celková výška podpory za celé obdobie predstavuje sumu 1 625 786 €. Najvyšší podiel finančnej podpory až 957 855 € bol pre oblasť Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a naopak najnižší v sume 15 000 € pre oblasť Vzdelávanie a informovanie (tabuľka 19).

Tabuľka 19 Projekty PRV 2007-2013 v MAS Požitavie-Širočina

Opatrenie	Počet schválených projektov	Celková výška podpory v €
Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	26	957 855
Obnova a rozvoj obcí	20	652 931
Vzdelávanie a informovanie	2	15 000
Spolu	48	1 625 786

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MAS Požitavie-Širočina, 2018

MAS Cedron-Nitrava

Hlavným cieľom je dosiahnutie všeobecného rozvoja územia s pomocou všetkých zainteresovaných strán. MAS Cedron-Nitrava sa rozprestiera cez dva okresy a to svojou rozľahlejšou časťou v okrese Nové Zámky, menšou v okrese Nitra. Členské obce na území okresu Nitra sú Poľný Kesov, Veľká Dolina, Štefanovičová, Svätoplukovo, Mojmírovce a Cabaj-Čápor. Obce z okresu Nové Zámky sú Palárikovo, Mojzesovo, Veľký Kýr, Rastislavice, Michal nad Žitavou, Lipová, Kmeťovo, Komjatice, Jatov, Černík, Bánov a mesto Šurany. Z podnikateľského sektora je členom MAS 19 podnikateľských subjektov a 40 členov je z občianskeho sektora. Svoju činnosť oficiálne začala v roku 2007. MAS uskutočňuje svoje aktivity v juhozápadnej časti okresu Nitra a jej sídlom je obec Poľný Kesov. Územie MAS predstavuje rozlohu 382, 305 km² s počtom obyvateľov 43 885. Hustota obyvateľov je 121,55 obyv./km². Výška členského príspevku pre obce je 1 € na 1 obyvateľa. Údaje o výške ročného členského príspevku pre každú obec z okresu Nitra sú znázornené v tabuľke 20. Prehľad znázorňuje ročný členský príspevok len pre obce z okresu Nitra.

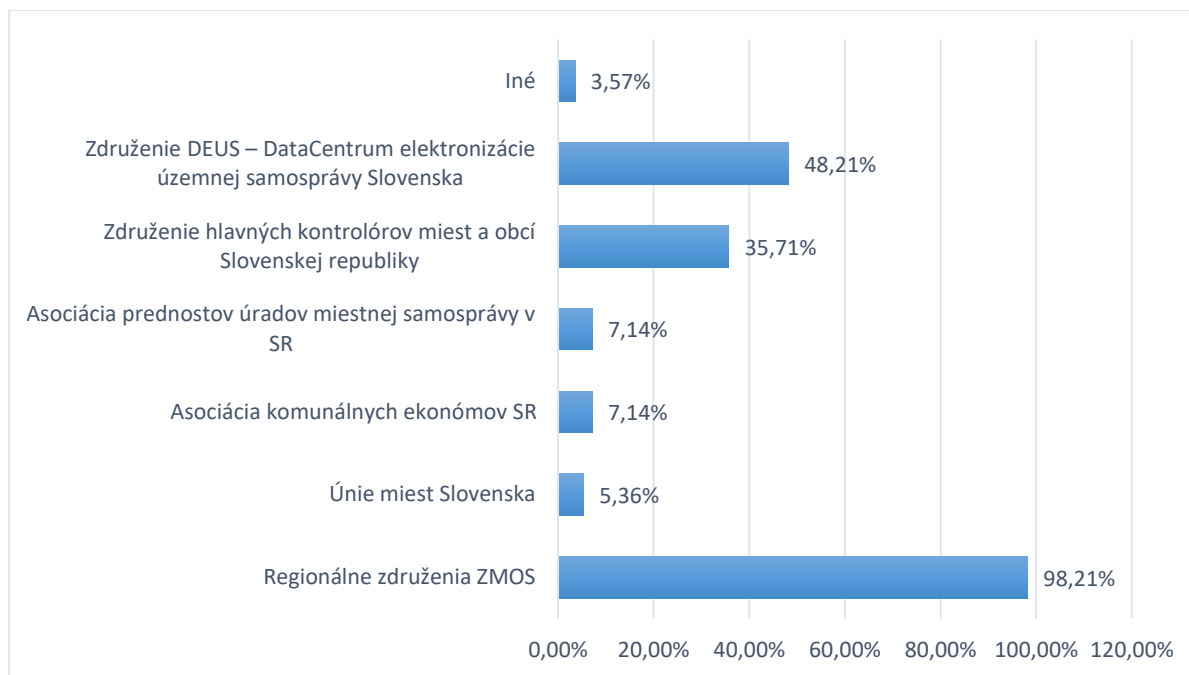
Tabuľka 20 Výška ročného členského príspevku obcí v MAS Cedron-Nitrava k 31. 12. 2018

Počet	Názov obce	Ročný členský príspevok
1	Poľný Kesov	644
2	Veľká Dolina	677
3	Štefanovičová	327
4	Svätoplukovo	1 331
5	Mojmírovce	2 856
6	Cabaj-Čápor	4 042
	Spolu	9 877

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MAS Cedron-Nitrava, 2019

3.2.5 Národná úroveň medziobecnej spolupráce

Spolupráca miest a obcí lokalizovaných v okrese Nitra na národnej úrovni prebieha prostredníctvom členstiev v rôznych združeniach – Združení miest a obcí Slovenska (ZMOS), Únie miest Slovenska spolupracujúcou s Asociáciou primátorov miest Slovenska, Asociáciou prednostov úradov miestnej samosprávy v SR, Asociáciou komunálnych ekonómov SR, Združením hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky, Združením informatikov samospráv Slovenska, Záujmovým združením miest a obcí pre trvalo udržateľnú energetickú efektívnosť - CITENERGO, ktoré spolu s obcami spolupracujú formou multilaterálnych vzťahov. Národná úroveň spolupráce prebieha aj prostredníctvom členstva obcí v Združení DEUS - DataCentra elektronizácie územnej samosprávy na Slovensku, ktorého cieľom je umožniť lepšiu a kvalitnejšiu komunikáciu prostredníctvom internetu, medzi občanmi a štátom. Najvýznamnejším združením z hľadiska členstva obcí zo sledovaného okresu na národnej úrovni je ZMOS (uviedlo až 98,21 % respondentov). ZMOS vytvára priestor pre nadväzovanie medziobecnej spolupráce nielen medzi samosprávami na Slovensku, ale svojou činnosťou prispieva k vzniku nových tematických sietí spolupráce so zahraničnými združeniami a ich členskými obcami realizáciou spoločných projektov. Od roku 2013 bolo implementovaných spolu 12 projektov, zameraných na spoluprácu miestnych územných samospráv, z toho 6 na národnej úrovni a 6 na medzinárodnej úrovni.

Obrázok 15 Subjekty spolupráce na národnej úrovni

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

Projekty spolupráce implementované ZMOS Slovenska v rokoch 2014 - 2018 zobrazuje tabuľka 21. Realizovaných bolo spolu 12 projektov na národnej a medzinárodnej úrovni v hodnote 55 703 860 €. Pre projekty Rozpočtový informačný systém pre samosprávu, TONET a Posilnenie kapacít Kongresu miestnych samospráv Moldavska v oblasti verejných financií, nebolo možné zistiť výšku finančných prostriedkov na zrealizovanie projektov, preto nie sú započítané do celkovej sumy vyčlenenej na projekty spolupráce. Projekty na národnej úrovni boli zamerané na zlepšenie komunikácie medzi samosprávami a občanmi prostredníctvom využívania internetu, získanie a implementáciu moderného a bezpečného nástroja na spravovanie rozpočtu miestnej územnej samosprávy (MUS) on-line s možnosťou napojenia na centrálny Rozpočtový informačný systém MF SR, posudzovanie vplyvov na ŽP za účasti verejnosti na úrovni MUS, posilnenie inštitucionálnych kapacít a vyššej efektívnosti MUS, vzdelávanie predstaviteľov MUS a občanov v oblasti starostlivosti o životné prostredie, budovanie environmentálneho povedomia a riešenie otázok súvisiacich s odpadovým hospodárstvom, zvýšenie efektívnosti MUS uplatňovaním Smart agendy. Najvyšší podiel finančných prostriedkov 47 061 936 € v rámci implementovaných projektov na národnej úrovni za roky 2013 - 2018 bolo vyčlenených na projekt Dátové centrum obcí a miest, naopak najnižší podiel financií 38 007 € na projekt Zvyšovanie účasti obcí a verejnosti na procese EIA. Projekty nadnárodného charakteru boli zamerané na riešenie nepriaznivých demografických a sociálnych dopadov v mestskom rozvoji so zameraním na starostlivosť o zraniteľných a starších obyvateľov miest, integráciu cudzincov pochádzajúcich z tretích krajín, posilnenie spolupráce medzi krajinami V4, zahájenie spolupráce slovenských a islandských MUS, riešenie komunitných konfliktov na lokálnej úrovni prostredníctvom dialógu a spolupráce so zahraničnými partnermi, rozvojovú spoluprácu s Moldavskom prostredníctvom vzájomného učenia sa MUS. Z hľadiska financovania medzinárodných projektov spolupráce bolo najviac

financií vyčlenených na projekt HELPS v sume 2 133 975 € a najmenej finančných prostriedkov na projekt V4EaP v sume 69 565 €.

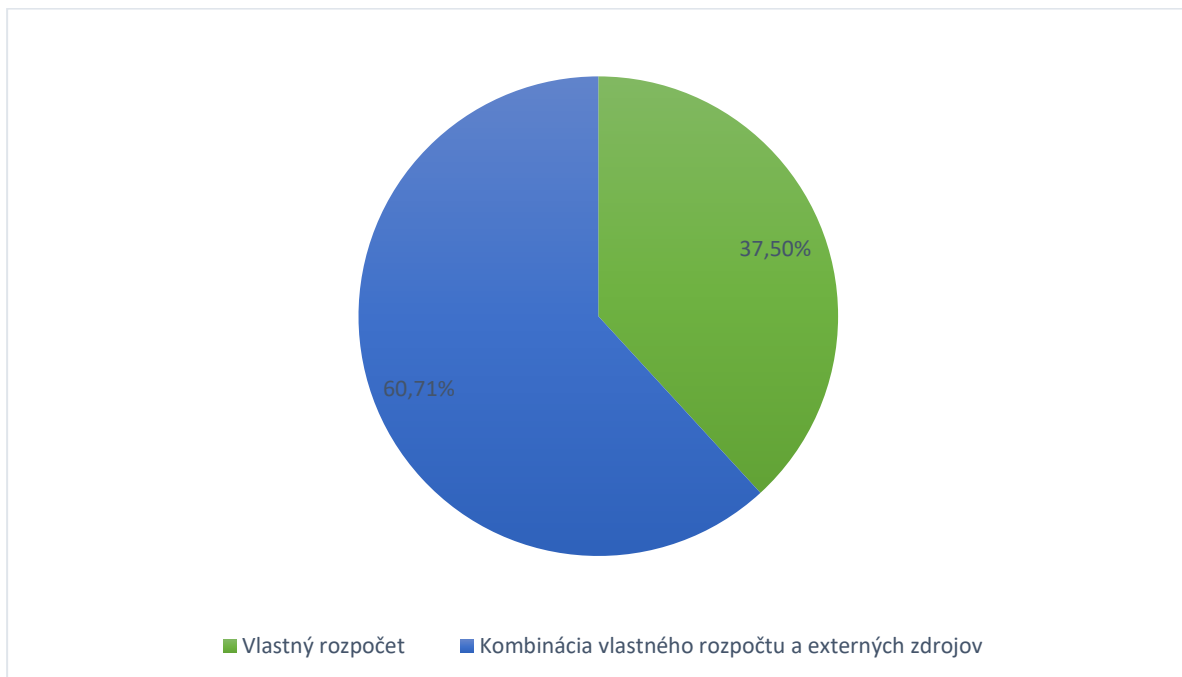
Tabuľka 21 Projekty spolupráce realizované ZMOS za roky 2013 - 2018

Národné projekty		Medzinárodné projekty	
Názov	Suma v €	Názov	Suma v €
Dátové centrum obcí a miest	47 061 936	HELPS	2 133 975
Rozpočtový informačný systém pre samosprávu	Nezistené	BUK	94 997
Zvyšovanie účasti obcí a verejnosti na procese EIA	38 007	V4EaP	69 565
Budovanie kapacít na úrovni miestnej územnej správy	1 611 502	TONET	Nezistené
Environmentálne vzdelávanie samospráv s cieľom podpory štátnej environmentálnej politiky na úrovni miestnej územnej samosprávy	199 000	ISLAND	98 000
Modernizácia miestnej a územnej samosprávy	4 396 878	Posilnenie kapacít Kongresu miestnych samospráv Moldavska v oblasti verejných financií	Nezistené
Spolu	53 307 323	X	2 396 537

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ZMOS, 2019

3.2.6 Zdroje financovania medziobecnej spolupráce

Najvyšší počet obcí až 60,71 % uvedlo, že pre financovanie kooperatívnych aktivít využíva kombináciu vlastného rozpočtu a externých zdrojov, 37 % obcí spoluprácu financuje len prostredníctvom vlastného rozpočtu a žiadna z obcí nevyužíva na financovanie spolupráce len externé zdroje. Na základe odpovedí môžeme konštatovať, že obce v okrese Nitra využívajú na financovanie aktivít spolupráce v rámci územia SR, najmä vlastný rozpočet v kombinácii s externými zdrojmi financovania, ktoré predstavujú napr. dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku.

Obrázok 16 Prioritné zdroje financovania spolupráce
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

3.2.7 Finančné aspekty medziobecnej spolupráce obcí v okrese Nitra

Z hľadiska vyššej prehľadnosti sme skúmané obce z Nitrianskeho okresu rozdelili do troch veľkostných kategórií podľa počtu obyvateľov, na obce do 1 000 obyvateľov, nad 1 000 obyvateľov a mestá okresu. Predmetom skúmania tejto časti dotazníkového prieskumu bolo porovnanie obcí podľa základných veľkostných parametrov, výšky ročných výdavkov samospráv na spoluprácu celkovo a v prepočte na jedného obyvateľa za rok 2018. V druhom kroku bola u obcí porovnávaná úroveň finančnej a daňovej sily, na základe ktorej sme mohli obce následne komparovať.

Obce do 1 000 obyvateľov

Okres Nitra je charakteristický pomerne vysokým podielom malých vidieckych obcí. Z počtu 62 obcí patrí až 26 obcí do veľkostnej kategórie do 1 000 obyvateľov čo predstavuje cca 42 % obcí okresu. Najväčšou obcou, patriacou do tejto kategórie, ktorá sa zapojila do dotazníkového prieskumu je obec Štitáre s 954 obyvateľmi a naopak najmenšou obcou sú Kapince so 197 obyvateľmi. Informácie o veľkosti obcí podľa počtu obyvateľov, výške ročných výdavkov na spoluprácu celkovo a v prepočte na jedného obyvateľa znázorňuje tabuľka 22. Pri obciach, ktoré v dotazníkovom prieskume neuviedli výšku výdavkov na spoluprácu za rok 2018 uvádzame údaj od Gajdošovej (2019) za rok 2017.

Tabuľka 22 Výdavky na spoluprácu obcí do 1 000 obyvateľov v roku 2018

Obec	Počet obyvateľov	Výška výdavkov v roku 2018 na spoluprácu v €	Prepočet výdavkov na spoluprácu za rok 2018 na 1 obyvateľa v €
Babindol	790	854	1,08
Horné Lefantovce	901	1 071	1,19
Dolné Lefantovce	690	843	1,22
Melek	472	580	1,23
Tajná	284	385	1,36
Malé Chyndice	389	535	1,38
Bádice	320*	441*	1,38*
Hruboňovo	502*	707*	1,41*
Šurianky	598*	844*	1,41*
Čifáre	616*	938*	1,52*
Čab	779*	1 248*	1,6*
Telince	396*	636*	1,61*
Paňa	365	595	1,63
Kapince	197	357	1,81
Lúčnica nad Žitavou	920	2000	2,17
Malé Zálužie	269	650	2,42
Štitáre	954	3000	3,14
Žitavce	391	1500	3,84
Hosťová	379	1800	4,75
Rumanová	829	4000	4,83
Veľká Dolina	682	3500	5,13
Poľný Kesov	665	4500	6,77
Malý Cetín	407	3000	7,37

* údaj za rok 2017

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019; Gajdošová, 2019

Na základe porovnania ročných výdavkov na spoluprácu obcí do 1 000 obyvateľov za rok 2018 prepočítaných na jedného obyvateľa nemôžeme s jednoznačnosťou konštatovať, že samosprávy s nižším počtom obyvateľov v rámci tejto kategórie dosahovali v sledovanom roku relatívne vyššie výdavky na spoluprácu v prepočte na jedného obyvateľa ako obce, ktorých počet obyvateľov bol vyšší. V rámci usporiadania podielu výdavkov na jedného obyvateľa je ale zrejmé, že práve menšie obce majú častejšie zastúpenie v prvej polovici tabuľky. Najvyšší podiel výdavkov na jedného obyvateľa 7,37 € dosiahla obec Malý Cetín, za ňou nasledovali obce Poľný Kesov s výdavkami 6,77 € a obec Veľká Dolina s výdavkami 5,13 € na jedného obyvateľa. Naopak najnižšie výdavky v prepočte na jedného obyvateľa 1,08 €, dosiahla obec Babindol, ďalej to boli obce Horné Lefantovce (1,19 €) a Dolné Lefantovce (1,22 €).

Z výpočtov finančnej a daňovej sily uvedených v tabuľke 23 bolo zisťované, akým objemom financií samosprávy disponovali v roku 2018. Údaje za nasledujúce obce neboli k dispozícii: Bádice, Dolné Lefantovce, Kapince, Tajná, Žitavce.

Z hľadiska rozvoja spolupráce možno vyššiu finančnú a daňovú silu obce považovať za pozitívny aspekt. Na výpočet spomínaných indikátorov boli použité nasledujúce vzorce (Žarska a Ferčíková, 2014):

$$\text{Finančná sila obce} = \frac{\sum \text{daňové príjmy} + \sum \text{bežné granty a transfery}}{\text{počet obyvateľov}}$$

$$\text{Daňová sila obce} = \frac{\sum \text{daňové príjmy}}{\text{počet obyvateľov}}$$

Čím je výsledná hodnota finančnej sily vyššia, tým viac prostriedkov obec získava, a tým je vyšší predpoklad, že dané prostriedky použije aj na rozširovanie medziobecnej spolupráce. Naopak nízka hodnota finančnej sily môže naznačovať obmedzenie rozvojových a investičných možností obce. Zo zistených výsledkov môžeme konštatovať, že najvyššiu hodnotu finančnej sily v roku 2018 dosiahla obec Rumanová (706,56 €), ktorá patrila k obciam s najvyšším objemom výdavkov na spoluprácu. Za ňou nasledovali obce Čifáre s 623,10 € a obec Čab s 545,17 €. Naopak najnižšiu hodnotu finančnej sily sme zaznamenali v prípade obce Babindol (314,58 €).

Pri komparácii príjmovej časti rozpočtu samospráv sa často využíva aj ukazovateľ daňová sila obce. Najvyššou daňovou silou disponujú obce Rumanová (600,87 €), Čifáre (524,50 €) a Čab (528,75 €), ktoré v roku 2018 dosiahli aj najvyššie hodnoty v prípade finančnej sily.

Tabuľka 23 Finančná a daňová sila obcí do 1 000 obyvateľov za rok 2018

Obec	Počet obyvateľov v roku 2018	Daňové príjmy v roku 2018 (€)	Bežné granty a transfery v roku 2018 (€)	Finančná sila obce v roku 2018 (€)	Daňová sila obce v roku 2018 (€)
Babindol	790	246927,55	1591,20	314,58	312,57
Malé Zálužie	269	75788,49	13967,01	333,66	281,74
Malé Chyndice	389	116264,95	14163,78	335,29	298,88
Melek	472	154577,06	5757,09	339,69	327,49
Lúčnica nad Žitavou	920	317675,02	7061,54	352,97	345,30
Štitáre	954	341442,05	20260,17	379,14	357,91
Telince	423	131476,15	29344,98	380,19	310,82
Hruboňovo	517	189685,00	8549,93	383,43	366,90
Veľká Dolina	682	266942,17	2725,70	395,41	391,41
Šurianky	585	219739,61	26409,05	420,77	375,62
Horné Lefantovce	901	314435,79	70624,99	427,37	348,99
Malý Cetín	407	174754,15	16945,59	471,01	429,37
Polný Kesov	665	286234,92	40921,93	491,97	430,43
Paňa	365	170135,00	16989,63	512,67	466,12
Čab	795	420352,34	13055,60	545,17	528,75
Čifáre	580	304211,20	57185,75	623,10	524,50
Rumanová	829	498119,00	87616,88	706,56	600,87

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo záverečných účtov obcí, 2019

Obce nad 1 000 obyvateľov

Z celkového počtu 62 obcí sa 34 obcí nachádza vo veľkostnej kategórii nad 1 000 obyvateľov, čo percentuálne predstavuje 55 % obcí z okresu Nitra. Najväčšou obcou tejto kategórie je obec Veľké Zálužie so 4 229 obyvateľmi a naopak najmenšou obcou je Malý Lapáš s 1 008 obyvateľmi. Najrozľahlejšou obcou z hľadiska katastrálneho územia je Cabaj-Čápor s rozlohou 3 442 ha a na druhej strane najmenšou obcou sú Čakajovce s rozlohou 586 ha. Informácie o veľkosti obcí podľa počtu obyvateľov a výške ročných výdavkov na spoluprácu celkovo, ako aj v prepočte na jedného obyvateľa znázorňuje tabuľka 24. Pri obciach, ktoré v dotazníkovom prieskume neuviedli výšku výdavkov na spoluprácu za rok 2018 uvádzame údaj od Gajdošovej (2019) za rok 2017.

Tabuľka 24 Výdavky na spoluprácu obcí nad 1 000 obyvateľov v roku 2018

Obec	Počet obyvateľov	Výška výdavkov v roku 2018 na spoluprácu v €	Prepočet výdavkov na spoluprácu za rok 2018 na 1 obyvateľa v €
Lukáčovce	1154	750	0,65
Nová Ves nad Žitavou	1340*	1 017*	0,7*
Nitrianske Hrnčiarovce	1995*	2 075*	1,04*
Podhorany	1077	1200	1,11
Jelenec	2064*	2 375*	1,15*
Žirany	1343	1 560	1,16
Čechynce	1102*	1 302*	1,18*
Dolné Obdokovce	1193*	1414*	1,19*
Vinodol	1983*	2 362*	1,19*
Výčapy-Opatovce	2229	2 862	1,28
Báb	1093*	1 418*	1,3*
Lužianky	3000	4 075	1,36
Zbehy	2261*	3212*	1,42*
Jarok	1947*	2 791*	1,43*
Lehota	2233*	3196*	1,43*
Klasov	1391	2100	1,51
Rišňovce	2054*	3146*	1,53*
Pohranice	1076	1 659	1,54
Čakajovce	1145*	1 835*	1,6*
Veľký Lapáš	1651	2688	1,63
Nové Sady	1285	2357	1,83
Kolíňany	1578	3000	1,9
Alekšince	1675	3 210	1,92
Jelšovce	1000	2000	2
Cabaj-Čápor	4042*	8474*	2,1*
Mojmírovce	2901	6 135	2,11
Veľké Zálužie	4229	8977	2,12
Malý Lapáš	1008	2500	2,48
Golianovo	1820	5000	2,75
Svätoplukovo	1337	5000	3,74
Veľký Cetín	1566	6000	3,83

* údaj za rok 2017

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019; Gajdošová, 2019

Pri porovnaní ročných výdavkov na spoluprácu obcí nad 1 000 obyvateľov prepočítaných na jedného obyvateľa môžeme konštatovať, že samosprávy s nižším počtom obyvateľov dosahovali relatívne vyššie výdavky na spoluprácu ako obce, ktorých počet obyvateľov bol vyšší. Najvyšší podiel výdavkov na jedného obyvateľa 3,83 €, dosiahla obec Veľký Cetín za ňou nasledovali obce Svätoplukovo (3,74 €) a Golianovo (2,75 €). Naopak najnižšie výdavky 0,65 € môžeme pozorovať v prípade obce Lukáčovce. Pri relatívne podobných základných charakteristikách týkajúcich sa počtu obyvateľov vykazujú tieto obce z opačných koncov tabuľky rozdielnu výšku výdavkov na spoluprácu, čo je výsledkom členstva v rozličných združeniach. Na základe výsledkov môžeme tvrdiť, že obce v kategórii nad 1 000 obyvateľov sú výraznejšie ovplyvnené zvoleným druhom členstva ako aj samotným počtom obyvateľov. Pri porovnaní veľkostných kategórií môžeme konštatovať, že obce s počtom obyvateľov nad 1000 majú nižší priemer výdavkov na spoluprácu ako obce do 1000 obyvateľov. Pri kategórii obcí nad 1 000 obyvateľov sme taktiež skúmali, akým objemom finančných prostriedkov disponovali v roku 2018 (tab. 25). Údaje za obec Kolíňany neboli dostupné. Zo zistených výsledkov môžeme konštatovať, že najvyššiu hodnotu finančnej sily za rok 2018 dosiahla obec Nové Sady (877,30 €), ktorá výrazne prevyšuje ostatné sledované obce. Ďalšími obcami s vysokou finančnou silou sú Mojmírovce (778,28 €) a Jelenec (742,99 €). Naopak najnižšou finančnou silou disponovala obec Čechynce (389,54 €). V prípade daňovej sily zaujímavosťou je, že obec Malý Lapáš disponuje treťou najvyššou daňovou silou (418,92 €), ale v prípade finančnej sily dosiahla piatu najnižšiu hodnotu.

Tabuľka 25 Finančná a daňová sila obcí nad 1 000 obyvateľov za rok 2018

Obec	Počet obyvateľov v roku 2018	Daňové príjmy v roku 2018 (€)	Bežné granty a transfery v roku 2018 (€)	Finančná sila obce v roku 2018 (€)	Daňová sila obce v roku 2018 (€)
Čechynce	1230	365713,43	113420,65	389,54	297,33
Lužianky	3000	891233,19	283438,53	391,56	297,08
Dolné Obdokovce	1190	396971,41	71887,80	394,00	333,59
Jelšovce	1000	354372,02	66980,35	421,35	354,37
Malý Lapáš	1008	422275,94	9945,65	428,79	418,92
Lukáčovce	1154	420206,41	78055,55	431,77	364,13
Žirany	1343	466743,00	117525,00	435,05	347,54
Svätoplukovo	1337	447790,52	134970,01	435,87	334,92
Pohranice	1076	379132,29	130737,84	473,86	352,35
Veľký Lapáš	1651	411661,59	379107,19	478,96	249,34
Cabaj-Čápor	4295	1453886,48	699696,95	501,42	338,51
Lehota	2217	742700,33	403699,05	517,09	335,00
Nitrianske Hrnčiarovce	2089	675489,77	416667,54	522,81	323,36
Rišňovce	2057	662086,45	414322,70	523,29	321,87
Klasov	1391	431670,00	296417,51	523,43	310,33

Veľké Zálužie	4229	1542839,75	677105,70	524,93	364,82
Jarok	2041	737827,24	361083,05	538,42	361,50
Veľký Cetín	1566	590203,42	268928,47	548,62	376,89
Zbehy	2255	765853,43	476230,68	550,81	339,62
Nová Ves nad Žitavou	1352	510060,40	248654,44	561,18	377,26
Alekšince	1675	580578,12	417924,57	596,12	346,61
Vinodol	2003	660289,56	542136,78	600,31	329,65
Báb	1110	421231,59	248474,81	603,34	379,49
Čakajovce	1166	465555,13	279652,06	639,11	399,28
Golianovo	1820	716419,61	450362,70	641,09	393,64
Výčapy-Opatovce	2229	894691,09	541872,21	644,49	401,39
Podhorany	1077	419245,60	279971,60	649,23	389,27
Jelenec	2135	862635,32	723650,70	742,99	404,04
Mojmírovce	2901	1486158,54	771621,05	778,28	512,29
Nové Sady	1285	659909,64	467424,00	877,30	513,55

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo záverečných účtov obcí, 2019

Mestá Nitra a Vrábľe

V okrese Nitra sa nachádzajú dve mestá. Okresné mesto Nitra je so 76 655 obyvateľmi a rozlohou katastrálneho územia 10 800 ha šiestym najväčším mestom na Slovensku. Druhé mesto Vrábľe je počtom obyvateľov 8 567 aj rozlohou katastrálneho územia 3 831 ha výrazne menším mestom a 79. najväčším mestom na Slovensku (podľa počtu obyvateľov). Celková rozloha miest spolu predstavuje 14 631 ha s počtom obyvateľov 85 222, čo tvorí cca 53 % všetkých obyvateľov okresu Nitra. Informácie o veľkosti miest podľa počtu obyvateľov, výdavkov na spoluprácu a ukazovateľoch finančnej a daňovej sily sú zobrazené v tabuľkách 26 a 27.

Tabuľka 26 Výdavky na spoluprácu miest Nitra a Vrábľe v roku 2018

Obec	Počet obyvateľov	Výška výdavkov v roku 2018 na spoluprácu v €	Prepočet výdavkov na spoluprácu za rok 2018 na 1 obyvateľa v €
Nitra	76 655	92 556	1,21
Vrábľe	8 567	15 850	1,85

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

Pri porovnaní oboch miest z hľadiska výšky ročných výdavkov na aktivity spolupráce za rok 2018 môžeme pozorovať, že hodnota výdavkov mesta Nitra presahuje výdavky menšieho mesta Vrábľe o 76 706 €. Ročné výdavky na spoluprácu boli následne prepočítané na jedného obyvateľa, kde sa ukázalo, že mesto Vrábľe dosahuje hodnotu ročných výdavkov spolupráce na obyvateľa o 0,64 € vyššiu ako Nitra. Pri danej výške výdavkov bolo mesto Nitra členom 9

účelových združení a spolupracovalo s 11 zahraničnými partnerskými obcami. Na druhej strane mesto Vráble bolo členom 10 účelových združení a cezhraničnú spoluprácu realizovalo s 3 zahraničnými partnerskými obcami.

Pre potreby analýzy možností nadväzovania a následného financovania kooperatívnych aktivít miest okresu Nitra, boli vyhodnotené ukazovatele finančnej a daňovej sily za rok 2018.

Tabuľka 27 Finančná a daňová sila miest Nitra a Vráble za rok 2018

Mesto	Počet obyvateľov v roku 2018	Daňové príjmy v roku 2018 (€)	Bežné granty a transfery v roku 2018 (€)	Finančná sila mesta v roku 2018 (€)	Daňová sila mesta v roku 2018 (€)
Nitra	76655	43385992,00	12813188,00	733,14	565,99
Vráble	8567	4561860,56	1815549,91	744,42	532,49

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo záverečných účtov miest, 2019

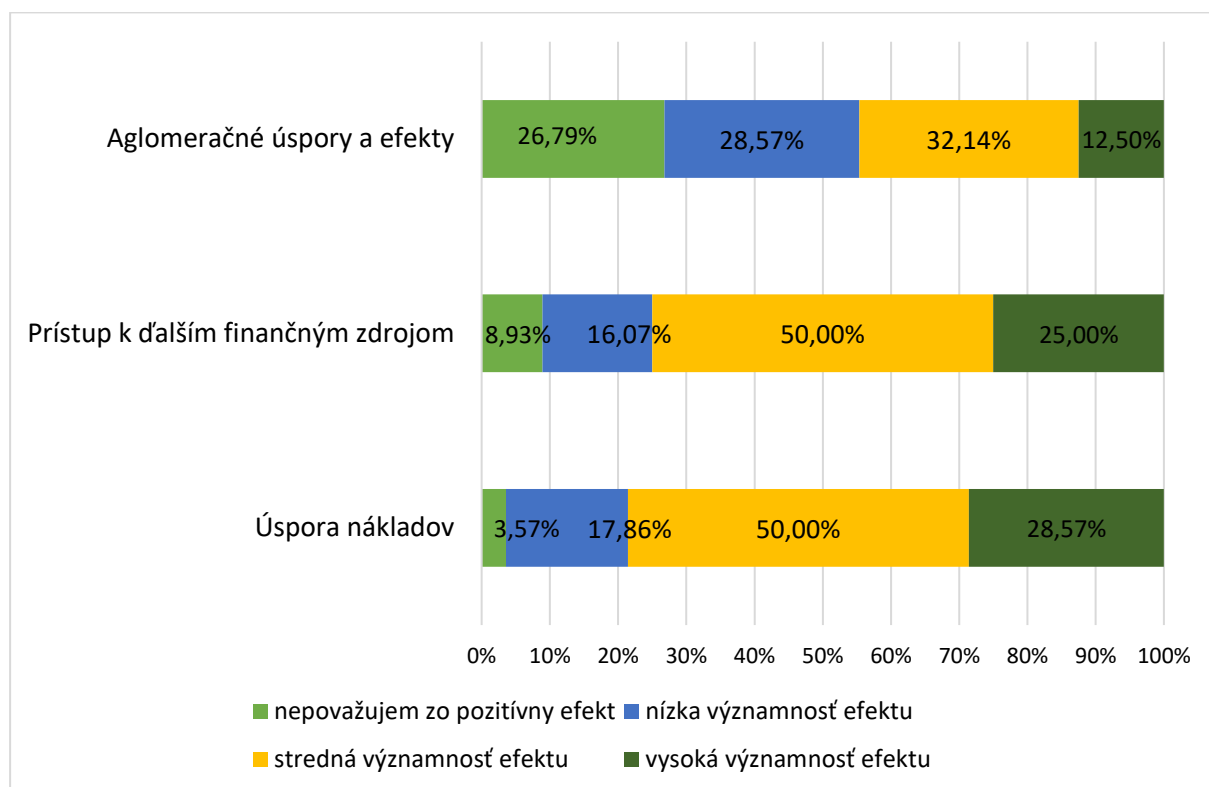
Pri porovnaní hodnôt za rok 2018, môžeme konštatovať, že obe mestá dosahujú hodnotu finančnej sily nad 700 €. Finančná sila mesta Vráble bola na úrovni 744,42 € a v prípade mesta Nitra 733,14€. V nadväznosti na počet členstiev v účelových združeníach a partnerstiev so zahraničnými družobnými obcami, ktoré boli vyššie spomínané, môžeme konštatovať, že obe mestá vykazujú dostatočne vysokú hodnotu finančnej sily, ktorá vytvára predpoklad pre uzatváranie nových a udržiavanie súčasných partnerstiev.

Druhým sledovaným ukazovateľom bola daňová sila miest, ktorá predstavuje garantované zdroje finančných prostriedkov pre obe mestá, získané od občanov vo forme miestnych daní a podielovej dane. V prípade daňovej sily je situácia opačná mesto Nitra dosiahlo vyššiu hodnotu (565,99 €) ako Vráble (532,49 €). Z uvedeného zistenia vyplýva, že Nitra má z pohľadu daňovej sily o niečo vyššie možnosti na financovanie nových a udržiavanie svojich súčasných kooperatívnych partnerstiev.

3.2.8 Efekty medziobecnej spolupráce

Hodnotenie ekonomických efektov plynúcich pre obec/mesto z medziobecnej spolupráce

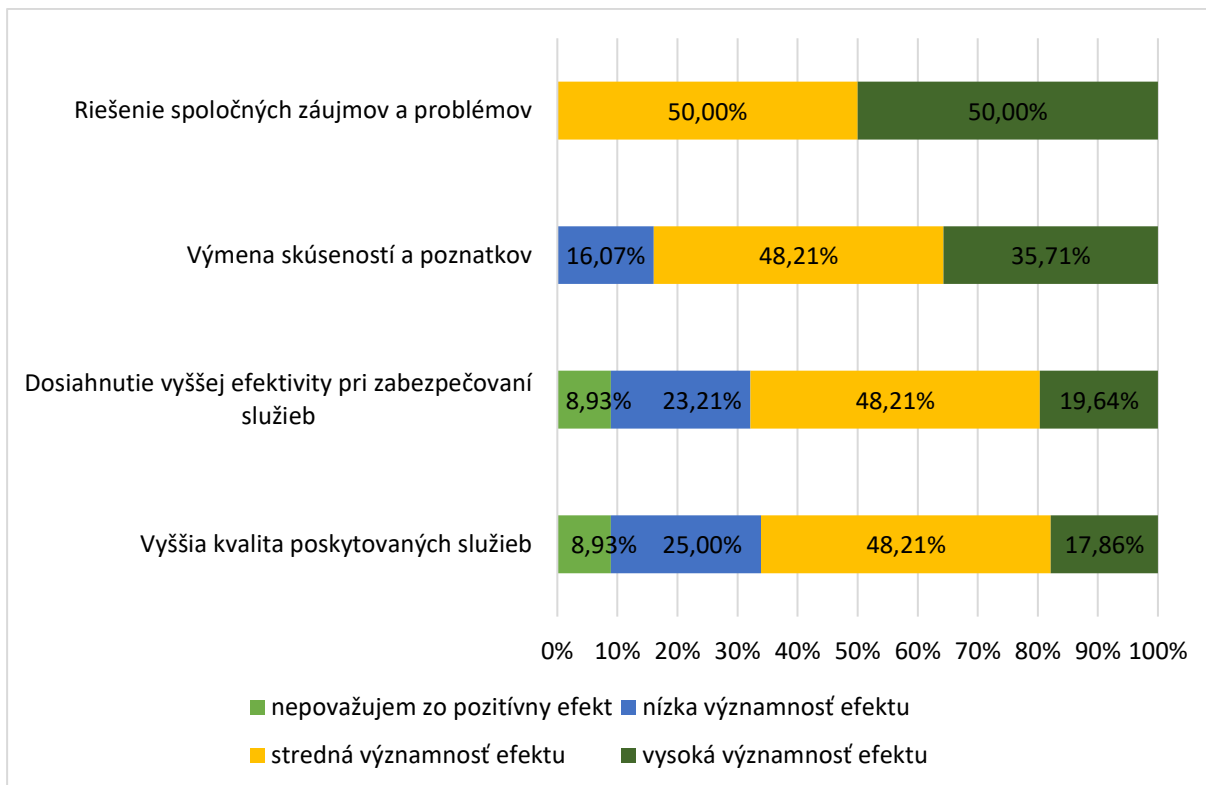
Ako najvýznamnejší ekonomický efekt vyplývajúci pre obec/mesto z medziobecnej spolupráce uviedli obce/mestá úsporu nákladov, 28,57 % obcí/miest označilo vysokú významnosť tohto faktora a 50 % obcí/miest uviedlo strednú významnosť. Ďalším významným ekonomickým efektom je prístup k ďalším finančným zdrojom (25 % uviedlo tento efekt ako vysoko významný). Nízku významnosť priradilo 28,57 % obcí/miest efektu aglomeračné úspory zo spolupráce, dokonca 26,79 % obcí uviedlo možnosť, že nepovažuje tento efekt za významný.

Obrázok 17 Významnosť ekonomických efektov z medziobecnej spolupráce
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

Hodnotenie neekonomických efektov plynúcich pre obec/mesto z medziobecnej spolupráce

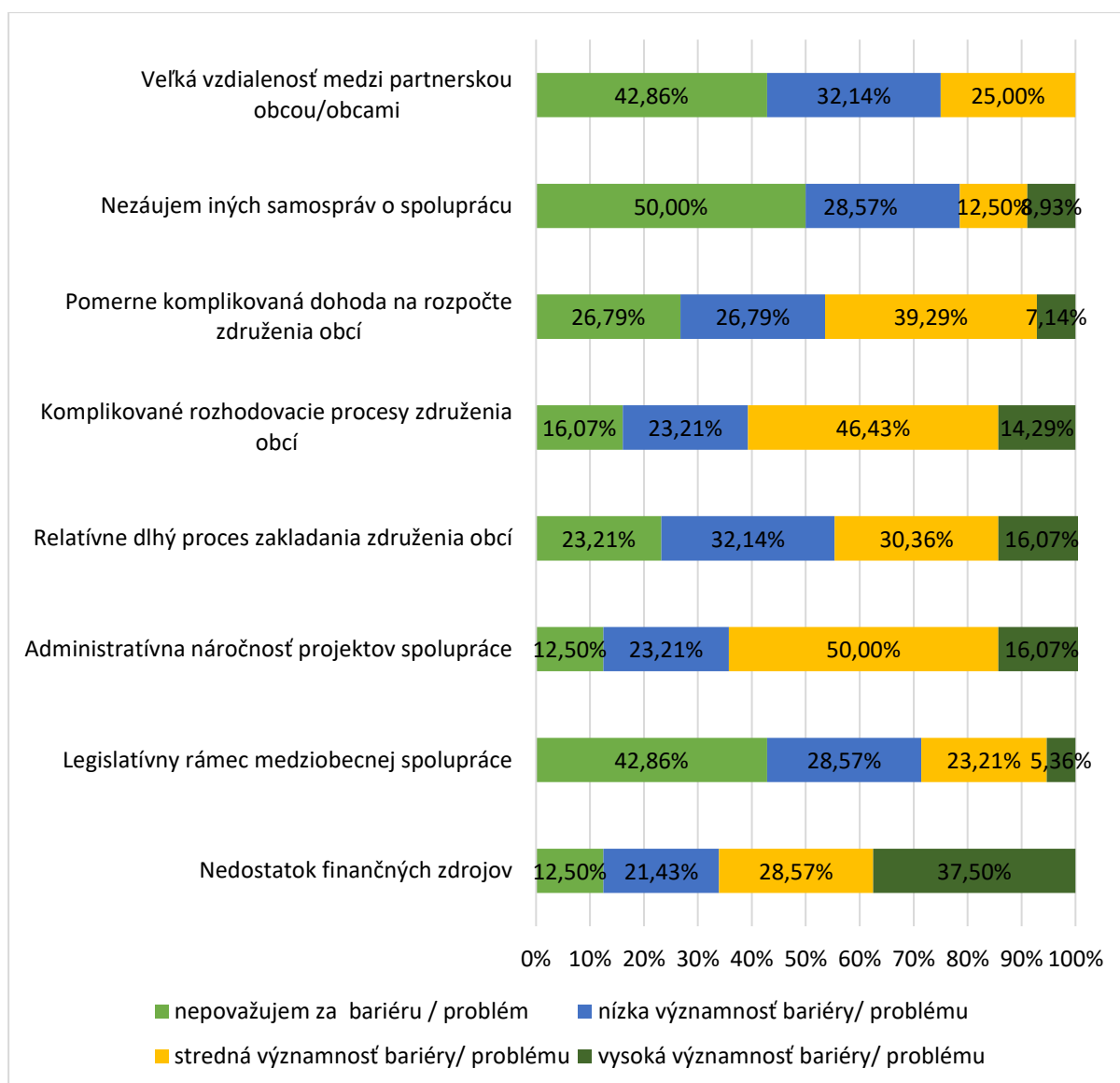
V rámci hodnotenia neekonomických efektov vyplývajúcim pre obec/mesto z medziobecnej spolupráce bola vysoká významnosť priradovaná predovšetkým riešeniu spoločných problémov a záujmov (50 % respondentov uviedlo tento efekt ako vysoko významný a 50 % opýtaných priradilo tomuto efektu strednú významnosť). Výmenu skúseností a poznatkov vnímajú respondované obce/mestá tiež ako vysoko významnú s podielom 35,71 %. Neekonomické efekty ako dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb a vyššia kvalita poskytovaných služieb uvádzali dopytovatí menej často ako veľmi významné, resp. priradovali im nižší význam. Zhodne 8,93 % obcí a miest dokonca nepovažuje dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb a vyššiu kvalitu poskytovaných služieb ako pozitívne neekonomické efekty.

Obrázok 18 Významnosť neekonomických efektov z medziobecnej spolupráce
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

3.2.9 Hodnotenie bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce

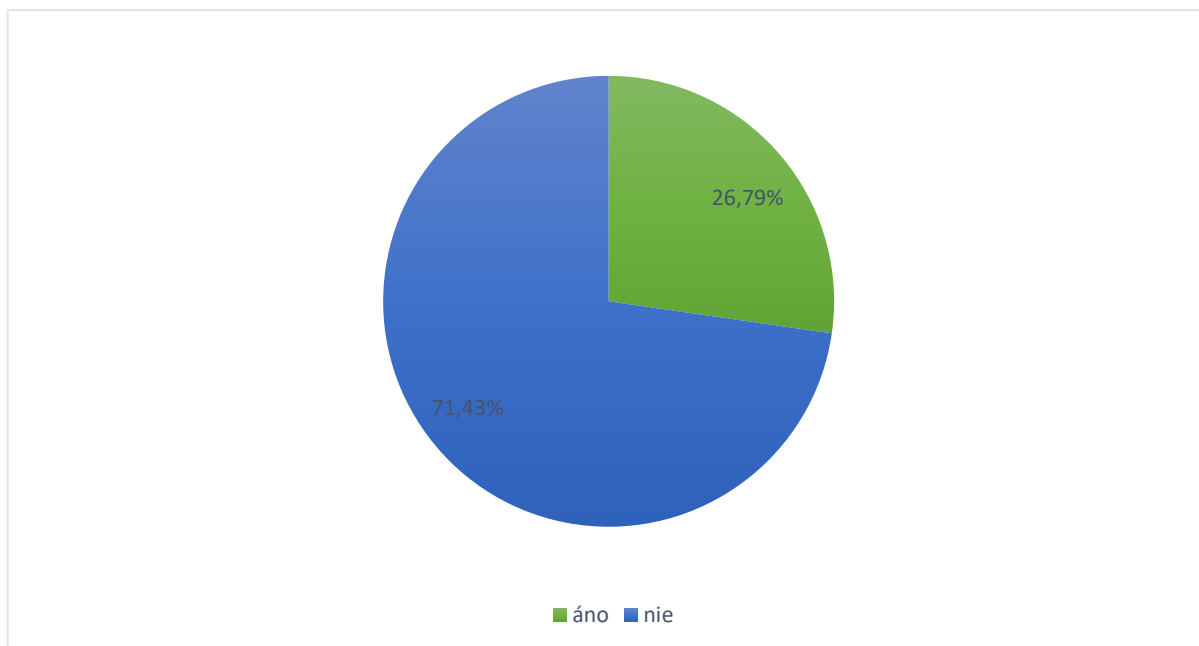
Pri hodnotení bariér, problémov súvisiacich s medziobecnou spoluprácou boli najčastejšie uvádzané ako vysoko významné nedostatok finančných prostriedkov (37,50 % obcí/miest), zhodne s podielom 16,07 % bola vysoká významnosť priradená administratívnej náročnosti projektov spolupráce a relatívne dlhému procesu zakladania združenia obcí. Ostatné bariéry ako legislatívny rámec medziobecnej spolupráce, komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí, pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte združenia obcí nepovažujú obce za významnú bariéru kooperačných aktivít a priradujú im strednú, príp. nízku významnosť. Možnosť „nezáujem iných samospráv o spoluprácu“ až polovica opýtaných obcí a miest nevníma ako bariéru/problém, veľkú vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami 42,86 % obcí/ miest taktiež nehodnotí ako problém, identicky ako Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce (42,86 %).

Obrázok 19 Významnosť bariér medziobecnej spolupráce obcí/miest
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

3.2.10 Potreba zmien v oblasti medziobecnej spolupráce

Na otázku, či je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce odpovedalo 71,43 % respondentov záporne. Podľa názoru respondentov, ktorí uviedli zmenu legislatívy ako vhodné opatrenie, tieto zmeny by mali prispieť k zjednodušeniu administratívy, efektívnejšej a flexibilnejšej spolupráci, zjednodušeniu legislatívy v oblasti prijímania finančných prostriedkov (dotácie, granty) a taktiež zjednodušeniu administratívy pri rozhodovaní o projektoch. Viackrát uvádzaným opatrením, ktoré by prispelo k rozvoju medziobecnej spolupráce bolo zriadenie takzvaných „strediskových obcí“.

Obrázok 20 Potreba realizácie zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z dotazníkového prieskumu, 2019

Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest a obcí, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce

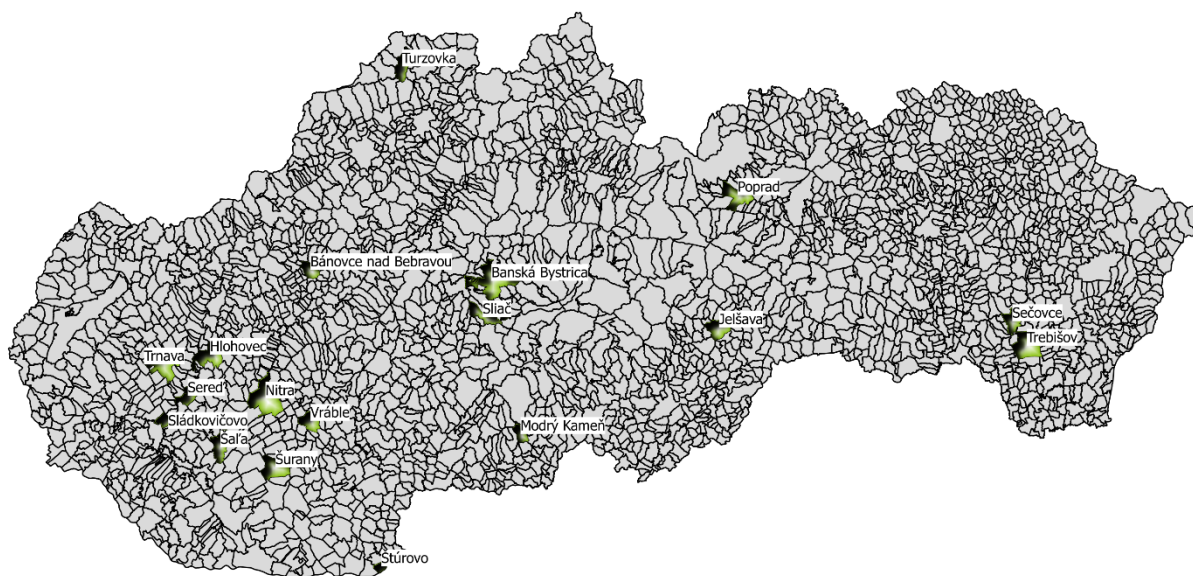
Dopytovatelia uviedli kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest a obcí, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce. Najčastejšie uvádzané boli odpadové hospodárstvo a zber komunálneho odpadu v rámci oblasti životného prostredia, sociálne služby a zdravotnícke služby vytváraním spoločných obecných podnikov v záujme kvalitnejšieho a efektívnejšieho zabezpečovania týchto služieb, príp. spoločné poskytovanie pobytovej formy sociálnych služieb, kooperácia pri údržbe verejnej zelene, v oblasti športu, kultúry, prípadne vedenia účtovníctva.

Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce

Respondenti taktiež uviedli kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce. Uvádzali oblasti ako životné prostredie a ochrana prírody, oblasť cestovného ruchu, dopravy. Potrebu ďalšieho rozvoja kooperácie v budúcnosti vidia aj pri zabezpečovaní stavebného poriadku a základného školstva. Ako dôvody uvádzajú predovšetkým vyššiu odbornosť výkonu správy, poznanie miestnych pomerov, lepšiu koordináciu činností a v neposlednom rade šetrenie nákladov. Niektoré obce uvádzali nutnosť/potrebu prenosu uvedených kompetencií späť do pôsobnosti štátnej správy, prípadne potrebu vyššieho dofinancovania prenesených kompetencií.

4 Analýza medziobecnej spolupráce vybraných miest v SR

Nasledujúca časť štúdie sa zaoberá zhodnotením medziobecnej spolupráce vybraného okruhu miest. Cieľom bolo identifikovať úrovne, formy a oblasti spolupráce, ako aj zhodnotiť význam pozitívnych efektov a bariér interkomunálnej spolupráce. Údaje potrebné pre spracovanie tejto časti boli získané pomocou dotazníkového prieskumu, ktorý prebiehal v mesiaci november 2019. Kritériami pre výber miest boli počet obyvateľov a priestorová lokalizácia. Celkovo bolo do prieskumu zapojených 18 miest, z toho päť okresných a tri krajské mestá (obr. 21). Jednotlivé mestá sú uvádzané v poradí podľa počtu obyvateľov (od najmenšieho po najväčšie).

Obrázok 21 Mestá zapojené do dotazníkového prieskumu
Zdroj: vlastné spracovanie, 2019

Modrý Kameň

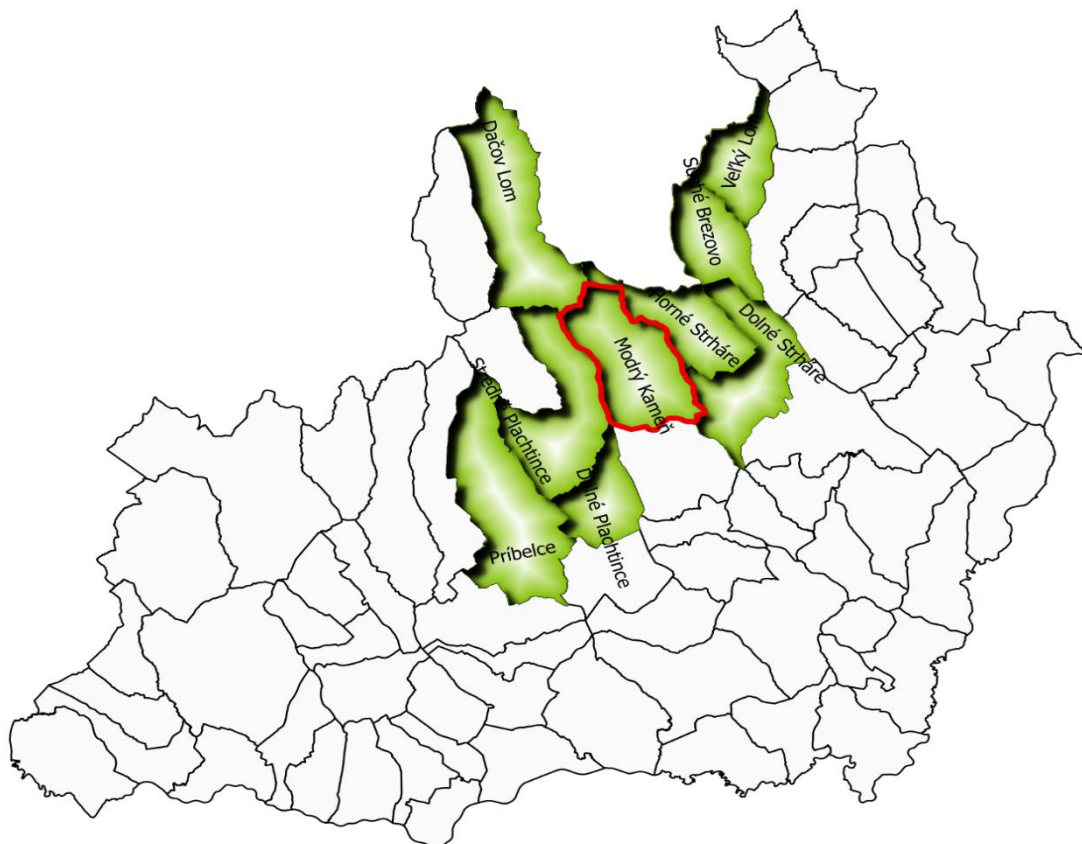
Z hľadiska počtu obyvateľov je mesto Modrý Kameň, lokalizované v okrese Veľký Krtíš, po Dudinciach druhým najmenším v Slovenskej republike. K 31. 12. 2018 malo 1 612 obyvateľov. Mesto rozvíja spoluprácu na všetkých troch úrovniach (národnej, regionálnej a miestnej), prevažuje však miestna. Základom medziobecnej spolupráce s inými mestami a obcami sú zmluva o zriadení spoločného obecného úradu a zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti. Medzi oblasti samosprávnej pôsobnosti, v rámci ktorých mesto Modrý kameň spolupracuje s inými obcami patria: miestne komunikácie, verejné priestranstvá; miestna verejná doprava a šport. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o: vedenie matriky; stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu; ochranu prírody a oblasť základného školstva.

V meste Modrý Kameň sídli spoločný obecný úrad pre 9 obcí (obr. 22). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 28 Spoločný obecný úrad v meste Modrý Kameň

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Modrý Kameň	Veľký Krtíš	9	<ul style="list-style-type: none"> • stavebný poriadok a územné plánovanie • špeciálny stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie • štátna vodná správa • ochrana prírody a krajiny • ochrana ovzdušia • regionálny rozvoj • zdravotníctvo • školstvo 	Modrý Kameň, Dačov Lom, Dolné Plachtince, Dolné Strháre, Horné Strháre, Príbelce, Stredné Plachtince, Suché Brezovo, Veľký Lom

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Obrázok 22 Priestorový aspekt medziobecnjej spolupráce mesta Modrý Kameň

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Zdrojom financovania medziobecnej spolupráce v uvedených oblastiach je vlastný rozpočet. Výdavky na spoluprácu v roku 2018 dosiahli výšku 5000 €.

Ekonomickým efektom, ktoré medziobecná spolupráca prináša mesto priraduje strednú významnosť, avšak aglomeračné úspory a efekty sú ohodnotené nízkou mierou významnosti. Najdôležitejším neekonomickým efektom je dosahovanie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb pre obyvateľov. Ako najvýznamnejšie bariéry, resp. problémy medziobecnej spolupráce sú vnímané nedostatok finančných zdrojov a administratívna náročnosť projektov spolupráce. Za bariéru medziobecnej spolupráce nie je považovaná veľká vzdialenosť medzi obcami.

Podľa názoru predstaviteľov mesta do budúcnosti by bolo vhodné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce, za účelom zjednodušenia procesov spoločného podávania projektov na čerpanie finančných prostriedkov pri spoločných projektoch obcí. Medzi kompetencie, pri ktorých by malo dochádzať k podpore medziobecnej spolupráce mesto zaraďuje oblasť školstva. Materské školy v rámci originálnych kompetencií a základné školy v rámci prenesenej pôsobnosti štátnej správy.

Tabuľka 29 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Modrý Kameň

Mesto	Modrý Kameň
Počet obyvateľov	1 612
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti; zmluva o medzinárodnej spolupráci s obcami v Maďarsku, Poľsku, Rumunsku
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	miestne komunikácie, verejné priestranstvá; miestna verejná doprava; šport
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu; ochrana prírody; základné školstvo;
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Miestna akčná skupina Hontiansko-novohradské partnerstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únie miest Slovenska; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky; Združenie DEUS – DataCentrum

	elektronizácie územnej samosprávy Slovenska
Zdroj financovania spolupráce	Vlastný rozpočet
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	5 000 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	3,10 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	vysoká významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	stredná významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	vysoká významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nízka významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Áno
Návrh zmien v oblasti medziobecnej spolupráce	Legislatívne zjednodušiť procesy spoločného podávania projektov na čerpanie finančných prostriedkov pri spoločných projektoch obcí.
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	kompetencie v oblasti materských škôl
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	kompetencie v oblasti základných škôl

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, 2019

Jelšava

Mesto Jelšava patrí do okresu Revúca, v súčasnosti v ňom žije 3 219 obyvateľov a teda z tohto pohľadu patrí medzi malé mestá. Kooperatívne aktivity rozvíja prioritne na miestnej úrovni s okolitými obcami a mestami. Právnym základom spolupráce je zmluva o zriadení spoločného obecného úradu, ten sídli v meste Revúca, pre Jelšavu zabezpečuje pôsobnosť stavebného úradu. S okolitými obcami mesto spolupracuje v oblasti materských škôl a školských klubov. Na regionálnej úrovni sa spolupráca týka Vyššieho územného celku, regionálneho vzdelávacieho centra samosprávy a Verejno–súkromného partnerstva Stredný Gemer (obr. 23). Spomínané verejno–súkromné partnerstvo združuje 35 obcí z toho 2 mestá (Jelšava a Revúca) a viaceré subjekty súkromného sektora, jeho hlavným cieľom je podpora spoločného rozvoja daného regiónu.

Obrázok 23 Priestorový aspekt regionálnej úrovne medziobecnjej spolupráce mesta Jelšava

Zdroj: www.vspstrednygemer.sk, 2019

Zdrojom financovania medziobecnej spolupráce sú vlastný rozpočet a externé zdroje, za rok 2018 mesto vynaložilo na tento účel 4 850 € z vlastných zdrojov. V prepočte na jedného obyvateľa ide o sumu 1,50 €.

Mesto Jelšava pripisuje vyššiu významnosť neekonomickým efektom medziobecnej spolupráce, a to najmä výmene skúseností a poznatkov a riešeniu spoločných záujmov a problémov. Pri ekonomických efektoch je dôležitý prístup k dodatočným finančným zdrojom. Za významné bariéry sú považované: nedostatok finančných zdrojov, administratívna náročnosť projektov spolupráce, pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte, nezáujem iných samospráv o spoluprácu. Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce je považovaný za vyhovujúci, nie je potrebné ho meniť.

Tabuľka 30 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Jelšava

Mesto	Jelšava
Počet obyvateľov	3219
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	materské školy, školské kluby
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy; Verejno–súkromné partnerstvo Stredný Gemer
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky; Združenie DEUS – DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	4 850 €

Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	1,50 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nízka významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	stredná významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	vysoká významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	vysoká významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	stredná významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nízka významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	vysoká významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	nízka významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	stredná významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nízka významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Návrh zmien v oblasti medziobecnej spolupráce	neuvedené
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	kompetencie v oblasti školstva a sociálnych služieb
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	kompetencie v oblasti ochrany prírody

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Sliach

Mesto Sliach malo k 31. 12. 2018 4 986 obyvateľov, patrí do okresu Zvolen. Pri úrovniach spolupráce s inými subjektmi prevažuje miestna úroveň, na ktorej medziobecná spolupráca je realizovaná na základe zmluvy o zriadení združenia obcí a zmluvy o zriadení spoločného obecného úradu. Dôležitým základom spolupráce pre mesto sú taktiež osobné kontakty a vzťahy predstaviteľov mesta s volenými zástupcami iných miest a obcí.

Mesto spolupracuje s inými obcami v rámci samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnych služieb. Pôsobnosť stavebného úradu zabezpečuje mesto Zvolen. Výška výdavkov na medziobecnú spoluprácu z vlastného rozpočtu prepočítaná na jedného obyvateľa je zaokrúhlená 1 €.

Hodnotenie pozitívnych efektov interkomunálnej spolupráce je podobné ako pri meste Jelšava, dôležitejšie sú neekonomické efekty, najmä vyššia kvalita poskytovaných služieb a riešenie spoločných záujmov a problémov. Za jedinú bariéru je považovaný nedostatok finančných prostriedkov. Mesto nenavrhuje žiadne zmeny legislatívy, súčasný stav považuje za vyhovujúci.

Tabuľka 31 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sliach

Mesto	Sliach
Počet obyvateľov	4986
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	sociálne služby
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS;
Zdroj financovania spolupráce	Vlastný rozpočet
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	5 000 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	1,00 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť

Prístup k ďalším finančným zdrojom	nízka významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nepovažujem za pozitívny efekt
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nízka významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	nízka významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	nízka významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nepovažujem za bariéru / problém
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	nepovažujem za bariéru / problém
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nepovažujem za bariéru / problém
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	nepovažujem za bariéru / problém
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	nepovažujem za bariéru / problém
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nepovažujem za bariéru / problém
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	oblasť cestovného ruchu
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Sládkovičovo

Mesto Sládkovičovo patrí do okresu Galanta, má 5 417 obyvateľov (k 31. 12. 2018). Pri úrovniach spolupráce s inými subjektmi prevažuje miestna úroveň, na ktorej medziobecná spolupráca je realizovaná na základe zmluvy o zriadení spoločného obecného úradu. Základom kooperatívnych aktivít sú taktiež priateľské vzťahy s predstaviteľmi iných miest a obcí.

Mesto spolupracuje s inými obcami v rámci samosprávnej pôsobnosti v nasledujúcich oblastiach kompetencií:

- nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom,
- udržiavanie čistoty v obci,
- sociálne služby,
- divadelná činnosť,
- šport.

Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o tieto kompetencie:

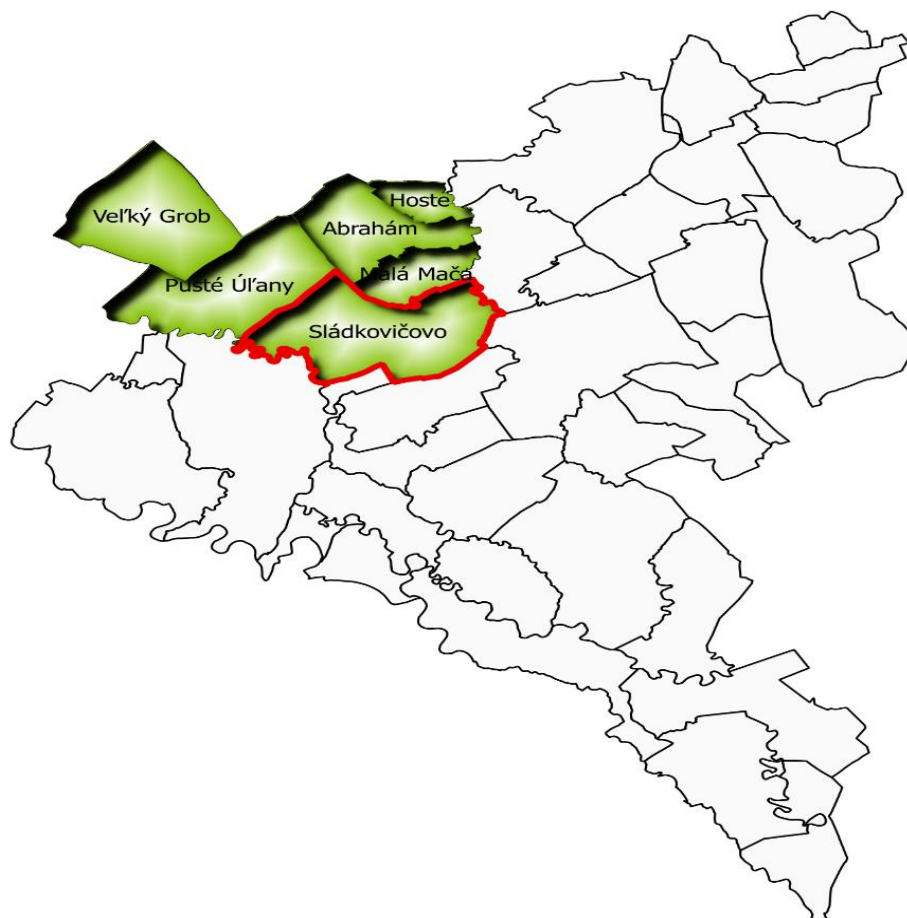
- vedenie matriky,
- stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu,
- základné školstvo.

V meste Sládkovičovo sídli spoločný obecný úrad pre 6 obcí (obr. 24), ktorý zabezpečuje kompetencie v oblasti stavebného poriadku (tab. 32).

Tabuľka 32 Spoločný obecný úrad v meste Sládkovičovo

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Sládkovičovo	Galanta	6	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok	Sládkovičovo, Abrahám, Hoste, Malá Mača, Pusté Úľany, Veľký Grob

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Obrázok 24 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Sládkovičovo
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
z Ministerstva vnútra SR, 2019

Zdrojom financovania medziobecnej spolupráce je vlastný rozpočet, za rok 2018 mesto vynaložilo 4 000 € na aktivity spadajúce pod interkomunálnu spoluprácu.

Úspore nákladov a prístupu k ďalším finančným zdrojom je pripisovaná stredná významnosť. Za pozitívny efekt nie sú zo strany mesta považované aglomeračné úspory a efekty. Podstatne dôležitejšie sú vnímané neekonomické pozitívne efekty medziobecnej spolupráce (vyššia kvalita poskytovaných služieb, dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb, výmena skúseností a poznatkov, riešenie spoločných záujmov a problémov), ktorým bola priradená vysoká významnosť.

Legislatívny rámec nie je považovaný za prekážku ďalšieho rozvoja spolupráce, naopak nedostatok finančných zdrojov, relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí, komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí, pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte, nezáujem iných samospráv o spoluprácu majú výrazný vplyv. Z hľadiska legislatívy, podľa vedenia mesta nie je potrebné zamerať pozornosť na jej zmeny. Súčasne platná legislatíva predstavuje vhodný právny základ ďalšieho rozvoja medziobecnej spolupráce.

Tabuľka 33 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sládkovičovo

Mesto	Sládkovičovo
Počet obyvateľov	5 417
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení spoločného obecného úradu
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom; udržiavanie čistoty v obci; sociálne služby; divadelná činnosť; šport
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum Nitra
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Únie miest Slovenska; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky; Združenie DEUS – DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska
Zdroj financovania spolupráce	Vlastný rozpočet
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	4 000 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	0,74 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nepovažujem za pozitívny efekt
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	vysoká významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	vysoká významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	vysoká významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	vysoká významnosť

Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	stredná významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nepovažujem za bariéru / problém
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	nízka významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	stredná významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	vysoká významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	stredná významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nízka významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Turzovka

Mesto Turzovka je lokalizované v severnej časti Slovenskej republiky v okrese Čadca. Patrí do veľkostnej kategórie miest do 10 000 obyvateľov, keďže v súčasnosti má 7 457 obyvateľov.

Z hľadiska priestorovej úrovne spolupráce prevažuje regionálna úroveň. Právnym základom medziobecných spolupráce sú zmluva o zriadení združenia obcí, zmluva o zriadení spoločného obecného úradu a zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti.

Turzovka rozvíja kooperatívne aktivity v oblastiach kompetencií, ako sú:

- miestne komunikácie, verejné priestranstvá,
- nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom
- udržiavanie čistoty v obci,
- zásobovanie vodou,
- materské školy, školské kluby,
- divadelná činnosť.

Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o tieto kompetencie:

- vedenie matriky,
- stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu,
- základné školstvo,
- zdravotníctvo.

V meste Turzovka sídli spoločný obecný úrad pre 7 obcí (obr. 25). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 34 Spoločný obecný úrad v meste Turzovka

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Turzovka	Čadca	7	<ul style="list-style-type: none">• školstvo• stavebné konanie a územné plánovanie• špec. stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie• štátna vodná správa• ochrana prírody a krajiny• sociálne veci	Turzovka, Klokočov, Korňa, Makov, Olešná, Podvysoká, Vysoká nad Kysucou

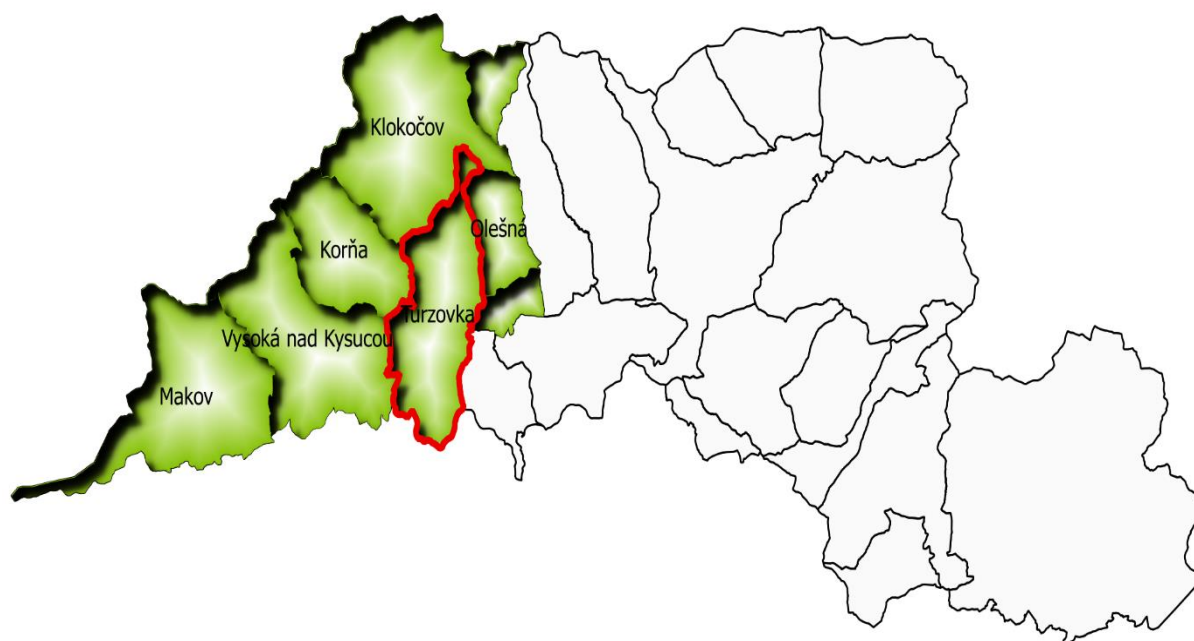
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Úspore nákladov a prístupu k ďalším finančným zdrojom bola prisúdená vysoká významnosť, naopak aglomeračné úspory a efekty sú považované za menej dôležitý efekt. Mesto predovšetkým vyzdvihuje dôležitosť neekonomických prínosov interkomunálnej spolupráce (vyššia kvalita poskytovaných služieb, dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb,

výmena skúseností a poznatkov, riešenie spoločných záujmov a problémov), ktoré hodnotí ako vysoko významné.

Dôležitými bariérami nadväzovania a prehĺbovania medziobecnej spolupráce z pohľadu Turzovky sú: nedostatok finančných zdrojov, administratívna náročnosť projektov spolupráce pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte, nezáujem iných samospráv o spoluprácu a veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami.

Legislatívny rámec mesto nehodnotí ako prekážku, z toho dôvodu ani nenavrhuje jeho zmeny. Podobne ako Bánovce nad Bebravou a Jelšava, mesto Turzovka vníma oblasť sociálnych služieb za vhodnú pre budúci a intenzívnejší rozvoj medziobecnej spolupráce.

Obrázok 25 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta modrý Turzovka
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 35 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Turzovka

Mesto	Turzovka
Počet obyvateľov	7457
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	regionálna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti;

Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	miestne komunikácie, verejné priestranstvá; nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom; udržiavanie čistoty v obci; zásobovanie vodou; materské školy, školské kluby; divadelná činnosť
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo; zdravotníctvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únie miest Slovenska; Združenie DEUS – DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	neuvedené
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	vysoká významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	vysoká významnosť
Agglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	vysoká významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	vysoká významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	vysoká významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	vysoká významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nepovažujem za bariéru / problém
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	nízka významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	stredná významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	stredná významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie

Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecných spolupráce	kompetencie v oblasti sociálnych služieb
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecných spolupráce	kompetencie v oblasti zdravotníctva a stavebného poriadku

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Sečovce

Sečovce sa nachádzajú na východnom Slovensku, patria do okresu Trebišov. S počtom obyvateľov 8 412 ho môžeme zaradiť k menším mestám. Mesto spolupracuje s rôznymi subjektmi na regionálnej a miestnej úrovni. Právnym základom medziobecnej spolupráce je zmluva o zriadení združenia obcí a zmluva o zriadení spoločného obecného úradu. V okruhu samosprávnej pôsobnosti spolupracuje s okolitými samosprávami v oblasti sociálnych služieb. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o nasledujúce oblasti kompetencií:

- vedenie matriky;
- stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu;
- základné školstvo.

Subjektmi spolupráce na regionálnej úrovni sú Vyšší územný celok a Miestna akčná skupina Sečovský región, o.z., ktorej členmi je celkovo 16 miestnych samospráv z okresu Trebišov.

Mesto Sečovce zabezpečuje spoločný obecný úrad pre okolité obce, najmä s nižším počtom obyvateľov, pre ktoré je finančne a personálne náročné zabezpečiť niektoré kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy (obr. 26). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 36 Spoločný obecný úrad v meste Sečovce

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Sečovce	Trebišov	17	• stavebný poriadok	Sečovce, Bačkov, Cejkov, Dargov, Dvorianky, Hriadky, Kravany, Lastovce, Malé Ozorovce, Michal'any, Parchovany, Stankovce, Trnávka, Veľké Ozorovce, Višňov, Zbehňov, Zemplínska Teplica
		6	• školstvo	Sečovce, Bačkov, Michal'any, Parchovany, Vojčice, Zemplínska Teplica

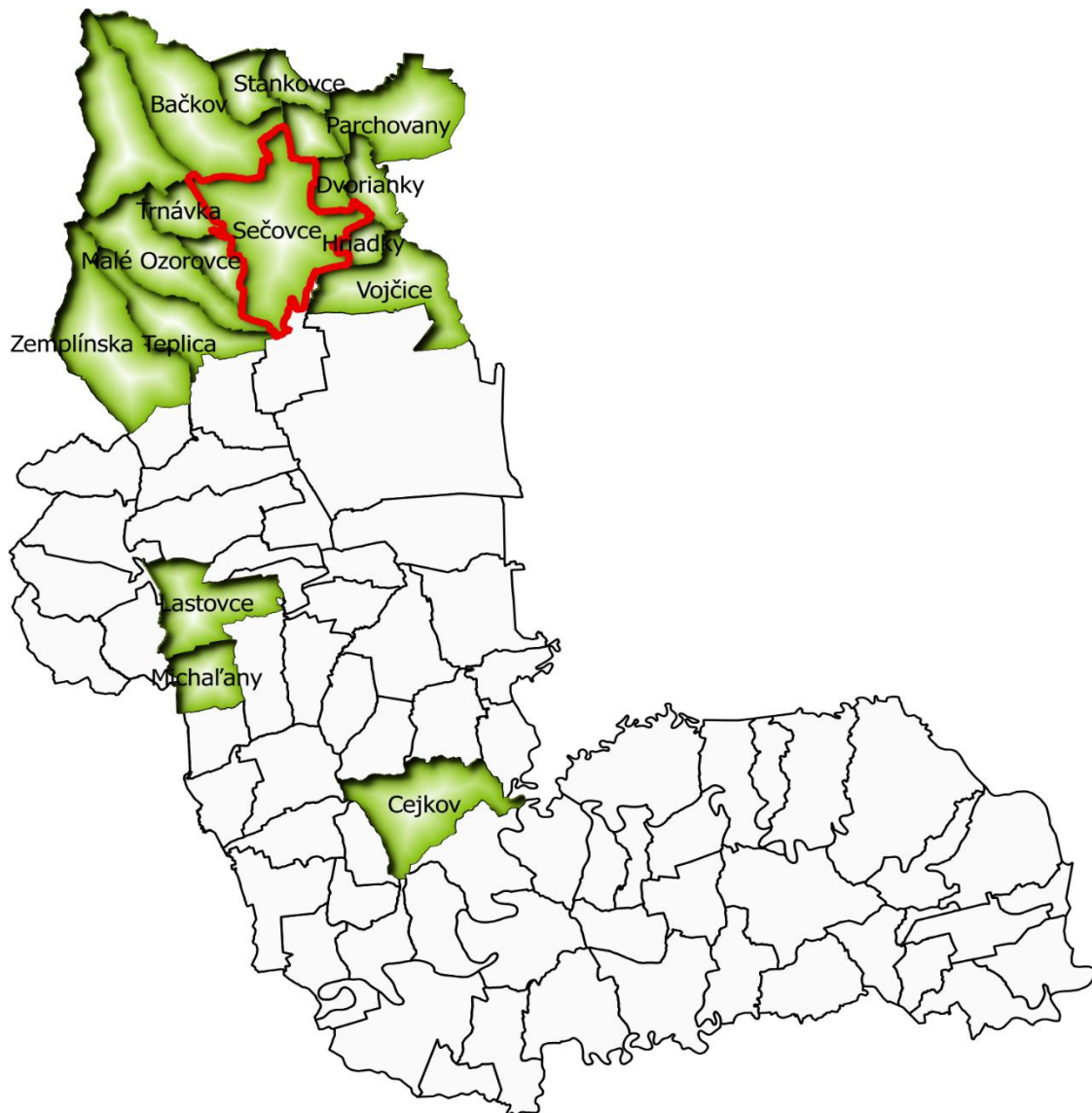
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Výdavky na financovanie aktivít interkomunálnej spolupráce v roku 2018 dosiahli výšku 7 500 € (0,89 € na jedného obyvateľa).

Za najdôležitejší ekonomický efekt je považovaný prístup k ďalším finančným zdrojom, naopak aglomeračné úspory nie sú zo strany mesta vnímané ako pozitívum súvisiace s medziobecnou spoluprácou. Pri neekonomických efektoch najviac vyzdvihnutými boli vyššia kvalita poskytovaných služieb a výmena skúseností a poznatkov.

Za významné bariéry sú považované: nedostatok finančných zdrojov, administratívna náročnosť projektov spolupráce, relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí, komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí a pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte. Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce je považovaný za vyhovujúci, nie je potrebné ho upravovať.

Ako odporúčanie pre ďalší rozvoj medziobecnej spolupráce boli uvedené oblasti životného prostredia a školstva.

Obrázok 26 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Sečovce
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
 z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 37 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sečovce

Mesto	Sečovce
Počet obyvateľov	8 412
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	regionálna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	sociálne služby

Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Miestna akčná skupina
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	žiadne
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	7 500 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	0,89 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nízka významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nepovažujem za pozitívny efekt
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nízka významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	nízka významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	stredná významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	vysoká významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	vysoká významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	vysoká významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	vysoká významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nízka významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	sociálne služby, miestne komunikácie
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	životné prostredie, školstvo

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Vráble

Mesto Vráble sa nachádza v okrese Nitra, s počtom obyvateľov 8 567 patrí k menším mestám v Slovenskej republike. Z hľadiska úrovni medziobecnej spolupráce najdôležitejšou pre mesto je lokálna úroveň, na ktorej sú využívané tieto formy: zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona.

Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami zahŕňajú:

- nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom;
- materské školy,
- školské kluby;
- sociálne služby.

Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o: vedenie matriky; stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu; ochrana prírody a zdravotníctvo. Na financovanie medziobecnej spolupráce sú využívané vlastné ako aj externé zdroje.

V meste Vráble sídli spoločný obecný úrad pre 24 obcí z okresov Nitra a Zlaté Moravce (obr. 27). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

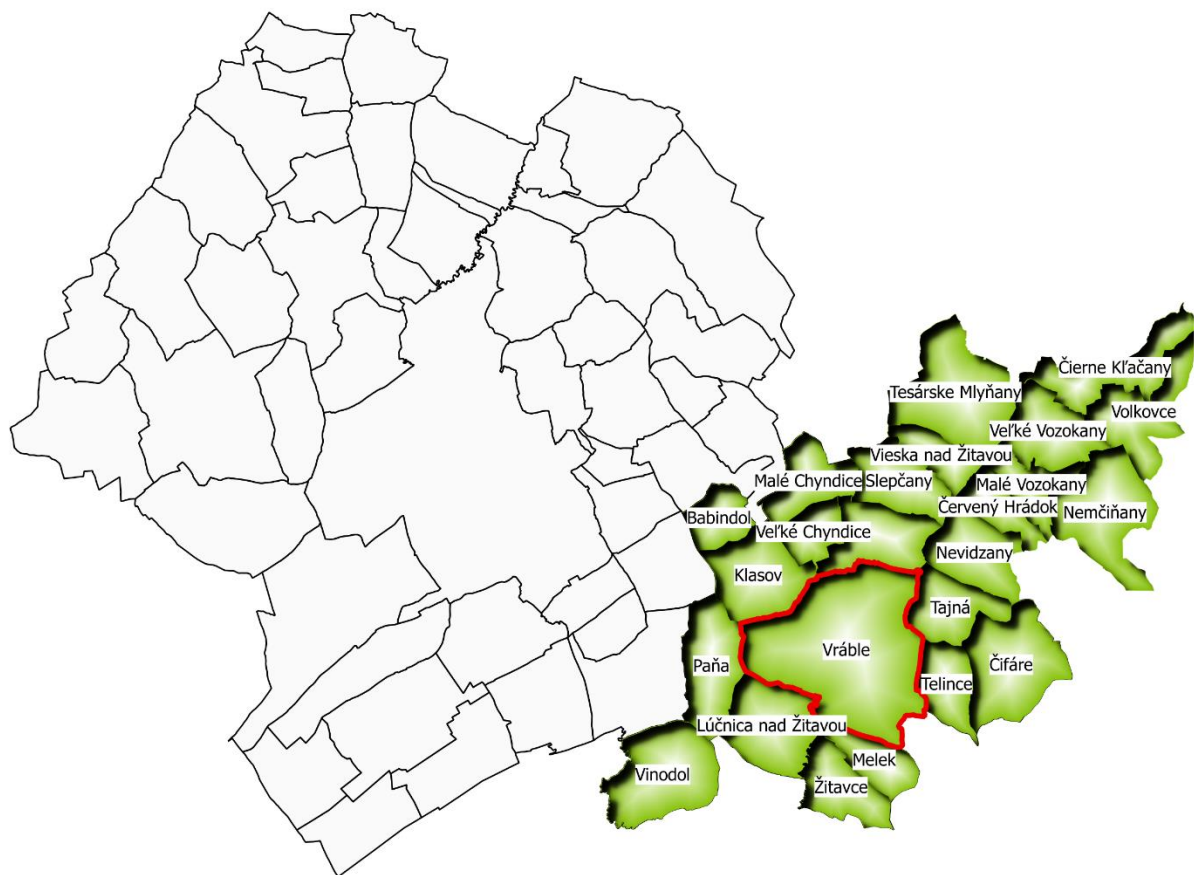
Tabuľka 38 Spoločný obecný úrad v meste Sečovce

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Vráble	Nitra Zlaté Moravce	24	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok a vyvlastňovacie konanie (územné konanie, kolaudačné konanie, konanie o odstránení stavieb, zmeny stavieb atď.)• špeciálny stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie• ochrana prírody• štátna vodná správa• sociálne veci	Vráble, Babindol, Čifáre, Červený Hrádok (Zlaté Moravce), Čierne Kľačany (Zlaté Moravce), Klasov, Lúčnica nad Žitavou, Malé Chyndice, Malé Vozokany (Zlaté Moravce), Melek, Nemčiňany (Zlaté Moravce), Nevidzany (Zlaté Moravce), Nová Ves nad Žitavou, Paňa, Slepčany (Zlaté Moravce), Tajná, Telince, Tesárske Mlyňany (Zlaté Moravce), Veľké Chyndice, Veľké Vozokany (Zlaté Moravce), Vieska nad Žitavou (Zlaté Moravce), Vinodol, Volkovce (Zlaté Moravce), Žitavce

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Za najdôležitejšie ekonomické efekty boli označené prístup k ďalším finančným zdrojom a aglomeračné úspory a efekty. Pri neekonomických prínosoch vysoká významnosť bola pridelená dosiahnutiu vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb a ostatným stredná významnosť. Ako bariéry rozvoja medziobecnej spolupráce sú vnímané: nedostatok finančných zdrojov, administratívna náročnosť projektov spolupráce a komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí.

Mesto nenavrhuje zmeny legislatívy upravujúcej interkomunálnu spoluprácu. Medzi kompetencie, pri ktorých by malo dochádzať k podpore medziobecnej spolupráce bol uvedený len zber komunálneho odpadu.

Obrázok 27 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Vráble
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 39 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Vrábľe

Mesto	Vrábľe
Počet obyvateľov	8 567
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom; materské školy, školské kluby; sociálne služby
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu; ochrana prírody; zdravotníctvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy; Miestna akčná skupina
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únie miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	15 850 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	1,85 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nízka významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	stredná významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť

Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	vysoká významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	stredná významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nízka významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	nízka významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nízka významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	zber komunálneho odpadu
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Šurany

Mesto Šurany sa nachádza v okrese Nové Zámky a k 31. 12. 2018 malo 9 862 obyvateľov. Kooperatívne aktivity rozvíja na všetkých troch úrovniach (národnej, regionálnej a miestnej), prevahu má miestna úroveň. Z hľadiska formy na miestnej úrovni ide o spoluprácu na základe zmluvy o zriadení združenia obcí a zmluvy o zriadení spoločného obecného.

V rámci samosprávnej pôsobnosti interkomunálna spolupráca je rozvíjaná pri nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy mesto spolupracuje s inými samosprávami v oblasti:

- vedenia matriky,
- stavebného poriadku, pôsobnosti stavebného úradu a
- zdravotníctva.

Mesto Šurany zabezpečuje spoločný obecný úrad celkovo pre 23 obcí z okresu Nové Zámky (obr. 28). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 40 Spoločný obecný úrad v meste

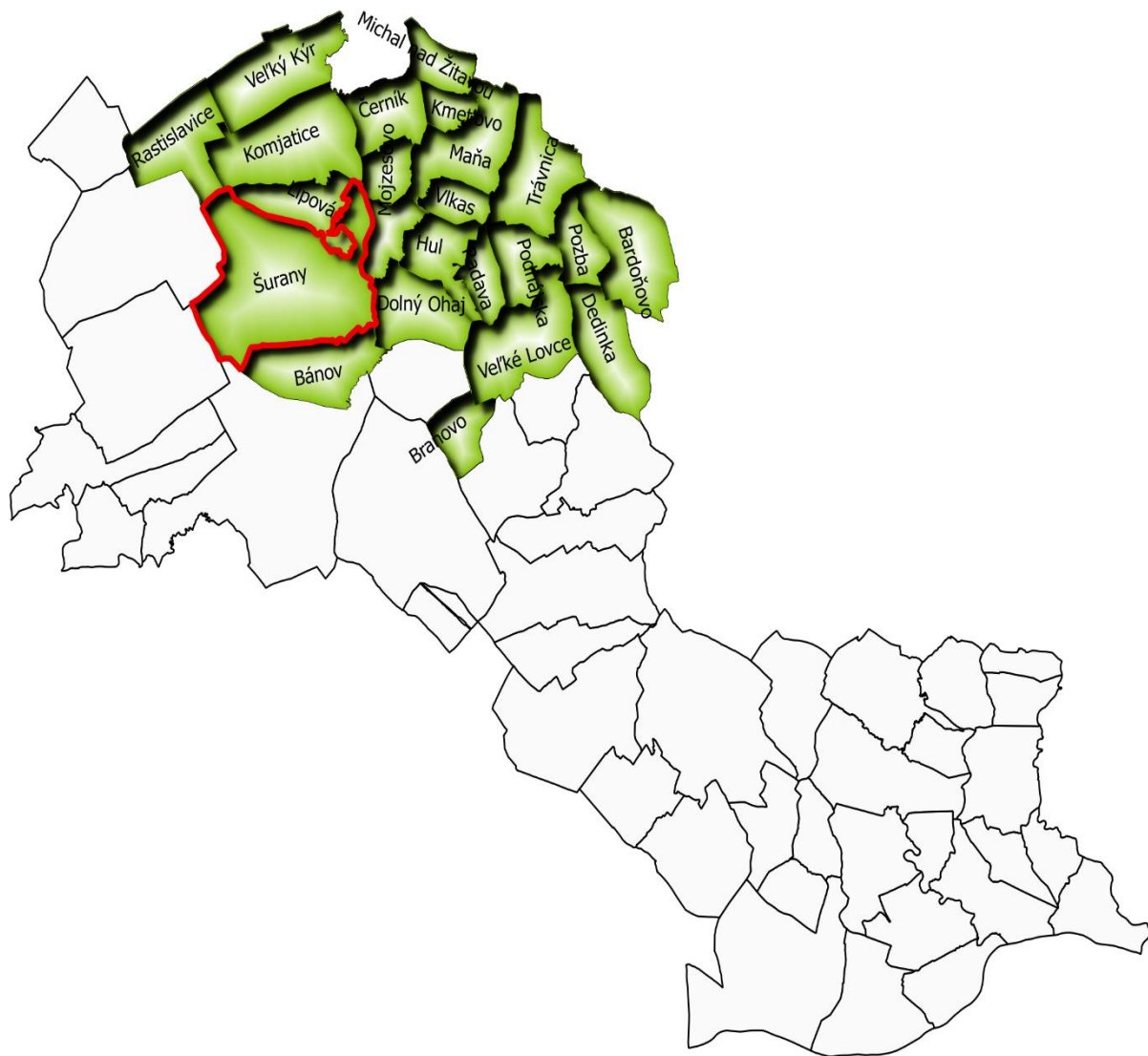
Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Šurany	Nové Zámky	23	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok a vyvlastňovacie konanie	Šurany, Bánov, Bardoňovo, Branovo, Černík, Dedinka, Dolný Ohaj, Hul, Kmeťovo, Komjatice, Lipová, Maňa, Michal nad Žitavou, Mojzesovo, Podhájska, Pozba, Radava, Rastislavice, Trávnica, Úľany nad Žitavou, Veľké Lovce, Veľký Kýr, Vlkaš

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Na pokrytie výdavkov spojených s medziobecnou spoluprácou je využívaný najmä vlastný rozpočet, ale aj externé zdroje. V roku 2018 celkovo išlo o sumu 47 436 €. Úspora nákladov je považovaná za pozitívny efekt interkomunálnej spolupráce, ale bola jej pridelená len nízka významnosť. Ako dôležitejšie ekonomické efekty sú vnímané prístup k ďalším finančným zdrojom a aglomeračné úspory a efekty. Najdôležitejším neekonomickým efektom je dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb.

Nedostatok finančných zdrojov, administratívna náročnosť projektov spolupráce a komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí sú hodnotené ako bariéry so strednou významnosťou. Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami zo strany mesta nie je považovaná za prekážku rozvoja medziobecnej spolupráce.

Za oblasť kompetencií vhodnú pre ďalší a intenzívnejší rozvoj medziobecnéj spolupráce v podmienkach Slovenskej republiky mesto Šurany považuje zber komunálneho odpadu a separovanie odpadu, pretože ide o technicky a finančne náročné kompetencie. Predstavitelia mesta vnímajú súčasne platnú legislatívu, upravujúcu problematiku medziobecnéj spolupráce za vyhovujúcu a nenavrhujú žiadne zmeny.

Obrázok 28 Priestorový aspekt medziobecnéj spolupráce mesta Šurany
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 41 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Šurany

Mesto	Šurany
Počet obyvateľov	9 862
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu; zdravotníctvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy; Miestna akčná skupina CEDRON-NITRAVA
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únie miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	47 436 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	4,80 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nízka významnosť
Pristup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	stredná významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	vysoká významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	stredná významnosť

Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nízka významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	nízka významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nízka významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	kompetencie v oblasti zberu komunálneho odpadu
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Štúrovo

Mesto Štúrovo patrí do okresu Nové Zámky a k 31. 12. 2018 malo 10 300 obyvateľov. Kooperatívne aktivity rozvíja na všetkých troch úrovniach (národnej, regionálnej a miestnej), prevažuje však miestna. Základom medziobecnej spolupráce na miestnej úrovni sú:

- zmluva o zriadení združenia obcí,
- zmluva o zriadení spoločného obecného úradu,
- zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona.

Mesto Štúrovo spolupracuje s inými obcami v rámci samosprávnej pôsobnosti prevažne v dvoch oblastiach, a to školské kluby a cestovný ruch. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o: vedenie matriky; stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu a oblasť základného školstva.

V meste Štúrovo sídli spoločný obecný úrad pre 11 obcí (obr. 29). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 42 Spoločný obecný úrad v meste Štúrovo

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Štúrovo	Nové Zámky	5	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok a územné plánovanie	Štúrovo, Belá, Mužla, Obid, Salka
		2	<ul style="list-style-type: none">• ochrana prírody a krajiny• štátna vodná správa• špec. stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie• odpadové hospodárstvo• ochrana ovzdušia	Štúrovo, Belá
		8	<ul style="list-style-type: none">• školstvo	Štúrovo, Gbelce, Kamenín, Mužla, Nána, Nová Vieska, Salka, Svodín

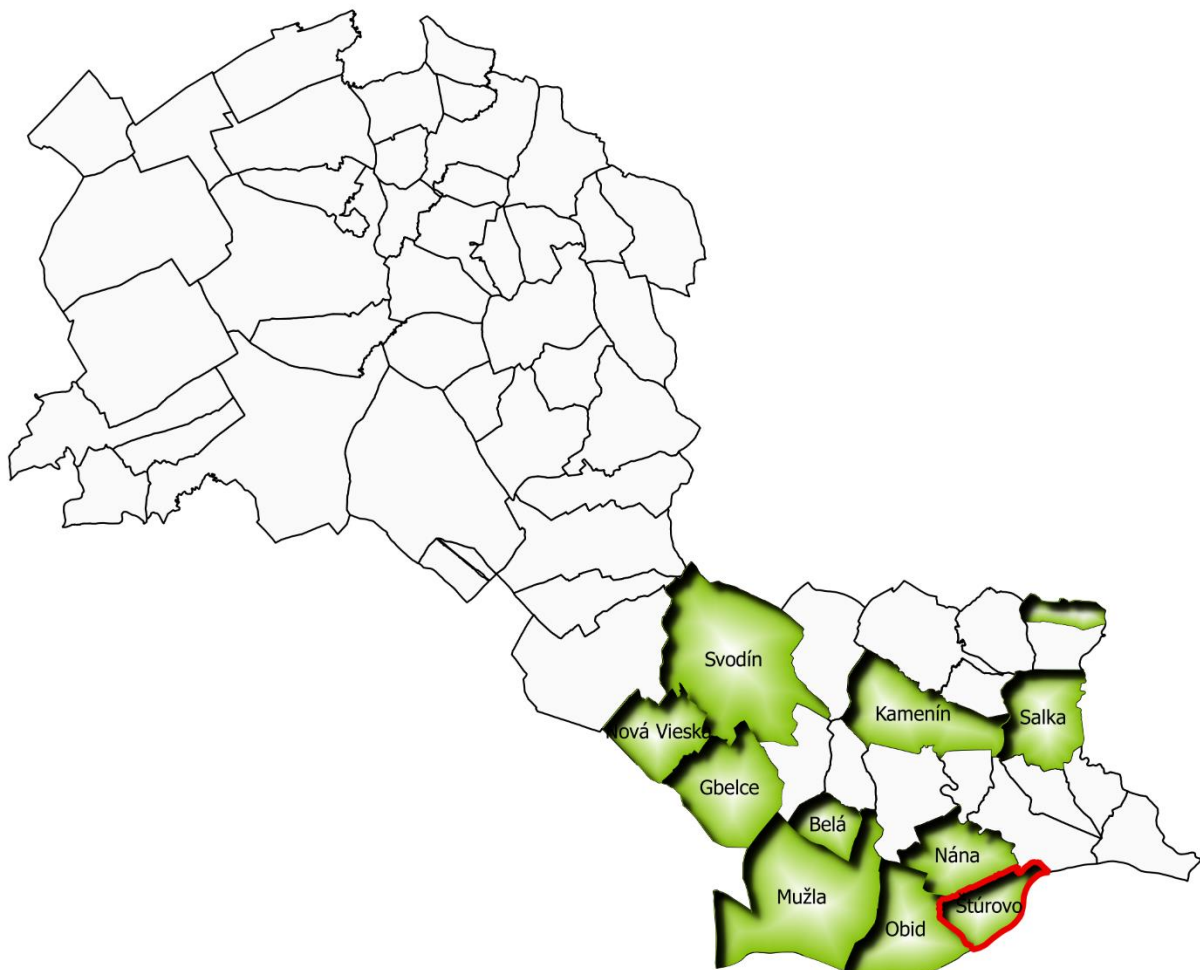
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Zdrojom financovania medziobecnej spolupráce je kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov. Výdavky na spoluprácu v roku 2018 dosiahli výšku 15 800 €. Najdôležitejším ekonomickým efektom medziobecnej spolupráce je prístup k ďalším finančným zdrojom. Mesto pripisuje strednú významnosť výmene skúseností a poznatkov a riešeniu spoločných záujmov a problémov. Naopak za menej dôležité efekty sú považované vyššia kvalita poskytovaných služieb a dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb.

Medzi bariéry medziobecných spolupráce v vysokou významnosťou boli zaradené administratívna náročnosť projektov spolupráce a komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí. Bariérami ako sú: legislatívny rámec medziobecných spolupráce, pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte, nezáujem iných samospráv o spoluprácu, veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami bola priradená strednú významnosť.

Podľa názoru predstaviteľov mesta do budúcnosti by bolo potrebné zrealizovať reorganizáciu systému územnej samosprávy, definovať tzv. ústredné / strediskové obce, ktoré by zabezpečovali výkon viacerých administratívne a odborne náročných kompetencií pre menšie obce.

Na báze medziobecných spolupráce, je do budúcnosti podľa mesta Štúrovo prospešné zabezpečovať prenesený výkon štátnej správy.

Obrázok 29 Priestorový aspekt medziobecných spolupráce mesta Štúrovo
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z
Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 43 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Štúrovo

Mesto	Štúrovo
Počet obyvateľov	10 300
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	školské kluby; cestovný ruch
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únie miest Slovenska; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	15 800 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	1,53 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nízka významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	nízka významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nízka významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	nízka významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	stredná významnosť

Administratívna náročnosť projektov spolupráce	vysoká významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	vysoká významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	stredná významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	stredná významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Áno
Návrh zmien v oblasti medziobecnej spolupráce	Je potrebné zrealizovať reorganizáciu systému územnej samosprávy: zo zákona vytvoriť regióny, definovať tzv. ústredné obce, preniesť časť kompetencií z krajov na ústredné obce
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	prenesený výkon štátnej správy

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Sereď

Mesto Sereď je lokalizované v okrese Galanta, má 16 036 obyvateľov. S inými subjektmi spolupracuje na národnej, regionálnej, ale najmä miestnej úrovni. Mesto využíva nasledujúce formy spolupráce:

- zmluva o zriadení združenia obcí;
- zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
- zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti;
- zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona.

V rámci originálnych kompetencií sa medziobecná spolupráca týka nakladania s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavania čistoty v obci a správy a údržby verejnej zelene. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy mesto spolupracuje s inými samosprávami v oblasti:

- stavebného poriadku a pôsobnosti stavebného úradu;
- ochrany prírody;
- základného školstva.

Mesto Sereď zabezpečuje spoločný obecný úrad celkovo pre 9 obcí z okresu Galanta (obr. 30). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 44 Spoločný obecný úrad v meste

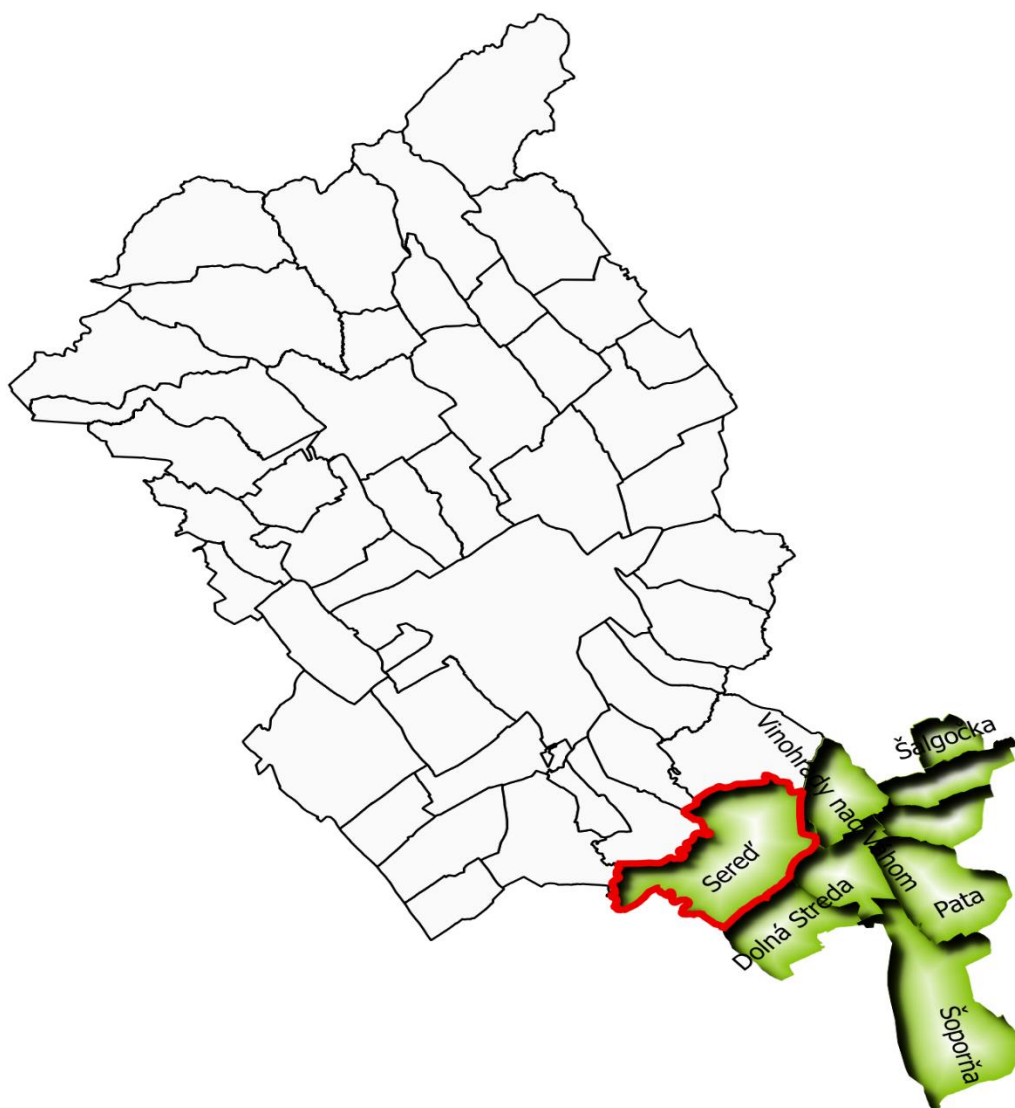
Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Sereď	Galanta	9	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok a územné rozhodovanie• špec. stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie• štátna vodná správa	Sereď, Dolná Streda, Pata, Pusté Sady, Šalgočka, Šintava, Šoporňa, Vinohrady nad Váhom, Zemianske Sady
		7	<ul style="list-style-type: none">• školstvo	Sereď, Dolná Streda, Pata, Pusté Sady, Šoporňa, Vinohrady nad Váhom, Zemianske Sady

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Na lokálnej úrovni mesto spolupracuje aj prostredníctvom záujmového združenia obcí "KOMPLEX". Členmi tohto združenia sú: Sereď s podielom 66,6 %, Dolná Streda s podielom 2,8 %, Pusté Sady s podielom 0,9 %, Zemianske Sady s podielom 1,4 %, Pata s podielom 6,8%, Šoporňa s podielom 9,4 %, Šintava s podielom 3,5 %, Šalgočka s podielom 0,8 %, Vinohrady nad Váhom s podielom 3,1% a Váhovce s podielom 4,7 %. Činnosti záujmového združenia sa týkajú prípravy realizácie výstavby a prevádzky skládky tuhých komunálnych odpadov; budovania ekologických stavieb t.j. inžinierskych sietí, komunikácií, čističiek odpadových vôd; zabezpečenia separovania, zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu vrátane

zabezpečenia zberu a prepravy oddelene vytriedeného odpadu z domácností s obsahom škodlivín za účelom jeho zhodnotenia alebo zneškodnenia; likvidácie divokých skládok odpadu, výsadby verejnej zelene v katastrálnych a správnych územiach členov záujmového združenia a rekultivácie skládky TKO Šintava.

Na pokrytie výdavkov spojených s medziobecnou spoluprácou je využívaný najmä vlastný rozpočet, ale aj externé zdroje. V roku 2018 celkovo išlo o sumu 82 481 €, v prepočte na jedného obyvateľa 5,14 €. Rovnako vysoko sú hodnotené ekonomické a neekonomické pozitíva medziobecnej spolupráce, najmä úspora nákladov, prístup k ďalším finančným zdrojom, vyššia kvalita poskytovaných služieb a výmena skúseností a poznatkov. Významnými bariérami sú nedostatok finančných zdrojov, komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí, nezáujem iných samospráv o spoluprácu. Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami zo strany mesta Sereď nie je považovaná za prekážku rozvoja spolupráce. Predstavitelia mesta vnímajú súčasne platnú legislatívu, upravujúcu problematiku medziobecnej spolupráce za vyhovujúcu a nenavrhujú žiadne zmeny.

Obrázok 30 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Sereď
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z
Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 45 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Sered'

Mesto	Sered'
Počet obyvateľov	16 036
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti; zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona.
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom; udržiavanie čistoty v obci; správa a údržba verejnej zelene
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; ochrana prírody; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Asociácia komunálnych ekonómov SR – oblasť vzdelávania a aplikácie legislatívy Asociácia prednostov úradov; miestnej samosprávy v SR – oblasť riadenia pracovných skupín
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	36 800 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	2,29 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	vysoká významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	vysoká významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	stredná významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	

Vyššia kvalita poskytovaných služieb	vysoká významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	stredná významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	vysoká významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	stredná významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	stredná významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	vysoká významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	vysoká významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	Určite by bolo vhodné spoločne zabezpečiť integrovanú hromadnú dopravu, spoločné plánovanie opráv ciest nižších tried.
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Bánovce nad Bebravou

Mesto Bánovce nad Bebravou je okresným mestom a k 31. 12. 2018 malo 18 059 obyvateľov. K spolupráci medzi mestom a inými subjektmi dochádza na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Prevalu má regionálna úroveň. Medziobecná spolupráca mesta Bánovce nad Bebravou a inými miestnymi samosprávami má formu zmluvy o zriadení združenia obcí; zmluvy o zriadení spoločného obecného úradu; zmluvy uzatvorenej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti. Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami zahŕňajú:

- miestne komunikácie, verejné priestranstvá;
- nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom;
- správu a údržbu verejnej zelene;
- odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump;
- miestnu verejnú dopravu;

Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o: stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu a základné školstvo. Na financovanie medziobecnej spolupráce sú využívané vlastné ako aj externé zdroje.

V meste Bánovce nad Bebravou sídli spoločný obecný úrad pre 20 obcí z okresov Bánovce nad Bebravou a Trenčín (obr. 31). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 46 Spoločný obecný úrad v meste

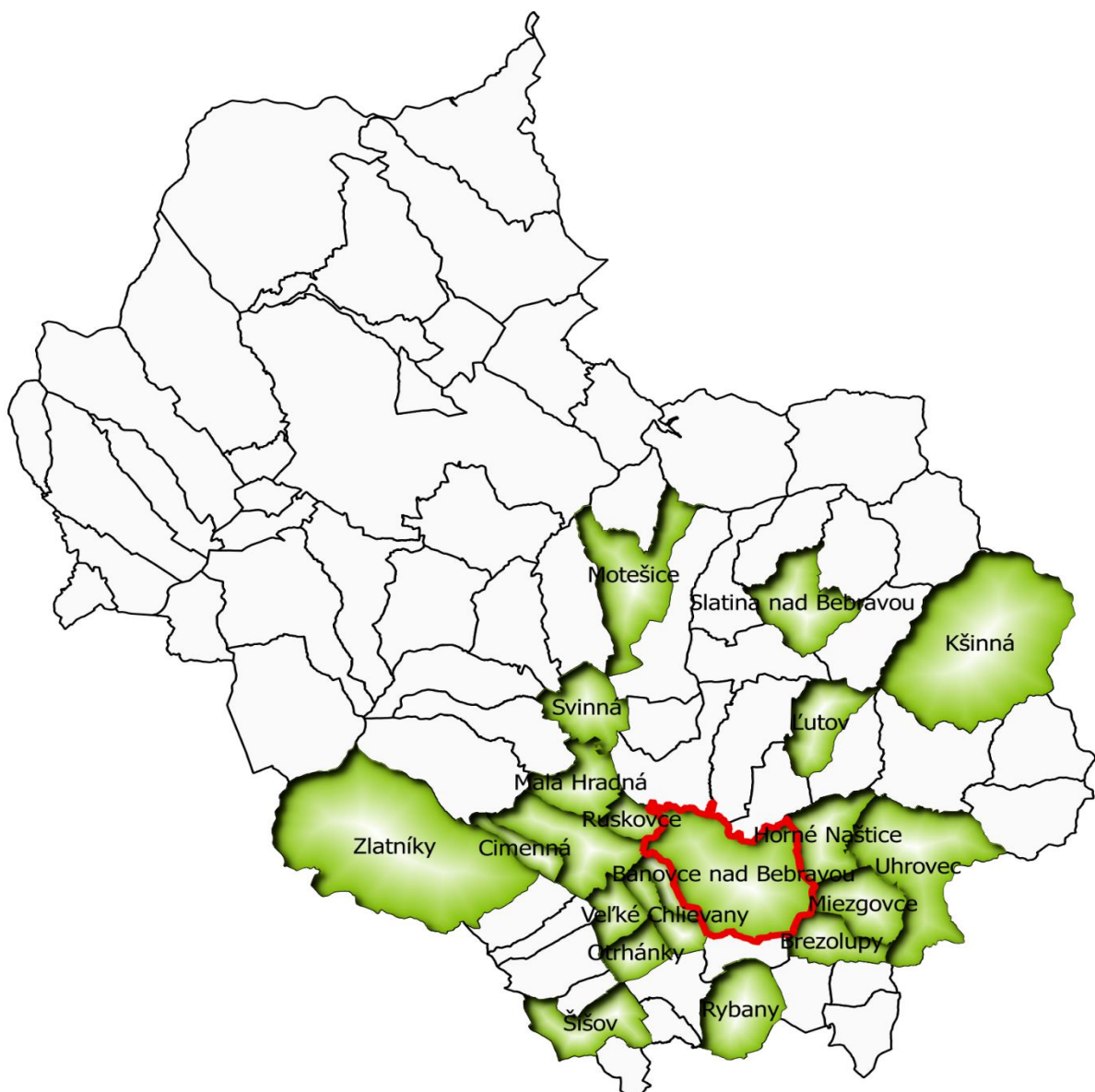
Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Bánovce nad Bebravou	Bánovce nad Bebravou, Trenčín	14	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok• špec. stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie	Bánovce nad Bebravou, Brezolupy, Cimenná, Dvorec, Haláčovce, Horné Naštice, Kšinná, Lutov, Malá Hradná, Miezgovce, Otrhánky, Ruskovce, Veľké Držkovce, Veľké Chlievany
		9	<ul style="list-style-type: none">• školstvo	Bánovce nad Bebravou, Dvorec, Motešice (Trenčín), Rybany, Slatina nad Bebravou, Svinná (Trenčín), Šišov, Uhrovec, Zlatníky

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Mesto prisudzuje ekonomickým efektom medziobecnej spolupráce strednú významnosť, avšak aglomeračné úspory a efekty nie sú považované za pozitívum. Pri neekonomických prínosoch stredná významnosť bola pridelená výmene skúseností a poznatkov a riešeniu spoločných záujmov a problémov, naopak nízkou významnosťou bola ohodnotená vyššia kvalita poskytovaných služieb a dosahovanie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb.

Medzi bariéry medziobecnej spolupráce s vysokou významnosťou boli zaradené nedostatok finančných zdrojov a pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte. Nezáujem iných samospráv o spoluprácu a veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami sú vnímané ako najmenej významné bariéry.

Vedenie mesta zastáva názor, že nie je potrebné realizovať legislatívne zmeny z hľadiska medziobecnej spolupráce. Medzi kompetencie, pri ktorých by malo dochádzať k podpore medziobecnej spolupráce mesto zaraďuje oblasť sociálnych služieb.

Obrázok 31 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Bánovce nad Bebravou
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 47 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Bánovce nad Bebravou

Mesto	Bánovce nad Bebravou
Počet obyvateľov	18 059
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	regionálna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	miestne komunikácie, verejné priestranstvá; nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom; správa a údržba verejnej zelene; odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žúmp; miestna verejná doprava; sociálne služby; šport
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; MAS Bebrava
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únie miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nepovažujem za pozitívny efekt
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	nízka významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nízka významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť

Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	stredná významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	stredná významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	vysoká významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nízka významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nízka významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	kompetencie v oblasti sociálnych služieb
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	prenesený výkon štátnej správy (matrika, stavebný úrad)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Hlohovec

Okresné mesto Hlohovec rozvíja kooperatívne aktivity na všetkých troch úrovniach (národnej, regionálnej a miestnej), prevažuje však miestna. Základom medziobecnej spolupráce na miestnej úrovni sú zmluva o zriadení združenia obcí a zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona; memorandum o spolupráci.

V nasledovných oblastiach samosprávnej pôsobnosti dochádza k medziobecnej spolupráci: miestne komunikácie, verejné priestranstvá; nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom; miestna verejná doprava; materské školy, školské kluby; sociálne služby; divadelná činnosť; šport; kultúra.

Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu a ochranu prírody.

Mesto ako najdôležitejších partnerov v oblasti rozvoja kultúry a športu uviedlo mestá Levice a Topoľčany, s ktorými spolupracuje na základe memoranda o spolupráci.

V roku 2018 dosiahli výdavky z vlastného rozpočtu sumu 35 000 € (1,37 € na jedného obyvateľa). Pri hodnotení pozitív môžeme vidieť porovnateľnú dôležitosť skupín ekonomických a neekonomických efektov interkomunálnej spolupráce. Prekážkam spolupráce bola pripísaná relatívne nízka významnosť s výnimkou nedostatku finančných zdrojov, administratívnej náročnosti projektov spolupráce a nezájmu iných samospráv o spoluprácu.

Na báze medziobecnej spolupráce, je do budúcnosti vhodné zabezpečovať prenesený výkon štátnej správy, podobný názor uviedlo aj mesto Štúrovo.

Tabuľka 48 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta

Mesto	Hlohovec
Počet obyvateľov	20 992
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona; memorandum o spolupráci
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	miestne komunikácie, verejné priestranstvá; nakladanie s komunálnym odpadom; miestna verejná doprava; materské školy, školské kluby; sociálne služby; divadelná činnosť; šport; kultúra
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; ochrana prírody
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum Trnava

Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	AKE SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	35 000 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	1,67 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nízka významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	nízka významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	stredná významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nízka významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	nízka významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	nízka významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	stredná významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nízka významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	prenesený výkon štátnej správy

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Šaľa

Okresné mesto Šaľa je lokalizované v Nitrianskom kraji. K 31. 12. 2018 malo 21 732 obyvateľov. V rámci prieskumu medziobecnej spolupráce mesto uvidelo, že spolupracuje s inými subjektmi na národnej, regionálnej aj lokálnej úrovni. Najväčšia intenzita kooperatívnych aktivít je na miestnej úrovni, kde mesto zriaďuje spoločný obecný úrad pre 6 obcí (obr. 32) a zabezpečuje kompetencie v oblastiach stavebného poriadku a školstva.

Tabuľka 49 Spoločný obecný úrad v meste Šaľa

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Šaľa	Šaľa	1	• stavebný poriadok	Močenok
		5	• školstvo	Vlčany, Diakovce, Neded, Žihárec, Kráľová nad Váhom

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

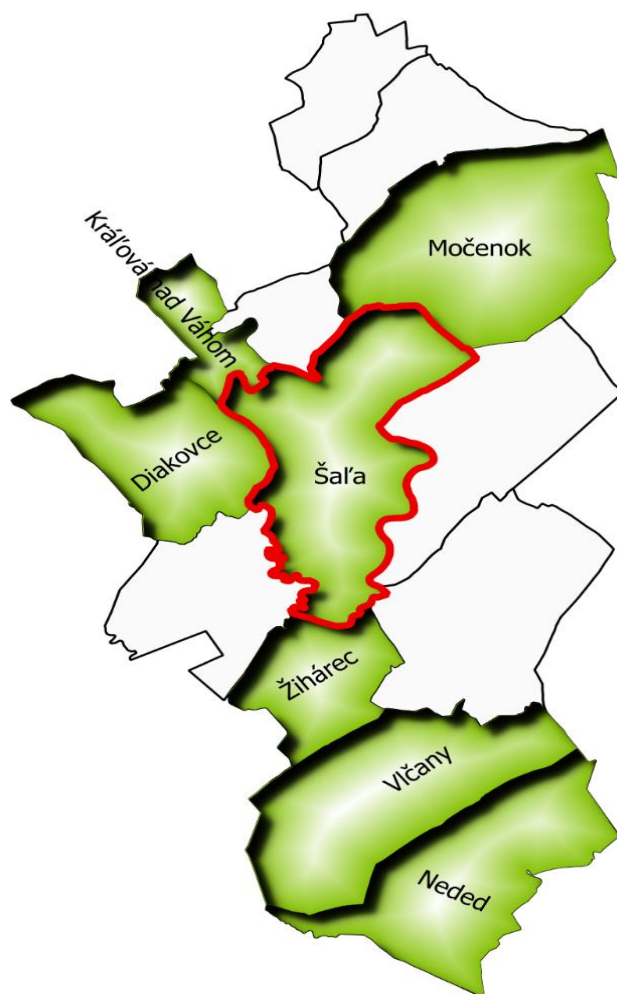
Z hľadiska regionálneho rozmeru spolupráce mesto Šaľa spolupracuje predovšetkým s Nitrianskym samosprávnym krajom. Táto spolupráca sa dotýka zdravotníctva, kultúry a športu. Najdôležitejšími partnermi spolupráce na národnej úrovni sú:

- Regionálne združenia ZMOS – spolupráca sa týka pripomienkovania legislatívy, ktorá má dopad na miestnu samosprávu,
- Asociácia komunálnych ekonómov SR – oblasť vzdelávania a aplikácie legislatívy,
- Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR – oblasť riadenia pracovných skupín.

Mesto v roku 2018 vynaložilo z vlastného rozpočtu 15 400 € na spoluprácu s inými subjektmi. Okrem vlastných zdrojov sú využívané aj externé.

Všetky ekonomické efekty (úspora nákladov, prístup k ďalším finančným zdrojom, aglomeračné úspory a efekty) boli označené za stredne významné. V skupine neekonomických efektov výmena skúseností a poznatkov a riešenie spoločných záujmov a problémov boli ohodnotené za vysoko významné, ostatné ako stredne významné. Mesto teda za dôležitejšie považuje práve neekonomické pozitíva interkomunálnej spolupráce.

Za významné bariéry sú považované: nedostatok finančných zdrojov, administratívna náročnosť projektov spolupráce a pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte. Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce nie je potrebné meniť. Ako odporúčanie pre ďalší rozvoj medziobecnej spolupráce boli uvedené: investičná a podnikateľská činnosť; šport; verejná doprava; oprava cestných komunikácií a v okruhu prenesenej pôsobnosti štátnej správy bývanie a zdravotníctvo.

Obrázok 32 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Šaľa
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
 z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 50 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Šaľa

Mesto	Šaľa
Počet obyvateľov	21 732
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	správa a údržba verejnej zelene
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok

Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; ISA Slovensko
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	15 400 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	0,71 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	stredná významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	stredná významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	stredná významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	vysoká významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	vysoká významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	stredná významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	vysoká významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	stredná významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	vysoká významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	stredná významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nízka významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	investičná a podnikateľská činnosť; šport; verejná doprava; oprava cestných komunikácií
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	bývanie; zdravotníctvo

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Trebišov

Mesto Trebišov je okresným mestom nachádzajúcim sa na východnom Slovensku, k 31. 12. 2018 malo 24 597 obyvateľov. K spolupráci medzi mestom a inými subjektmi dochádza na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Z pohľadu mesta najviac aktivít spolupráce prebieha na regionálnej úrovni. Právnym základom sú zmluva o zriadení združenia obcí a zmluva o zriadení spoločného obecného úradu.

Správa a údržba verejnej zelene a šport sú originálnymi kompetenciami, pri ktorých mesto spolupracuje predovšetkým s okolitými obcami. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o: stavebný poriadok, špeciálny stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie, ochranu prírody a krajiny, štátnu vodnú správu, ochranu pred povodňami, ochranu ovzdušia a školstvo. Zdrojmi financovania medziobecnej spolupráce sú vlastné zdroje ako aj externé zdroje. V roku 2018 z vlastných zdrojov mesto použilo približne 50 000 € na udržiavanie a rozvoj medziobecnej spolupráce.

V meste Trebišov sídli spoločný obecný úrad pre viacero obcí z tohto okresu (obr. 33). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 51 Spoločný obecný úrad v meste Trebišov

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Trebišov	Trebišov	26	<ul style="list-style-type: none"> • stavebný poriadok 	Trebišov, Brehov, Brezina, Byšta, Čelovce, Čerhov, Egreš, Hraň, Hrčeľ, Kašov, Kožuchov, Kuzmice, Kysta, Luhyňa, Nižný Žipov, Novosad, Plechotice, Sirník, Slivník, Stanča, Veľká Tŕňa, Vojčice, Zemplínska Nová Ves, Zemplínske Hradište, Zemplínske Jastrabie, Zemplínsky Branč
		28	<ul style="list-style-type: none"> • špec. stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie • ochrana prírody a krajiny • štátna vodná správa • ochrana pred povodňami • ochrana ovzdušia 	Trebišov, Brehov, Brezina, Byšta, Cejkov, Čelovce, Čerhov, Egreš, Hraň, Hrčeľ, Kašov, Kožuchov, Kuzmice, Kysta, Luhyňa, Michaľany, Nižný Žipov, Novosad, Plechotice, Sirník, Slivník, Stanča, Veľká Tŕňa, Vojčice, Zemplínska Nová Ves, Zemplínske Hradište, Zemplínske Jastrabie, Zemplínsky Branč

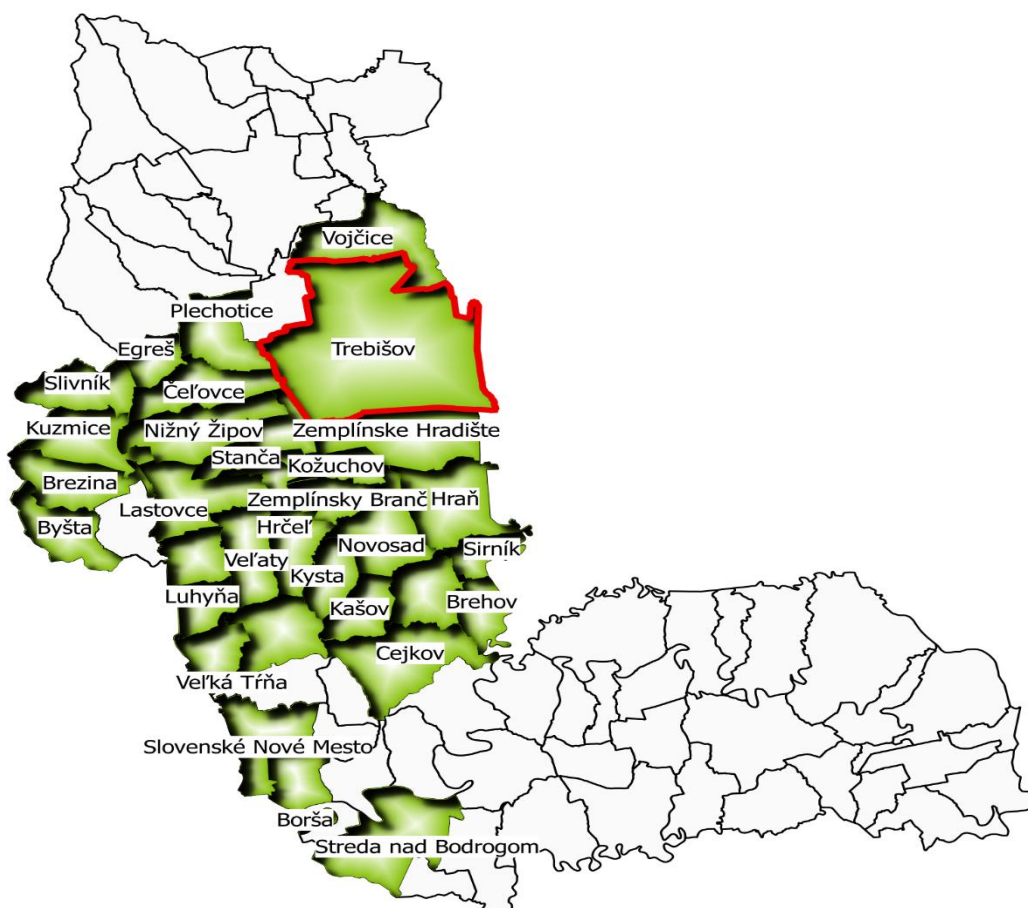
		16	<ul style="list-style-type: none"> školsťvo 	Trebišov, Borša, Čel'ovce, Čerhov, Hraň, Hrčel', Nižný Žipov, Novosad, Plechotice, Sirmík, Slovenské Nové Mesto, Streda nad Bodrogom, Veľaty, Zemplínska Nová Ves, Zemplínske Jastrabie, Lastovce
--	--	----	--	---

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Za najdôležitejší ekonomický prínos medziobecnej spolupráce je považovaná úspora nákladov a spomedzi neekonomických efektov je to vyššia kvalita poskytovaných služieb a riešenie spoločných záujmov a problémov. Dosiahnutiu vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb a výmene skúseností a poznatkov bola priradená len nízka významnosť.

Medzi bariéry medziobecnej spolupráce v vysokou významnosťou boli zaradené nedostatok finančných zdrojov a komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí. Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce, pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte, nezájem iných samospráv o spoluprácu sú vnímané ako najmenej významné bariéry.

Podobne ako mestá Sliač, Sládkovičovo, Turzovka, Šurany, Sereď, Bánovce nad Bebravou a Hlohovec aj v prípade Trebišova sa stretávame s názorom, že nie je potrebné realizovať legislatívne zmeny z hľadiska medziobecnej spolupráce. Súčasná legislatíva je považovaná za vyhovujúcu. Medzi kompetencie, pri ktorých by malo dochádzať k podpore medziobecnej spolupráce na Slovensku boli zaradené oblasti sociálnych služieb, školstva, stavebného úradu a životného prostredia. Nakoľko ich zabezpečovanie na takejto báze vedie k úspore nákladov a vyššej kvalite služieb.

Obrázok 33 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Trebišov
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 52 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Trebišov

Mesto	Trebišov
Počet obyvateľov	24 597
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	regionálna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	správa a údržba verejnej zelene; šport
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; ochrana prírody; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Asociácia komunálnych ekonómov

	SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	50 000 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	2,03 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť
Pristup k ďalším finančným zdrojom	nízka významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nepovažujem za pozitívny efekt
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	stredná významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nízka významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	nízka významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nízka významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	stredná významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	vysoká významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	nízka významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nepovažujem za bariéru / problém
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	stredná významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	Sociálne služby
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	Školstvo, stavebný úrad a životné prostredie

**Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019
Poprad**

Okresné mesto Poprad malo k 31. 12. 2018 51 304 obyvateľov. Mesto rozvíja spoluprácu na všetkých troch úrovniach (národnej, regionálnej a miestnej), prevahu má národná úroveň, na ktorej dochádza k spolupráci najmä s nasledujúcimi subjektmi:

- Asociácia komunálnych ekonómov SR;
- Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR;
- Združenie náčelníkov obecných a mestských polícií Slovenska;
- Združenie zborov pre občianske záležitosti;
- Združenie Euroregión Tatry.

Na lokálnej úrovni sa medziobecná spolupráca týka oblastí ako sú: miestne komunikácie; šport; kultúra; cestovný ruch; vedenie matriky a základné školstvo.

Mesto Poprad zabezpečuje spoločný obecný úrad celkovo pre 4 obce (obr. 34). Prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 53 Spoločný obecný úrad v meste Poprad

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Poprad	Poprad	3	• vedenie matriky	Poprad , Gánovce Spišská Teplica
		3	• školstvo	Poprad, Svit Vysoké Tatry

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

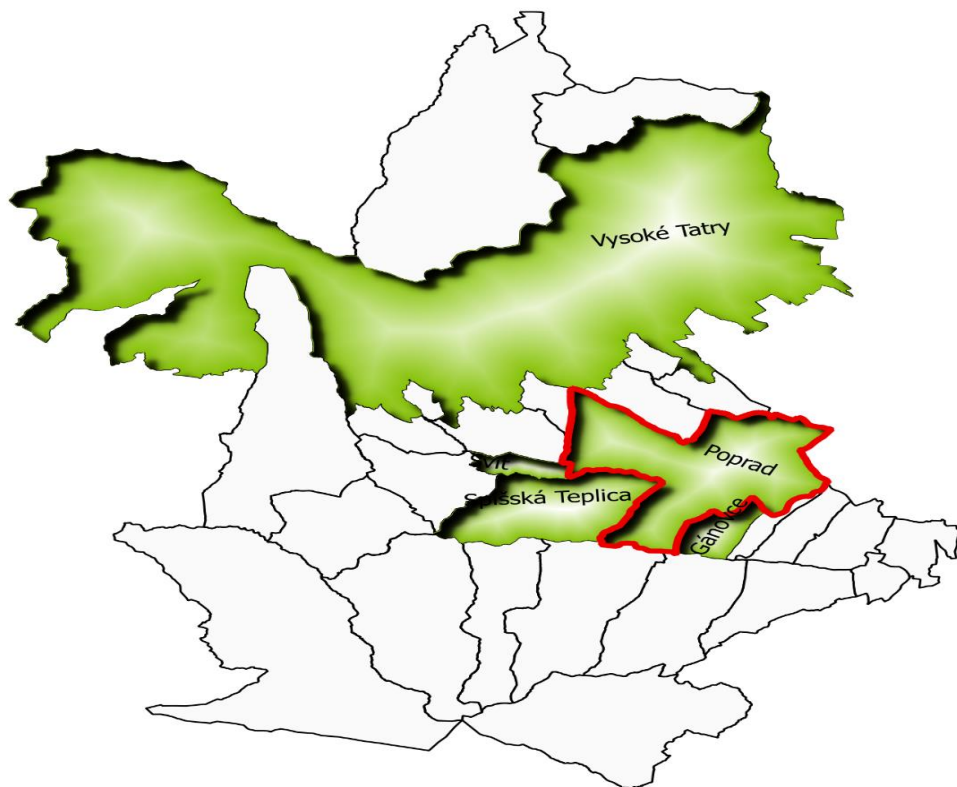
Zdrojom financovania interkomunálnej spolupráce je predovšetkým vlastný rozpočet. Výdavky na spoluprácu v roku 2018 dosiahli výšku 110 466 €. V prepočte na jedného obyvateľa ide o sumu 2,15 €.

Mesto Poprad vníma ekonomické efekty medziobecnej spolupráce, no pripisuje im len nízku významnosť. Dôležitejšie sú skôr neekonomické efekty ako výmena skúseností a poznatkov a riešenie spoločných záujmov a problémov.

Za podstatné bariéry rozvoja interkomunálnej spolupráce sú považované:

- nedostatok finančných zdrojov,
- administratívna náročnosť projektov spolupráce,
- komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí,
- pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte.

Medzi kompetencie, pri ktorých by malo dochádzať k podpore medziobecnej spolupráce mesto zaraďuje oblasť regionálneho rozvoja, rozvoja cestovného ruchu a medzinárodných vzťahov.

Obrázok 34 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Poprad
 Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
 z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 54 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Poprad

Mesto	Poprad
Počet obyvateľov	51 304
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	národná úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	memorandum o spolupráci; deklarácia partnerských miest
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	miestne komunikácie; šport; kultúra; cestovný ruch
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; základné školstvo
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Miestna akčná skupina Pro Tatry, o.z.; Oblastná organizácia cestovného ruchu „Región Vysoké Tatry“
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR;

	Združenie náčelníkov obecných a mestských polícií Slovenska; Združenie zborov pre občianske záležitosti; Združenie Euroregión Tatry
Zdroj financovania spolupráce	Vlastný rozpočet
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	110 466 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	2,15 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nízka významnosť
Prístup k ďalším finančným zdrojom	nízka významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	nízka významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nízka významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	vysoká významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nepovažujem za bariéru / problém
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	stredná významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nízka významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nízka významnosť
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	Kompetencie v oblasti regionálneho rozvoja a rozvoja cestovného ruchu, medzinárodných vzťahov.
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Trnava

V prípade krajského mesta Trnava pri úrovniach spolupráce s inými subjektmi prevažuje miestna úroveň, na ktorej medziobecná spolupráca je realizovaná na základe zmluvy o zriadení združenia obcí a zmluvy o zriadení spoločného obecného úradu. Základom kooperatívnych aktivít sú taktiež osobné priateľské vzťahy so starostami a primátormi iných miest a obcí.

Mesto spolupracuje s inými obcami v rámci samosprávnej pôsobnosti v nasledujúcich oblastiach kompetencií:

- miestna verejná doprava;
- šport;
- investičná a podnikateľská činnosť;
- Centrum voľného času.

Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o tieto kompetencie:

- vedenie matriky;
- stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu;
- ochrana prírody;
- základné školstvo;
- bývanie.

V meste Trnava sídli spoločný obecný úrad pre obec Cífer, ktorý zabezpečuje kompetencie v oblasti stavebného poriadku poriadok a územného plánovania a ochrany prírody a krajiny (tab. 55).

Tabuľka 55 Spoločný obecný úrad v meste Trnava

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Trnava	Trnava	2	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok a územné plánovanie,• ochrana prírody a krajiny	Trnava, Cífer

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

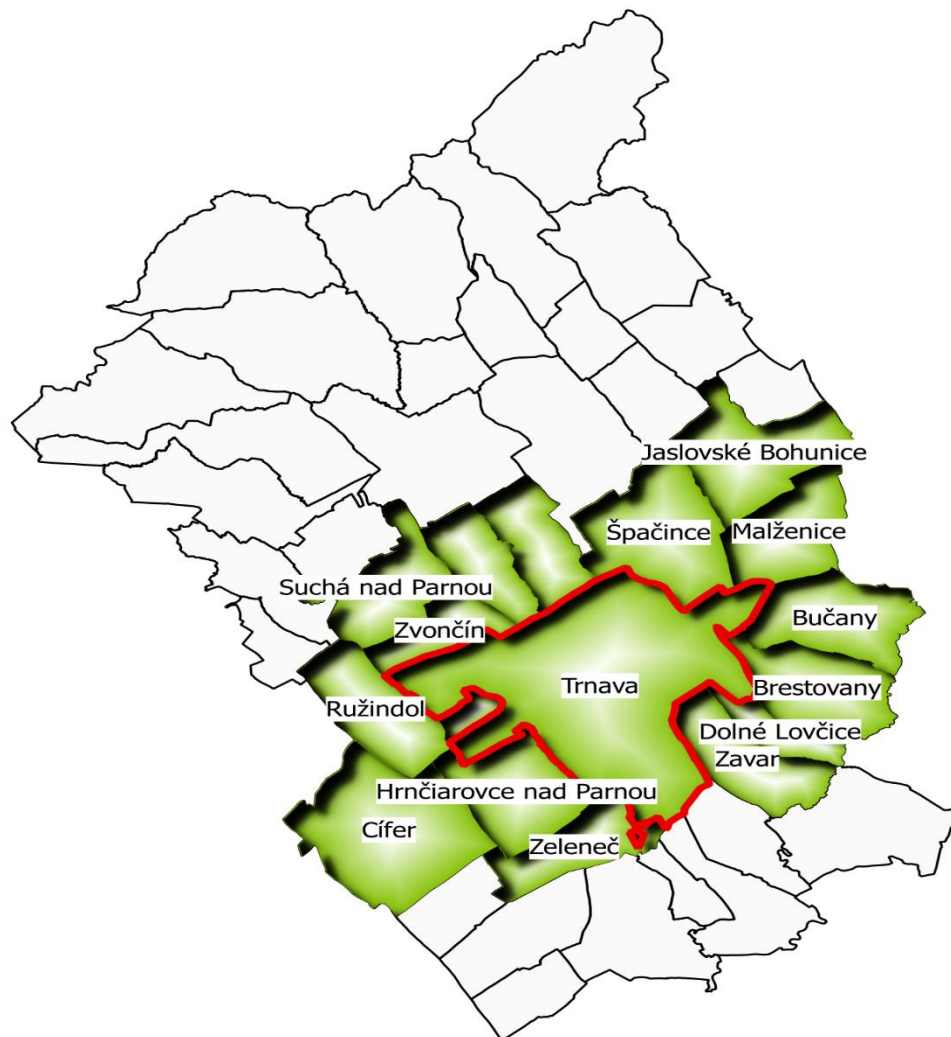
Na lokálnej úrovni mesto intenzívne spolupracuje s obcami, ktoré sú členmi Združenia obcí mestskej oblasti Trnava (obr. 35). Spolupráca v rámci spomínaného združenia ty týka najmä podpory rozvoja, kultúry a rozvoja separovaného zberu.

Zdrojom financovania medziobecnej spolupráce je vlastný rozpočet, za rok 2018 mesto vynaložilo 125 650 € na aktivity spadajúce pod interkomunálnu spoluprácu.

Úspora nákladov nie je považovaná za pozitívny efekt, naopak najdôležitejší je prístup k ďalším finančným zdrojom, ktoré medziobecná spolupráca prináša zainteresovaným subjektom. Pri neekonomických efektoch bolo vyzdvihnuté riešenie spoločných záujmov a problémov a taktiež výmena skúseností a poznatkov. K významným bariéram spolupráce boli zaradené: legislatívny rámec medziobecnej spolupráce, administratívna náročnosť projektov spolupráce,

komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí, pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte.

V rámci zmien legislatívy bolo navrhnuté „zjednodušenie procesu zlučovania obcí, čo by viedlo k úspore nákladov na administratívu a samotné zabezpečovanie samosprávnych kompetencií“. K návrhom na podporu rozvoja medziobecnej spolupráce bolo uvedené: „Väčšia miera spolupráce by bola možná pri vyššom financovaní zo štátnej správy, samospráva dopláca na prenesený výkon štátnej správy vo financovaní, chýba elektronizácia stavebných úradov – štátny centrálny register, ktorý by uľahčoval medziobecnú spoluprácu atď.“

Obrázok 35 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Trnava
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 56 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Trnava

Mesto	Trnava
Počet obyvateľov	63 915
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	miestna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	miestna verejná doprava; šport; investičná a podnikateľská činnosť; Centrum voľného času
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; ochrana prírody základné školstvo; bývanie
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únia miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky
Zdroj financovania spolupráce	Vlastný rozpočet
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	125 650 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	1,97 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nepovažujem za pozitívny efekt
Prístup k ďalším finančným zdrojom	vysoká významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	nízka významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	nepovažujem za pozitívny efekt
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	vysoká významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	nízka významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	stredná významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	vysoká významnosť

Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	nízka významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nepovažujem za bariéru / problém
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Áno
Návrh zmien v oblasti medziobecnej spolupráce	Zjednodušiť proces zlučovania obcí
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	žiadosti o eurofondy, sociálne služby, životné prostredie, integrovaný dopravný systém
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	Väčšia miera spolupráce by bola možná pri vyššom financovaní zo štátnej správy, samospráva dopláca na prenesený výkon štátnej správy vo financovaní, chýba elektronizácia stavebných úradov – štátny centrálny register, ktorý by uľahčoval medziobecnú spoluprácu atď.

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Banská Bystrica

Ďalším krajským mestom, ktoré sa zapojilo do prieskumu bola Banská Bystrica, ktorá má 76 433 obyvateľov. K spolupráci medzi mestom a inými subjektmi dochádza na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Z pohľadu mesta najviac aktivít spolupráce prebieha na národnej úrovni (ZMOS; Únia miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky; Asociácia informatikov; Asociácia stavebných cenárov; Asociácia kultúrnych inštitúcií). Na regionálnej úrovni sa spolupráca dotýka nasledujúcich subjektov:

- Vyšší územný celok;
- Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy;
- Združenie 12 miest stredného Slovenska (budovanie R1);
- Oblastná organizácia cestovného ruchu (34 subjektov);
- Združenie Kremnické vrchy.

Lokálna úroveň spolupráce je založená na:

- zmluve o zriadení združenia obcí;
- zmluve o zriadení spoločného obecného úradu;
- zmluve uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti;
- zriadení alebo založení právnickej osoby podľa osobitného zákona.

Z hľadiska oblastí medziobecnej spolupráce na miestnej úrovni ide o miestnu verejnú dopravu; materské školy, školské kluby; sociálne služby; šport; investičnú a podnikateľskú činnosť. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide o stavebný poriadok a pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo a bývanie.

Mesto Banská Bystrica zabezpečuje spoločný obecný úrad pre viacero obcí (obr. 36), prehľad zabezpečovaných pôsobností poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 57 Spoločný obecný úrad v meste Banská Bystrica

Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Banská Bystrica	Banská Bystrica	12	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok• špec. stavebný úrad pre miestne a účelové komunikácie• vodná správa• ochrana ovzdušia• ochrana prírody a krajiny	Banská Bystrica, Dúbravica, Harmanec, Hrochoť, Horná Mičiná, Kordíky, Kynceľová, Malachov, Motyčky, Môlča, Špania Dolina, Tajov
		24	<ul style="list-style-type: none">• sociálne veci	Banská Bystrica, Badín, Baláže, Dolná Mičiná, Dolný Harmanec, Donovaly, Dúbravica, Hiadel', Horná Mičiná, Hrochoť, Hronsek, Kordíky, Králiky, Kynceľová,

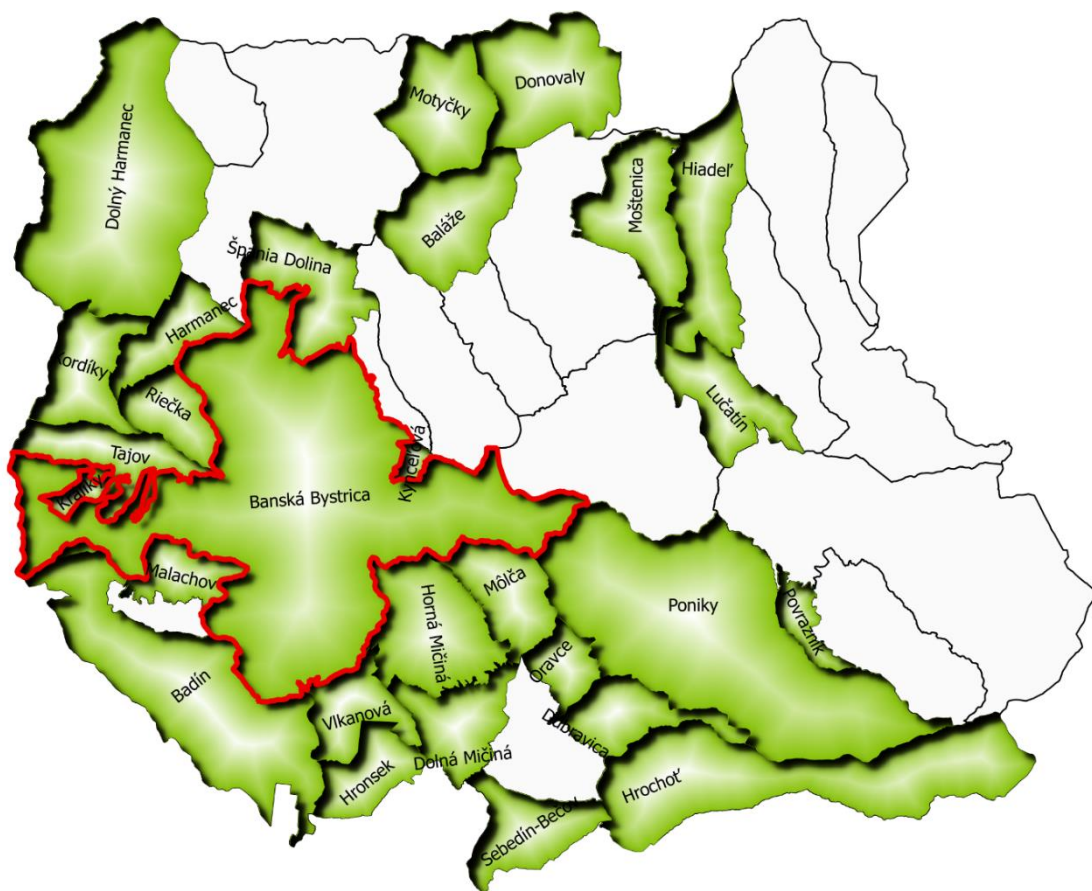
				Lučatín, Malachov, Moštenica, Oravce, Poníky, Povrazník, Riečka, Sebedín-Bečov, Špania Dolina, Tajov, Vlkanová
--	--	--	--	--

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Zdrojmi financovania medziobecných spolupráce sú vlastné zdroje ako aj externé zdroje. V roku 2018 z vlastných zdrojov mesto vynaložilo 188 986 € na udržiavanie a rozvoj medziobecných spolupráce.

Ekonomickým efektom mesto priradilo len nízku významnosť, naopak takmer všetky neekonomické efekty (dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb; výmena skúseností a poznatkov; riešenie spoločných záujmov a problémov) boli ohodnotené strednou významnosťou. Za najzávažnejšie bariéry rozvoja spolupráce sú považované administratívna náročnosť projektov spolupráce a relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí.

Medzi kompetencie, pri ktorých by malo dochádzať k podpore medziobecných spolupráce na Slovensku boli zaradené oblasti odpadového hospodárstva, sociálnych služieb, školstva, a ochrany životného prostredia.

Obrázok 36 Priestorový aspekt medziobecných spolupráce mesta Banská Bystrica
Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 58 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Banská Bystrica

Mesto	Banská Bystrica
Počet obyvateľov	76 433
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	národná úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení združenia obcí; zmluva o zriadení spoločného obecného úradu; zmluva uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti; zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	miestna verejná doprava; materské školy, školské kluby; sociálne služby; šport; investičná a podnikateľská činnosť
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu; základné školstvo; bývanie
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok; Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Regionálne združenia ZMOS; Únie miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky; Asociácia informatikov; Asociácia stavebných cenárov; Asociácia kultúrnych inštitúcií
Zdroj financovania spolupráce	Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	188 986 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	2,47 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	nízka významnosť
Pristup k ďalším finančným zdrojom	nízka významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	nízka významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	stredná významnosť

Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	nepovažujem za bariéru / problém
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nízka významnosť
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	vysoká významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	vysoká významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	stredná významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	stredná významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	stredná významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	odpadové hospodárstvo
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	školenie, ochrana životného prostredia

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

Nitra

Najväčším mestom, ktoré sa zapojilo do prieskumu bola Nitra (76 655 obyvateľov). Pri úrovniach spolupráce s inými subjektmi prevažuje regionálna úroveň. Na tejto úrovni za najvýznamnejších partnerov boli uvedení:

- Nitriansky samosprávny kraj, s ktorým dochádza k spolupráci v oblastiach ako je kultúra, cestovný ruch a doprava.
- Miestne akčné skupiny, s ktorými mesto spolupracuje pri podpore regionálnych výrobkov a značiek.

Významnými partnermi na národnej úrovni sú: Únia miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky.

Na miestnej úrovni mesto spolupracuje s okolitými obcami na základe zmluvy o zriadení spoločného obecného úradu.

Mesto spolupracuje s inými obcami v rámci samosprávnej pôsobnosti najmä pri zásobovaní vodou, odvádzaní odpadových vôd a nakladaní s odpadovými vodami zo žump.

V Nitre sídli spoločný obecný úrad, ktorý pre okolité obce (obr. 37) zabezpečuje výkon kompetencií v oblasti stavebného poriadku a územného plánovania.

Tabuľka 59 Spoločný obecný úrad v meste Nitra

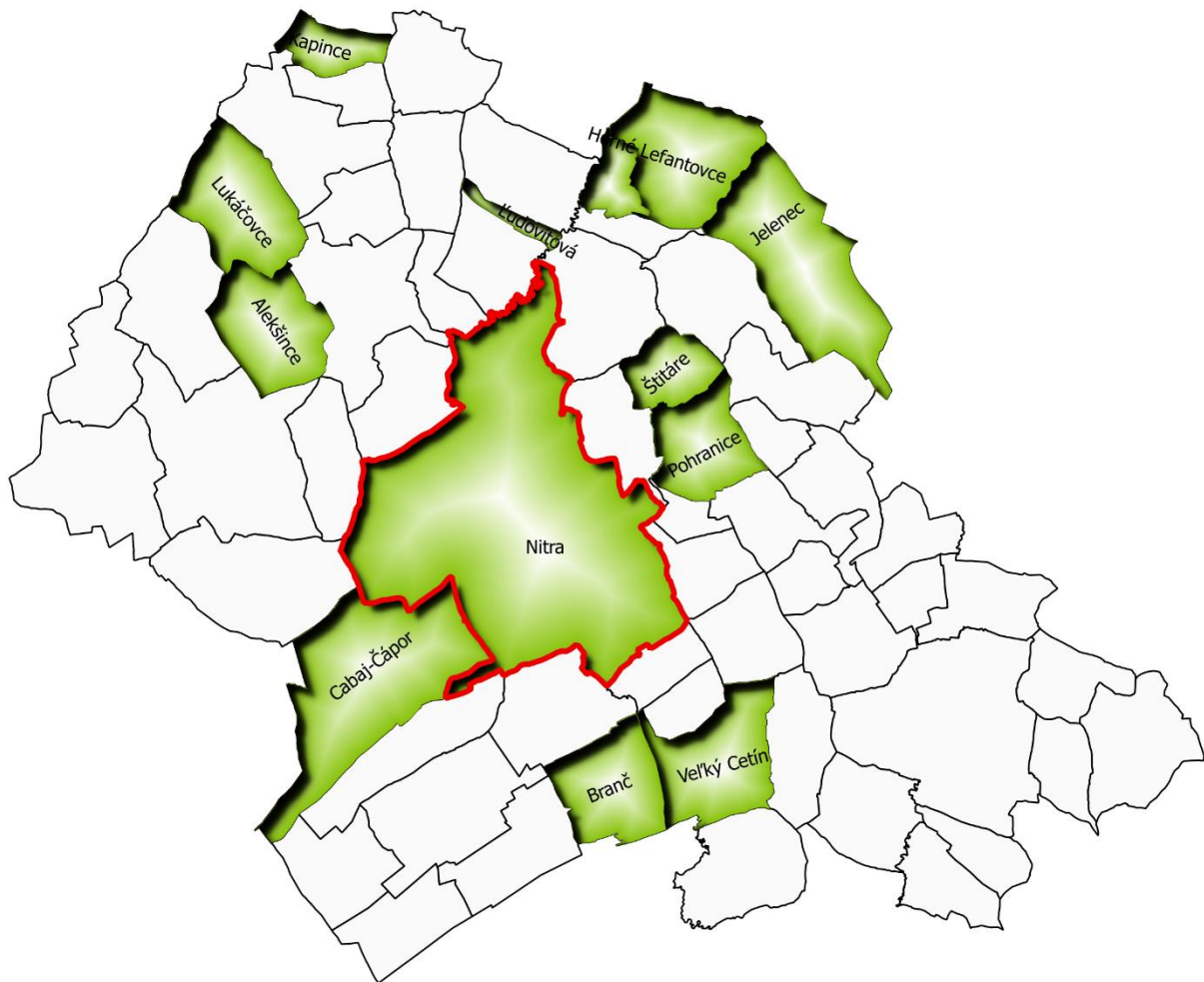
Mesto	Okres	Počet obcí	Vykonávané pôsobnosti	Zoznam obcí
Nitra	Nitra	13	<ul style="list-style-type: none">• stavebný poriadok a územné plánovanie,	Alekšince, Branč, Cabaj-Čápor, Dolné Lefantovce, Horné Lefantovce, Jelenec, Kapince, Ludovítová, Nitra, Lukáčovce, Pohranice, Štitáre, Veľký Cetín

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov z Ministerstva vnútra SR, 2019

Finančné prostriedky využívané na kooperatívne aktivity pochádzajú z vlastných zdrojov, v roku 2018 išlo o sumu 92 556 €.

Za najdôležitejší ekonomický efekt medziobecnej spolupráce je zo strany mesta považovaná úspora nákladov, ktorej bola priradená stredná významnosť. Ako dôležitejšie sú vnímané neekonomické efekty a z nich najmä vyššia kvalita poskytovaných služieb.

Podľa názoru vedenia mesta veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou a legislatívny rámec nepredstavujú prekážku medziobecnej spolupráce. Naopak za dôležité bariéry medziobecnej spolupráce sú považované nedostatok finančných zdrojov a relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí.

Obrázok 37 Priestorový aspekt medziobecnej spolupráce mesta Nitra
 Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu a údajov
 z Ministerstva vnútra SR, 2019

Tabuľka 60 Prehľad charakteristík medziobecnej spolupráce mesta Nitra

Mesto	Nitra
Počet obyvateľov	76 655
Priestorová úroveň, na ktorej mesto spolupracuje s inými subjektmi	národná úroveň; regionálna úroveň; miestna úroveň
Prevažujúca úroveň spolupráce	regionálna úroveň
Formy spolupráce s inými obcami a mestami	zmluva o zriadení spoločného obecného úradu;
Oblasti samosprávnej pôsobnosti, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	zásobovanie vodou; odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump
Oblasti na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, v ktorých mesto spolupracuje s inými obcami a mestami	vedenie matriky; stavebný poriadok pôsobnosť stavebného úradu;

Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na regionálnej úrovni	Vyšší územný celok, Miestne akčné skupiny
Subjekty, s ktorými mesto spolupracuje na národnej úrovni	Únia miest Slovenska; Asociácia komunálnych ekonómov SR; Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR; Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky
Zdroj financovania spolupráce	Vlastný rozpočet
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018	92 556 €
Výška výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 v prepočte na 1 obyvateľa	1,21 €
Význam ekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Úspora nákladov	stredná významnosť
Pristup k ďalším finančným zdrojom	nízka významnosť
Aglomeračné úspory a efekty	nízka významnosť
Význam neekonomických efektov vyplývajúcich pre mesto z medziobecnej spolupráce	
Vyššia kvalita poskytovaných služieb	vysoká významnosť
Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb	stredná významnosť
Výmena skúseností a poznatkov	stredná významnosť
Riešenie spoločných záujmov a problémov	stredná významnosť
Význam bariér resp. problémov medziobecnej spolupráce	
Nedostatok finančných zdrojov	stredná významnosť
Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce	nepovažujem za bariéru / problém
Administratívna náročnosť projektov spolupráce	nízka významnosť
Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí	stredná významnosť
Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí	nízka významnosť
Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte	nízka významnosť
Nezáujem iných samospráv o spoluprácu	nízka významnosť
Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami	nepovažujem za bariéru / problém
Je potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce?	Nie
Kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené
Kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy, ktoré by bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce	neuvedené

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu, 2019

5 Zhrnutie výsledkov analýzy medziobecnej spolupráce v okrese Nitra a vybraných miest

Z hľadiska priestorovej úrovne spolupráce obcí v okrese Nitra s inými subjektmi prevažuje miestna úroveň, a to predovšetkým formou zakladania spoločných obedných úradov za účelom kvalitnejšieho a efektívnejšieho zabezpečovania kompetencií. V okrese Nitra sa k 30. 9. 2018 nachádzalo 5 spoločných obecných úradov, ktoré vykonávajú najmä pôsobnosti spojené so stavebným poriadkom.

V rámci samosprávnej pôsobnosti obce najčastejšie spolupracujú v oblasti životného prostredia, konkrétne pri nakladaní s komunálnym odpadom, ako aj odvádzaní a nakladaní s odpadovou vodou. Taktiež pomerne výrazne spolupracujú pri zabezpečovaní predškolského vzdelávania, školských klubov a v oblasti športu. Na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy ide predovšetkým o spoluprácu týkajúcu sa stavebného poriadku a pôsobnosti stavebného úradu, značná časť obcí taktiež uviedla oblasť základného školstva. Za nimi nasledovali vedenie matriky, zdravotníctvo, ako aj ochrana prírody. Hlavným zdrojom financovania medziobecnej spolupráce je kombinácia vlastných a externých príjmov obcí.

Pri skúmaní ekonomických efektov vyplývajúcich pre miestne samosprávy z medziobecnej spolupráce sme dospeli ku skutočnosti, že za najvýznamnejší pozitívny prínos je považovaná úspora nákladov, za ňou nasleduje prístup k ďalším finančným zdrojom. Naopak najmenej významným efektom sú aglomeračné úspory. V rámci hodnotenia neekonomických efektov bola vysoká významnosť priradovaná predovšetkým riešeniu spoločných problémov a záujmov. Výmena skúseností a poznatkov je taktiež vnímaná ako veľmi dôležitá.

Čiastkovým cieľom analýzy medziobecnej spolupráce obcí okresu Nitra bolo identifikovať a zhodnotiť významnosť bariér, resp. problémov spolupráce. Za najproblematickejšie boli považované: nedostatok finančných prostriedkov, administratívna náročnosť projektov spolupráce a relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí. Ostatné bariéry ako legislatívny rámec medziobecnej spolupráce, komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí, pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte združenia neboli zo strany obcí ohodnotené ako vysoko významné.

Takmer všetky mestá zapojené do prieskumu spolupracujú s inými subjektmi na všetkých troch úrovniach (národnej, regionálnej a miestnej). Výnimkou sú mestá Sliač a Sečovce, ktoré sa zameriavajú predovšetkým na miestnu úroveň. Z hľadiska intenzity kooperatívnych aktivít v prevažnej väčšine miest dominuje lokálna úroveň spolupráce. Ako právny základ medziobecnej spolupráce boli najčastejšie uvedené zmluva o zriadení združenia obcí a zmluva o zriadení spoločného obecného úradu.

Dôvodom prečo obce spolupracujú s mestami je snaha o úsporu nákladov, ale predovšetkým je to technická a odborná náročnosť zabezpečenia výkonu niektorých kompetencií najmä pre menšie obce. Dve tretiny skúmaných miest financujú aktivity spadajúce pod medziobecnú spoluprácu kombináciou vlastných a externých zdrojov, podobne ako aj obce a mestá v okrese Nitra. Výška vynaložených finančných prostriedkov na medziobecnú spoluprácu za rok 2018 závisela od veľkosti mesta, pri prepočte na jedného obyvateľa sa pohybovala v intervale od 0,71 € po 4,8 €.

V rámci skúmania ekonomických efektov medziobecnej spolupráce vybraných miest sme dospeli k podobným záverom ako v prípade miest a obcí okresu Nitra. Za najdôležitejšie efekty sú považované úspora nákladov a prístup k ďalším finančným zdrojom, najmenej významným sú aglomeračné úspory a efekty. V skupine neekonomických efektov najväčší význam bol prikladaný výmene skúseností, poznatkov a riešeniu spoločných záujmov a problémov. Pri porovnaní ekonomických a neekonomických efektov, podľa zapojených miest významnejšie sú neekonomické pozitíva spolupráce.

6 Návrh podporných opatrení pre efektívnu medziobecnú spoluprácu - na úrovni štátu a samosprávy

Úlohou miestnej územnej samosprávy je zvyšovať kvalitu života občanov pri rešpektovaní zásad udržateľného rozvoja a súčasne zabezpečiť primeranosť, dostupnosť a kvalitu poskytovaných verejných služieb na jej území. Súčasná štruktúra miestnej územnej samosprávy jasne preukazuje odlišnosti medzi obcami, ktoré ilustruje ich rôzny počet v jednotlivých veľkostných kategóriách, hoci disponujú rovnakými kompetenciami. Z toho pramenia aj ďalšie rozdiely či už v ekonomickej sile, veľkosti daňovej základne, možnostiach odlišného prístupu k vonkajším finančným zdrojom (ako je napríklad prístup k európskym investičným a štrukturálnym fondom v prípade obcí do 2 000 obyvateľov) a tiež obmedzené vnútorné finančné možnosti (súvisiace s výškou miestnych daní a počtom platcov, ale aj s výnosom dane z príjmu fyzických osôb).

O verejných službách sa dá pomerne dlho diskutovať. Či už z pohľadu efektivity, alebo rozsahu, prípadne cez kvalitatívne kritéria, alebo snahou určiť pomer, v akom je optimálne ich zverenie do rúk napríklad privátnemu sektoru, respektíve aké zásahy obcí v rámci privátneho sektora zabezpečujúceho verejnú službu sú optimálne s prihliadnutím na trhové, konkurenčné prostredie. Takáto diskusia nás môže priblížiť k novým východiskám. Napríklad k tomu, ako vytvoriť trend ich rozširovania a ich neustáleho skvalitňovania.

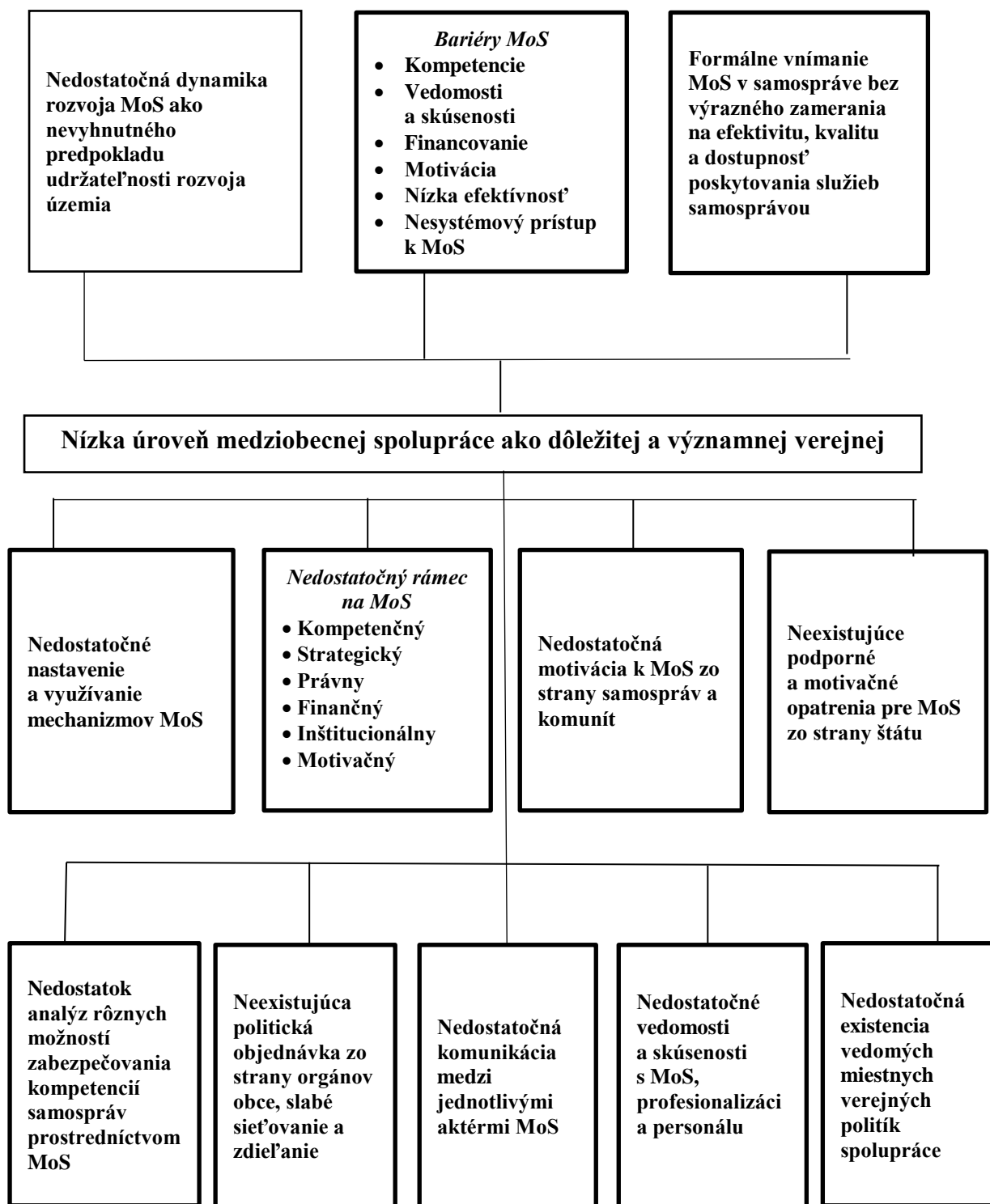
Mestá a obce zabezpečujú originálne aj prenesené kompetencie v prevažnej miere samostatne, ale predovšetkým v oblasti výkonu prenesenej štátnej správy vstupujú do vzájomnej spolupráce.

Na základe historického prístupu, ale aj súčasných reálií, identifikujeme ***dva základné typy medziobecnej spolupráce:***

- prvý typ predstavuje ustanovenú spoluprácu medzi obcami a mestami, ktorá vyplýva najmä z výkonu kompetencií prenesených zo štátnej správy na samosprávu, ktorá je nariadená ***zhora*** – ide o ***povinnú formu spolupráce***, napr. spoločné obecné úradovne,
- druhý typ spolupráce vzniká ***zdola*** – ***dobrovoľne***, medzi obcami na základe konkrétnych problémov, ktoré je potrebné riešiť.

Takáto spolupráca umožňuje dosiahnutie synergického efektu, ktorý sa môže prejaviť napríklad v oblasti úspor z rozsahu alebo vyriešením spoločného problému. V súčasnosti najčastejšou spoluprácou miest a obcí je vytváranie Spoločných obecných úradov predovšetkým pre výkon stavebného konania, resp. v oblasti špeciálneho stavebného úradu pre miestne a účelové komunikácie, štátnej vodnej správy, školstva a sociálnych vecí. V podstate pri tvorbe Spoločných obecných úradov dochádza k vzájomnej spolupráce vo forme partnerstiev za účelom zabezpečovania kompetencií v oblasti preneseného výkonu štátnej správy.

Ani jedna samospráva nemôže druhej „konkurovať“, no spoločne môžu úspešne kooperovať. Treba rešpektovať Európsku chartu miestnej samosprávy a súbežne s tým štandardnú legislatívnu úpravu medziobecnej spolupráce. Ak k zabezpečeniu verejnoprospešných činností v prostredí miestnej územnej samosprávy priradíme **možnosti ekonomickej spolupráce** napríklad pri správe a údržbe miestnych komunikácií, správe nehnuteľností, rekonštrukciách a stavebnej činnosti, výrobe elektrickej energie napríklad z alternatívnych zdrojov priaznivých k životnému prostrediu, či produkciu tovarov a služieb, ktoré by od komunálnych podnikov priamo kupovali aj iné samosprávy, lokálna hospodárska politika by nadobudla mikroregionálny rozmer a priamo podporovala zvýšenie miery samofinancovania, tvorbu pracovných príležitostí a pozitívne sociálne dopady na komunitný život. Mikroregionálna spolupráca predstavuje šancu pre malé obce, ktorá by mala viesť k zvyšovaniu efektivity verejnoprospešných služieb a rovnako aj možnosti podpory lokálnej zamestnanosti a prípravy územia na nové trendy, ako je zdieľaná samospráva či smart komunity. Príkladom ekonomickej spolupráce je aj tvorba **lokálneho trhu**. Najčastejším dôvodom existencie moderného lokálneho trhu je z hľadiska obcí efektívnejšie poskytovanie verejných služieb alebo získanie finančných zdrojov na potreby obce či získanie investora. Z hľadiska spotrebiteľov, klientov lokálneho trhu ide o tých, ktorí nakupujú výrobok alebo službu v oblasti, kde sa vyprodukuje (moderné spotrebiteľské správanie), a o tých, ktorí spotrebúvajú verejný statok taktiež v oblasti – lokalite, kde je miestnymi orgánmi poskytovaný. Obce v najnižších veľkostných kategóriách vynakladajú veľmi vysoký podiel výdavkov na všeobecné verejné služby, ktoré súvisia s personálnym a technickým zabezpečením vlastného chodu samosprávy, pričom v porovnaní s obcami vo vyšších veľkostných kategóriách výrazne prevyšujú náklady na túto kategóriu v prepočte na jedného obyvateľa. Konsolidácia miestnej územnej samosprávy by preto mohla priniesť pre tieto obce výraznejšie úspory a presmerovanie prostriedkov do iných rozvojových aktivít, čo by určite ovplyvnilo lokálny trh, ale oveľa viac by prospela efektívnemu vynakladaniu finančných zdrojov. **Na Slovensku platná legislatíva i prax ponúkajú viac alternatív spolupráce** (cez mikroregióny, združenia, miestne akčné skupiny a iné). Nutné je uvedomiť si, že predchádzajúci, často stigmatizovaný vývoj spolupráce v podobe spádových obcí spojený so zlučovaním obcí, je nereálny a zlučovanie obce zamietajúci. Spolupráca sa však javí ako hlavný a zároveň aj perspektívny spôsob riešenia problémov malých obcí, pretože medziobecná spolupráca nenarúša ich samostatnosť, samosprávny charakter a rešpektuje ich identitu. Medziobecnú spoluprácu na území Slovenska rieši zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona môžu obce spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na uskutočnenie konkrétnej úlohy, činnosti alebo na základe zmluvy o zriadení združenia. Formy spolupráce – či už v podobe podnikov s majetkovou účasťou obcí, či podpora medziobecnej spolupráce alebo formovanie smart komunit, ale i rozvoj tzv. nového komunálneho manažmentu a zdieľaná samospráva majú v aktuálnom období v rozvoji obcí a poskytovaní verejných služieb svoje opodstatnené miesto. Správne využité procesy v spojení s ľudským kapitálom vo vyhovujúcej intelektuálnej infraštruktúre musia perspektívne priviesť obce k vyššej prosperite. Vhodné, šité na mieru a správne načasované využitie všetkých vyššie spomínaných konceptov a procesov v úzkom napojení na lokálne trhy prinesie zúčastneným mestám a obciam určite aj ďalšie možné synergické efekty. Okrem týchto synergických efektov však existujú aj určité problémy v rozvoji medziobecnej spolupráce (MoS) na Slovensku (obr. 38)

Obrázok 38 Bariéry a dôsledky spolupráce MoS
Zdroj: vlastné spracovanie

Spolupráca obcí sa riadi zásadami zákonnosti, vzájomnej výhodnosti a súladu s potrebami obyvateľov obcí. Obce majú pri vzájomnej spolupráci rovnaké postavenie. (zákon 369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení). Vstup do spolupráce musí byť nielen zákonne ukotvený, ale aj rovnako výhodný pre zmluvné strany, pričom musí byť v súlade s potrebami obyvateľov obcí. Spolupráca bez stanovenia určitého počtu samospráv nie je prekážkou. Skôr výhodou, pretože spolupráca viac ako dvoch samospráv (na báze zmluvnej dobrovoľnosti) je prejavom spokojnosti všetkých zainteresovaných obcí, ktoré sa rozhodli spolupracovať, nakoľko je to pre nich výhodnejšie ako doterajšia samostatnosť. Právny rámec upravujúci spoluprácu obcí teda umožňuje konkurenciu medzi producentmi verejných služieb, schopnosť verejných inštitúcií pružne reagovať na verejné potreby, štýl riadenia verejných organizácií rešpektujúci nové trendy v rozhodovaní a riadení verejných inštitúcií (miestnu samosprávu nevynímajúc). Verejné služby tak teda predstavujú štandardizovaný, ale aj vysoko špecializovaný výstup rôznych, z pohľadu obce individualizovaných, verejných politik v praxi. Samotná medziobecná spolupráca v tomto prípade predpokladá dôveru zainteresovaných obcí, spoločné využívanie zakúpenej techniky, dosah na investície a finančný plán, ale aj sociálne aspekty komunálneho podnikania ako aj spoločné akceptované politiky.

Formovanie lokálnej hospodárskej politiky pritom závisí od možností jej podpory prostredníctvom konkrétnych mechanizmov a nástrojov, keďže jedným zo sprievodných javov je vznik malých a stredných podnikov v zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí, ktoré svojou ekonomickou silou nemusia byť z celoštátneho hľadiska výnimočné ani jedinečné, ale v miestnej ekonomike majú svoje miesto a evidentne aj výrazný potenciál vyplývajúci napríklad zo zabezpečovania verejnoprospešných činností vo vlastnej réžii, zo schopnosti rozvíjať sociálnu ekonomiku a tiež z možností poskytovania iných verejných služieb vrátane tzv. domácej produkcie. Hlavným dôvodom prečo miestna samospráva ako jedna zo zložiek verejného sektora potrebuje zvýšiť efektívnosť svojho hospodárenia, je maximalizácia úžitku, ktorý môže dosiahnuť z verejných zdrojov pri zachovaní princípov trvalej udržateľnosti, ale najmä pri zachovaní určitého stupňa daňového zaťaženia (v rámci daňovej konkurencie samosprávy a politizácie štátnej správy) alebo dosahovať najvyššiu možnú úroveň úžitku cez rôzne množstvo služieb s nižšími nákladmi.

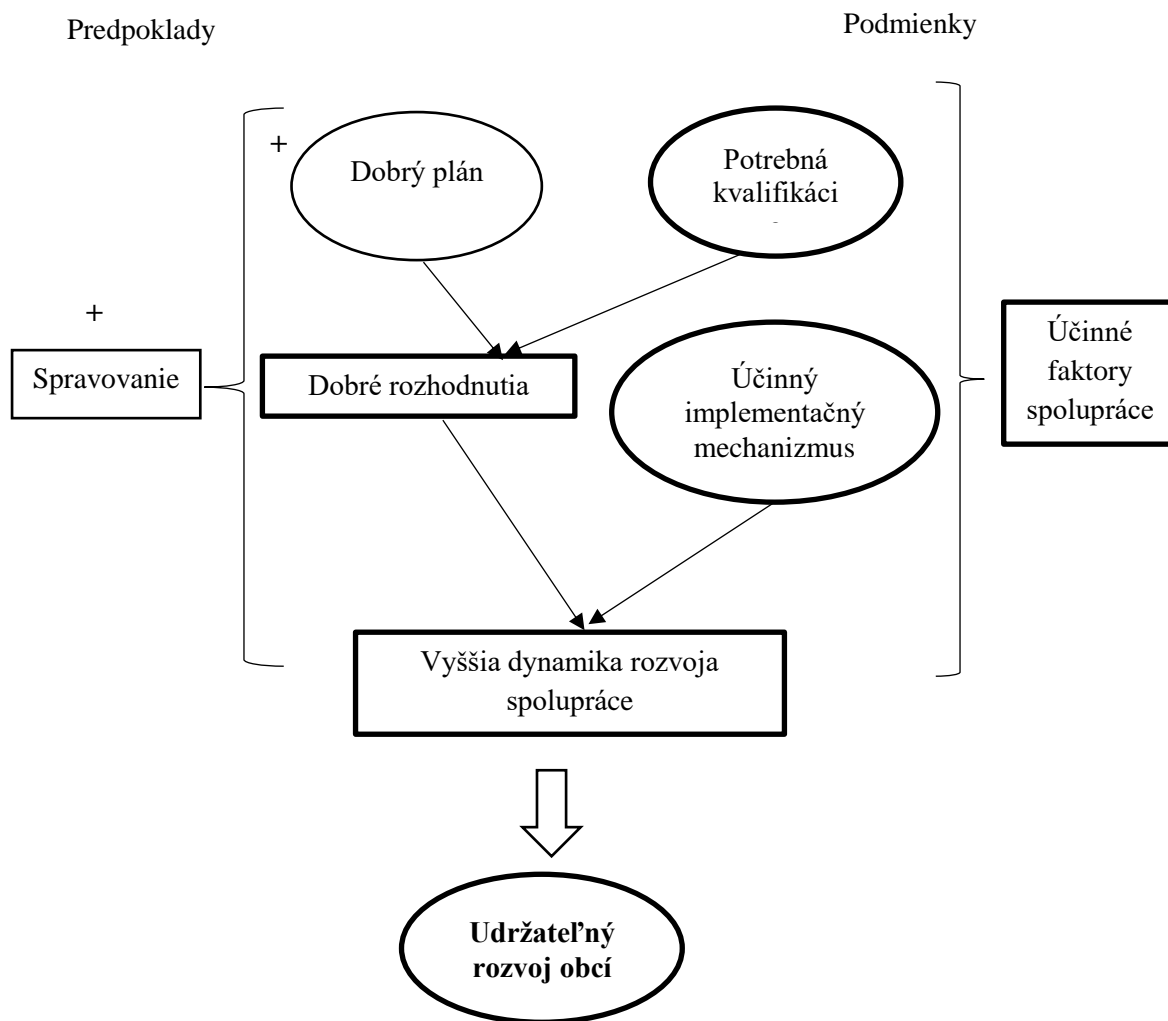
Z vyššie uvedeného vyplýva, že **spolupráca obcí by mala byť zameraná na:**

- zlepšenie ekonomickej situácie miestnych obyvateľov (disponibilný príjem)
- zlepšenie ekonomickej situácie miestnych firiem (ziskovosť a rast)
- silnejúce postavenie miestnej samosprávy,
- zvýšenie kvality života komunity ako celku (vzhl'ad, bezpečnosť, siete, miesta na zhromažďovanie, kultúrne a športové vyžitie...).

Spolupráca obcí zasahuje aj do rozpočtovej štruktúry obcí predovšetkým vo výdavkovej časti. Preto je z hľadiska efektívneho vynakladanie zdrojov obce veľmi dôležitá práca s rozpočtom obce v oblasti vývoja a štruktúry výdavkov. Štruktúra výdavkov obcí z hľadiska funkčnej klasifikácie závisí na jednej strane od priorit, ktoré si jednotlivé obce definujú v rámci rozvojových stratégií či lokálnej hospodárskej politiky, ale predovšetkým sa odvíja od celkového objemu finančných prostriedkov, ktorými obce disponujú (v menších obciach to môže byť vážnou bariérou pri spolupráci obcí, keďže prevažnú časť rozpočtu pohltia výdavky na vlastný chod samosprávy a obci tak nezostávajú prostriedky na iné rozvojové zámery). Ak sa pozrieme bližšie na výdavky obcí tak najvýznamnejší podiel na výdavkoch miestnej samosprávy predstavujú v súčasnosti spravidla výdavky na vzdelávanie. Ide asi o jednu tretinu celkových výdavkov, pričom sú kryté predovšetkým grantmi a transfermi z centrálnej úrovne na základe počtu detí. Podiel výdavkov na vzdelávanie podľa veľkostných kategórií obcí dosahuje približne 42 % a aktuálne nedávne rozhodnutia vlády ich ešte zvýšili. Ďalšou kategóriou sú výdavky určené na prenesený výkon štátnej správy. Obce vedú matriky a vykonávajú pôsobnosť stavebného úradu v oblasti územného plánovania. Podiel výdavkov v tejto kategórii na celkových výdavkoch sa s klesajúcim počtom obyvateľov obcí výrazne zvyšuje. Podľa výskumu Žárskej (2009) „hodnoty vybraných príjmov obcí v kategórii do 1 000 obyvateľov dokumentujú, že najmenšie obce do 250 obyvateľov disponujú najnižšou finančnou kapacitou tak v daňovej sile, ako aj celkových príjmoch na jedného obyvateľa. Odpoveď na otázku koľko verejných služieb obyvateľom poskytnú a aká bude efektívnosť vynaložených zdrojov, je jasná.

Nemenej dôležitou rozpočtovou kapitolou sú aj výdavky na ekonomickú oblasť, bývanie a občiansku vybavenosť (s permanentným tlakom na nájomné bývanie a dodávku vody). Podiel výdavkov na ekonomickú oblasť sa klesajúcou veľkostnou kategóriou obcí znižuje. Rozhodujúce rozpočtové položky predstavujú v malých obciach vysoký percentuálny podiel na rozpočte obce, ich výkon v spojení s ostatnými činnosťami sa javí ako neefektívny a predstavuje **príležitosť na medziobecnú spoluprácu**. Medziobecnou spoluprácou sa miestne samosprávy snažia reagovať na nové trendy a výzvy, medziobecná spolupráca sa tak stala prirodzenou súčasťou fungovania väčšiny obcí. Najčastejšie je zameraná na budovanie infraštruktúry, na kultúrne a spoločenské akcie pre obyvateľov obcí, športové aktivity, rozvoj cestovného ruchu a turistiky, riešenie problémov so skládkami tuhého komunálneho odpadu a ďalšie. V teórii aj v praxi predstavuje najvhodnejšiu formu riešenia problémov obcí.

V podstate je jedno, akú podobu, formu či názov bude mať spolupráca obcí. Dôležité je, aby posunula obce k lepšiemu a efektívnejšiemu využitiu zdrojov v území. Udržateľný rozvoj obce by mal byť teda organizovaný predovšetkým zvnútra - endogénne a územie by malo byť riešené ako celok integrovane a systémovo. Práve endogénna regionálna politika môže citlivejším nastavením nástrojov a opatrení podpory lepšie odrážať špecifiká miestnych samospráv. Administratívna náročnosť, vyššia finančná spoluúčasť nad možnosťami obcí, nevhodné nastavenie grantových schém, veľkostné kritériá projektov a iné požadované formalities sú pre malé obce často náročnou prekážkou. Aj preto sa efektívnym a účelným javí spojenie viacerých obcí do jedného celku v podobe medziobecnej spolupráce (obr. 39)

Obrázok 39 Rozvoj spolupráce obcí
Zdroj: vlastné spracovanie

Medziobecná spolupráca predstavuje komplexný proces, ktorý si vyžaduje spoločnú víziu rozvoja, vhodné štruktúry a nástroje pre integrované a systémové rozhodovanie, primerané procesy a manažment, založené na kultúre spravovania, ako aj lídrov, ktorí sú schopní dávať dokopy aktérov a motivovať ich k spoločnému úsiliu. Samospráva sa dostatočne nevenuje skúmaniu predpokladov a možností rozvoja medziobecnej spolupráce, chýbajú analýzy, dobré príklady, vzdelávanie v tejto oblasti a vôbec, chýba reflexia problémov. **Sieťovanie** jednotlivých obcí vytvára podmienky pre systémovú prácu jednotlivých aktérov v území. Kooperácia samospráv na dobrovoľnej báze je prvým z predpokladov prípravy územia na tzv. smart agendu, ktorá už dnes predstavuje možnosť medziobecnej spolupráce (pri technológiách, ktoré 1 účastník nezvláda napr. správa majetku, zavlažovanie spoločného ihriska; spravovanie odpadov..). Samotné sieťovanie je proces permanentne dynamický, v rámci ktorého dosiahnutý čiastkový stav vplýva na celý ekonomický systém a tým potenciálne pôsobí na jeho zmeny v budúcnosti. Vedomosti a know-how sa akumulujú, prispôbujú miestnym podmienkam a vytvárajú miestnu znalostnú atmosféru, ktorá podporuje vznik nových myšlienok (napríklad procesných či produktových inovácií). Tento prístup sa sústreďuje na trhové i netrhové konkurenčné výhody, ktoré sú podporené vytváraním formálnych a neformálnych sietí, kde má

rastúci význam regionálny a miestny manažment a marketing. Ak chceme dnes vrátiť rovnováhu do života obcí aj do miestnych rozpočtov, ak chceme podporiť kreativitu obyvateľov a adekvátne uspokojovať potreby obyvateľov, nedá sa to bez moderných technológií a tvorby novodobých sietí založených na moderných spôsoboch transferu skúseností, poznatkov a spolupráce. Jednou z možností je aj využívanie inteligentných (smart) technológií, ktoré zahŕňajú fyzické a logické aplikácie vo všetkých formátoch, ktoré sú schopné automaticky prispôbiť a upraviť správanie systému a ich prvkov tak, aby zodpovedali životnému prostrediu a boli spravované určeným predstaviteľom niektorého účastného (v sieti) obecného úradu. Každé takéto Smart riešenie aplikované v samospráve predpokladá investície prostredníctvom inovatívnych nástrojov a technologických riešení, zároveň udržateľnosť cez neustále zdokonaľovanie na základe aplikačných skúseností a napokon udržateľnosť v súvislosti s tým, že takéto riešenia musia mať časové presahy cez jedno volebné obdobie. Rozsah môže so sebou priniesť ďalšie potrebné modernizačné impulzy. Moderné technológie a moderná spolupráca menia správu miest a obcí – generujú množstvo údajov (dát), ktoré možno dômyselne prepojiť, komplexne nastaviť a využiť množstvo synergii. Digitálne technológie už dnes elegantne riešia mnoho problémov pri poskytovaní služieb obyvateľom. Investície nemusia byť vysoké, mnohé aplikácie je možné zdieľať, pretože sú dostupné aj týmto spôsobom na internete. Obec musí mať najprv jasnú víziu využitia smart technológií, vedieť, čo chce dosiahnuť a čo potrebujú jej obyvatelia. Po odsúhlasení vízie je potrebné pretransformovať ju do konceptu prepájania spôsobov a riešení. Prvé skúsenosti poukazujú na to, že použitie nových technológií je cestou na efektívnejšie poskytovanie služieb miestnou samosprávou. Závisí to od inteligentného a účinného skĺbenia moderných riešení tak, aby obyvateľom prinášali skutočný ošoh.

Zdieľaná samospráva predstavuje ďalšiu formu možnej spolupráce obcí, ktorá bude vystupovať na lokálnych trhoch, povedie k vyššej konkurencieschopnosti obcí, lepšiemu využitiu územia a uspokojovaniu potrieb obyvateľov obcí. Zdieľaná samospráva predstavuje činnosť obcí založenú na spolupráci s niektorými lokálne blízkymi subjektmi miestnej územnej správy, ktorá využíva princípy kooperácie samosprávy s cieľom zdieľania vedomostí, kvalifikovanej pracovnej sily, kapitálových možností kvôli dosiahnutiu vyšších výnosov z rozsahu. Výsledkom takejto činnosti môžu byť napríklad vytvorené „centrá administratívnych služieb“, do ktorých budú sústredené administratívne činnosti obcí (napríklad účtovníctvo, kontrola atď). Zdieľaná ekonomika je formovaná na princípoch, ktoré sa dajú veľmi komfortne etablovať v samospráve, pretože vychádzajú z predpokladov, že:

- nepoužívané stráca hodnotu,
- prístup k veciam je lepší ako vlastníctvo,
- dôvera predpokladá funkčnosť spolupráce.

Pozitívom takéhoto „zdieľaného“ prístupu k využívaniu statkov či služieb na miestnej úrovni je:

- jednoduchosť transakcie,
- zanedbateľné transakčné náklady,
- pružnosť,
- dôvera medzi partnermi zdieľania.

V rámci miestnej samosprávy prichádza do úvahy (zatiaľ) alternatíva „on-shore“ a pomenovanie „centrum administratívnych služieb“. Samozrejme pri zdieľaní služieb v miestnej samospráve ako ďalší protipól riešenia stojí outsourcing, ako forma diverzifikácie a odbúravania nepodstatných činností (napríklad spracovanie účtovníctva, personálnej agendy...). V závislosti od ľudského faktora je možné, samozrejme, aj tento koncept spolupráce spochybníť, ale aj naopak – považovať ho v prípade priaznivých podmienok za rovnako perspektívny ako ostatné koncepty spolupráce.

Príklady dobrej praxe, presnejšie ich zdieľanie je spôsob rozvoja samospráv na dobrovoľnej báze a princípy zdieľanej ekonomiky sú ďalším z prvkov, ktorých osvojenie si v rozhodovaní i riadení miest a obcí má svoje oprávnené miesto.

6.1 Odporúčania k medziobecnej spolupráci pre miestne samosprávy

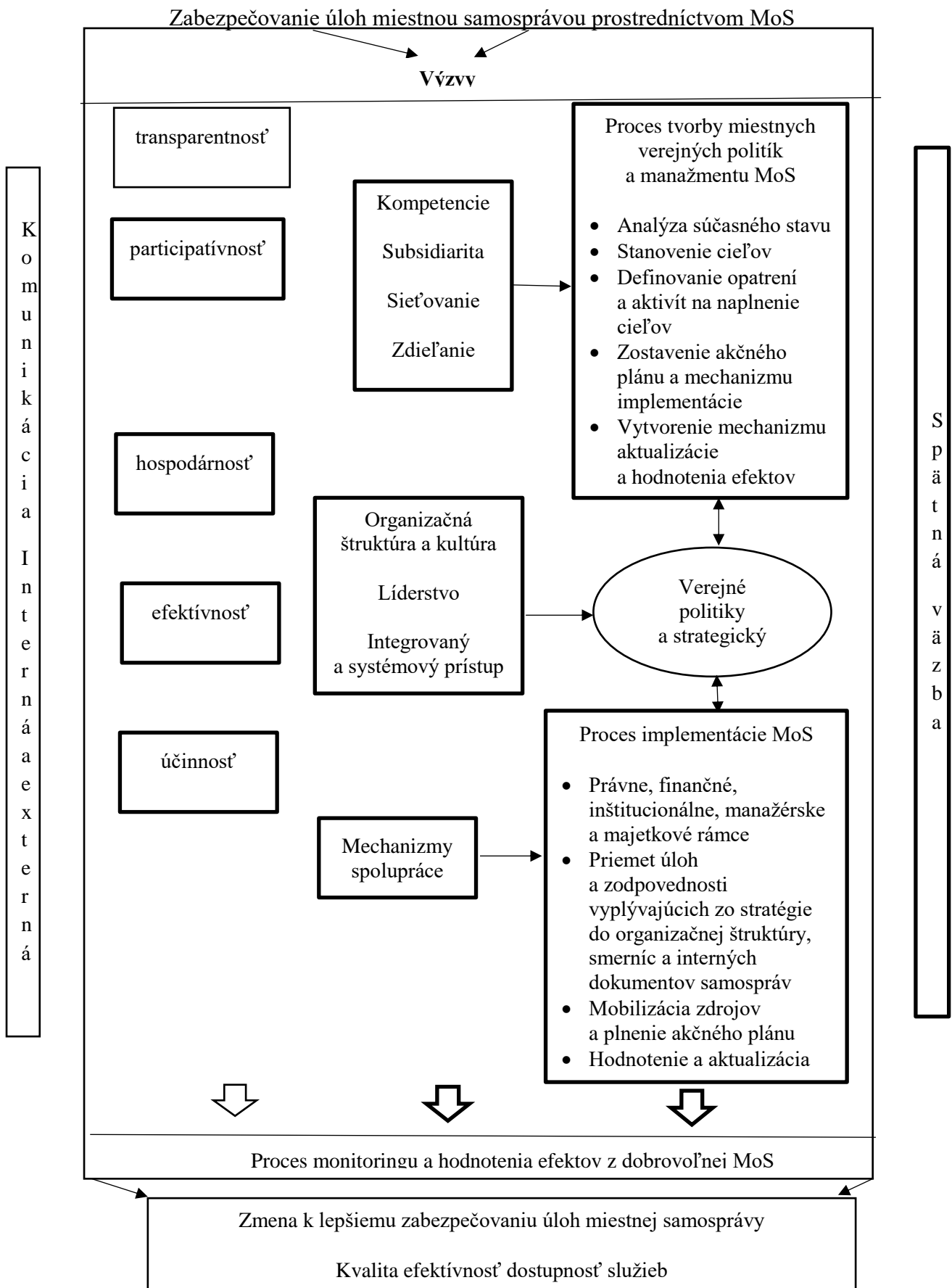
Integrovaný a systémový prístup, existencia miestnej verejnej politiky pre medziobecnú spoluprácu, jasná stratégia a ciele medziobecnej spolupráce vo väzbe na zachovanie diverzity a dynamickej rovnováhy v území, presne a jasne definované kompetencie a ich financovanie, prehľadné zmluvné vzťahy medzi spolupracujúcimi partnermi, inovácie a smart riešenia sú nevyhnutné, tak isto, ako sieťovanie a zdieľanie, ktoré sú aj účinným nástrojom podpory tvorby a rozvoja moderného lokálneho trhu. Takýto prístup si vyžaduje aj participáciu (obr.40).

Medziobecná spolupráca (dobrovoľná) môže fungovať najmä v týchto oblastiach:

- tvorba a implementácia stratégií a miestnych verejných politik, založených na integrovanom rozvoji územia,
- inovácie a SMART riešenia,
- podpora rozvoja cestovného ruchu a turizmu,
- podpora podnikania, priaznivého podnikateľského prostredia a moderného lokálneho trhu,
- sociálne podnikanie samosprávy formou sociálnych podnikov,
- odpadové hospodárstvo,
- šport, kultúra, predškolské zariadenia ako centrá voľného času, umelecké školy a pod., doprava, napr. školské autobusy, sociálne služby, najmä opatrovateľská služba, sociálne taxíky, donáška obedov a pod.,
- správa športových, kultúrnych, školských, zdravotníckych a sociálnych zariadení majetku samospráv – facility management,
- údržba ciest, najmä zimná,
- krízové riadenie a dobrovoľné hasičské zbory

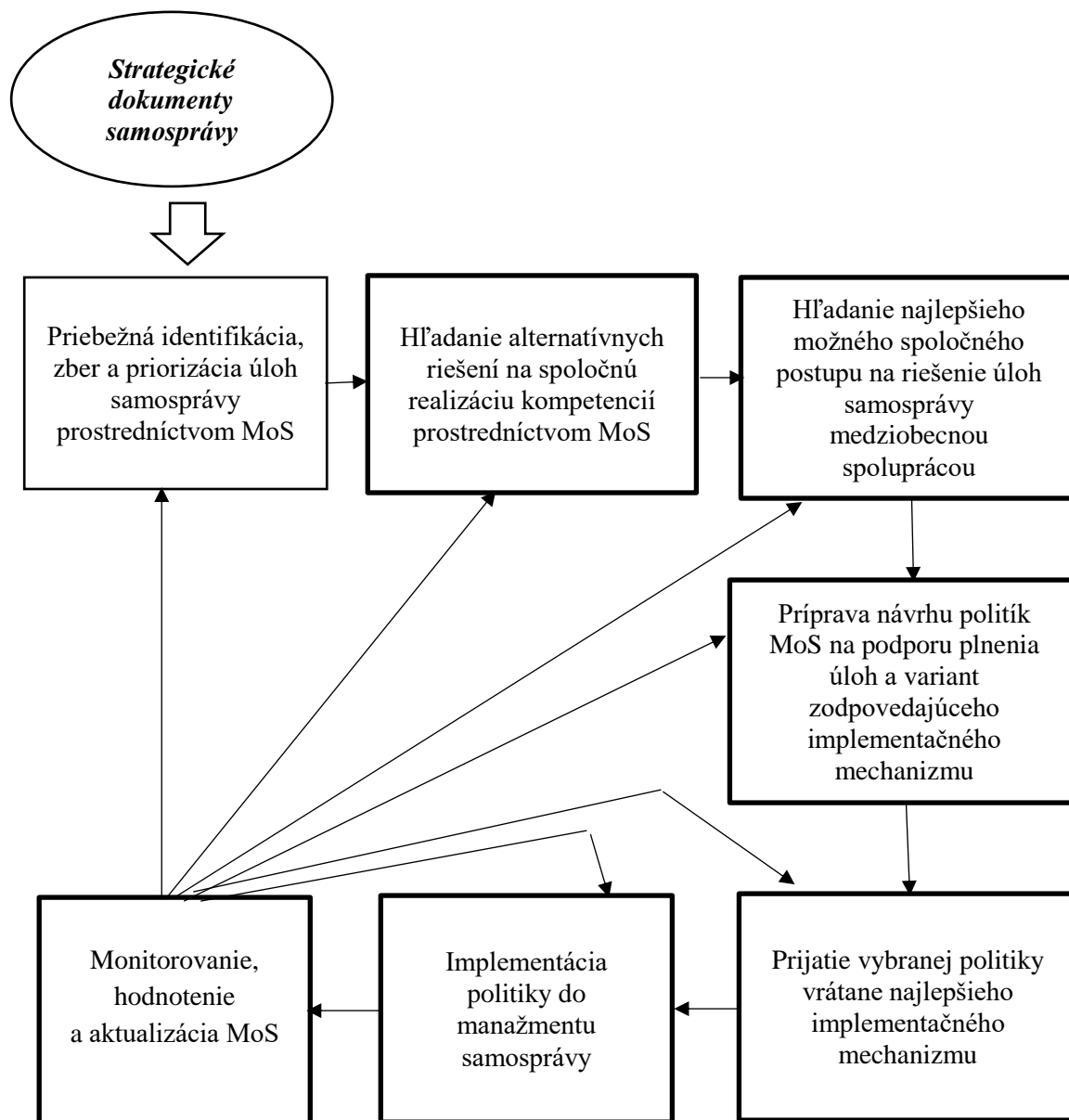
V oblasti podporných činností:

- marketing a propagácia územia,
- právne služby a poradenstvo,
- verejné obstarávanie,
- projektová príprava a manažment projektov,
- správa informačno - komunikačných technológií a služby s tým spojené,
- účtovníctvo a audit,
- personalistika (GDPR),
- ďalšie technické a administratívne činnosti.

Obrázok 40 Legislatívny, inštitucionálny, strategický a finančný rámec MoS
Zdroj: vlastné spracovanie

Medziobecná spolupráca na prenesený výkon samosprávy (povinná) najmä v oblasti skvalitnenia a posilnenia kapacít spoločných obecných úradovní. Žiadúci je aj aktívnejší prístup zo strany poslancov zastupiteľstiev a jeho komisií, nie len pri identifikovaní príležitostí pre medziobecnú spoluprácu, ale aj pri jej realizácii a hodnotení efektov z tejto spolupráce a tak isto pri generovaní opatrení na zlepšenie a ich implementáciu (obr. 41).

Obrázok 41 Proces manažmentu dobrovoľnej MoS
Zdroj: vlastné spracovanie

Spolupráca založená na partnerstve je často chápaná ako vyžiadaná nie ako potrebná a samozrejماً resp. dobrovoľná. Partnerstvá majú väčšinou deklaračný charakter, bez toho, aby boli skutočným silným nástrojom participácie. Uvedený proces manažmentu dobrovoľnej MoS predstavuje systémový a synergický nástroj rozvoja v záujme zlepšenia efektívnosti, účinnosti a transparentnosti výkonu kompetencií samosprávy.

6.2 Odporúčania k medziobecnej spolupráci pre štátnu správu

Štát by mal systematicky podporovať jednotlivé formy spolupráce obcí a miest, nakoľko v rámci súčasného napojenia obcí na finančné zdroje štátu (prostredníctvom podielovej dane) by spolupráca miest a obcí mohla vytvoriť podmienky pre tvorbu vlastných príjmov obcí a miest, čím by mohlo dôjsť k zníženiu finančnej závislosti od štátneho rozpočtu. V rámci podpory spolupráce obcí a miest by mal štát predovšetkým:

- Zaviesť systémové zmeny, okrem iného, aj v spravodlivej del'be moci v štáte, resp. znovu prerozdelenie kompetencií v súlade s naplňovaním princípov subsidiarity vyplývajúce z rastúceho významu miest a regiónov.
- Zároveň v súlade s princípom subsidiarity a nodality definovať územia mestského regiónu a všeobecné predpoklady a podmienky pre ich fungovanie ako nového základu socio priestorovej organizácie spoločnosti a väzieb medzi centrom osídlenia a jeho zázemím.
- Implementovať podporné mechanizmy pre rozvoj mestských regiónov.
- Komplexne prehodnotiť prenesený výkon kompetencií štátu na samosprávy.
- Posúdiť súčasného systému financovania územnej samosprávy s cieľom zvýšiť vlastné príjmy samospráv a zaviesť účinnejšie mechanizmy finančného vyrovnávania.
- Vytvoriť efektívny systém podpory a motivácie k medziobecnej spolupráci, ako jednej z významných miestnych verejných politík.

Z predkladaných návrhov podporných opatrení pre efektívnu medziobecnú spoluprácu nie úplne všetky vyplynuli z výskumu realizovaného v rámci tejto štúdie. Návrhy a odporúčania boli koncipované aj na základe poznania a skúseností z dlhoročnej výskumnej činnosti, vedeckých aktivít a decíznej praxe členov autorského kolektívu resp. spracovateľov v oblasti verejnej správy a jej subsystémov .

7 Záver

Efektívne fungovanie obce ako organizačného článku verejnej správy, ktorý je najbližšie jej obyvateľom a má priamy vplyv na kvalitu ich života v danom území, si dnes vyžaduje veľmi dobré riadenie. Rozsiahly diapazon verejných statkov a služieb, ktoré môžeme nazvať verejnoprospešnými a ktoré v súčasnosti miestna samospráva zabezpečuje, si vyžaduje vysoko profesionálny manažment a moderné vysoko profesionálne znalosti (ako komunikácia, rozhodovanie, plánovanie, organizovanie...).

Nová medziobecná spolupráca tak môže byť dôležitou a prínosnou zmenou, ktorá môže pomôcť pri riešení problémov vyplývajúcich z neoptimálnej veľkosti jednotlivých obcí. Väčšina známych výskumných výsledkov má národný rámec. Výsledky medzinárodných komparatívnych výskumov poukazujú na to, že počet faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť medziobecnej spolupráce je natoľko veľký a skúsenosti jednotlivých krajín natoľko odlišné (odraz rôznych kultúrnych, resp. inštitucionálno-správnych tradícií jednotlivých krajín), že ich zovšeobecnenie býva veľmi ťažké.

Väčšina zahraničných štúdií potvrdzuje vplyv medziobecnej spolupráce na nákladovú efektívnosť vo vzťahu k úspore nákladov a to tak v zahraničí, ako aj napríklad v Českej republike a tiež na Slovensku.

Výsledkom inovačnej schopnosti miestnej samosprávy sú inovácie, ktoré bývajú často z kategórie *inovácií procesných*. Svoju úlohu pri poskytovaní verejných služieb hrajú aj *inovácie sociálne*. Považované sú za inovatívne riešenia najnaliehavejších sociálnych problémov, ktoré môžu vytvárať migračné toky, zmenu zamestnanosti, nové priemyselné odvetvia a nové obchodné korporácie. Inovačná schopnosť miest v oblasti verejných služieb na Slovensku je však relatívne nízka. Vzhľadom na počty zamestnancov je možné predpokladať, že inovačný potenciál obcí by bol na rovnakej alebo ešte nižšej úrovni. Väčšina sociálnych inovácií je zavádzaná sociálnymi podnikateľmi so schopnosťami a s prístupom k zdrojom, ak je náročné získať či založiť tradičný sociálny podnik. Sociálna politika už zo svojej podstaty produkuje minimum hmotných statkov, ktoré slúžia všetkým. Ale občas je vnímaná ako politický segment, ktorý iba spotrebúva významnú časť daní. Výsledky sociálnej politiky nebývajú tak ľahko čitateľné. Väčšinová spoločnosť často nechce rozumieť tomu, prečo sú podporované niektoré skupiny osôb - bezdomovci, drogovovo závislí, národnostné a etnické menšiny a vníma skôr negatíva tejto politiky.

Perspektívnou formou medziobecnej spolupráce sa aj dnes javí *forma združenia a spoločné obecné úrady*. Hlavnou formou medziobecnej spolupráce, ktorá je nevyhnutná v podmienkach silne fragmentovanej sídelnej štruktúry, nediferencovanej z hľadiska veľkosti sídiel a pri veľkom objeme prenesených kompetencií zo strany štátu, sú stále spoločné obecné úrady. Okrem spoločných obecných úradov obce spolupracujú aj v iných formách bez vzniku novej právnickej osoby. Podobne ako pri spoločných obecných úradoch môže ísť o rôzne druhy zmlúv (o spoločnom plnení úloh, o združení prostriedkov). Spolupráca sa môže realizovať aj prostredníctvom vzniku novej právnickej osoby, ktorou môže byť spoločný podnikateľský subjekt (spoločnosti podľa príslušného zákona), spoločné členstvo viacerých obcí - ako záujmové združenie právnických osôb alebo aj spoločné členstvo napríklad v oblastnej organizácii cestovného ruchu, v mikroregióne a podobne, ako to umožňujú rôzne právne

predpisy. V oblasti združovacieho práva významnú úlohu zohrávajú združenia obcí, ktorých problematika je upravená zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení.

V súvislosti s tempom ekonomického a technologického vývoja, súčasných spoločenských či environmentálnych výziev sa zvyšujú nároky na kvalitu, profesionalitu, empatiu, optimálne a účelné využívanie finančných prostriedkov. Kľúčovou otázkou teda je, akými nástrojmi možno dosiahnuť lepší stav a rozvoj v existujúcich spoločensko-ekonomických a politických podmienkach tak, aby sa naplno využili najnovšie vedecké poznatky, ľudský potenciál a finančné zdroje na najkvalitnejšiu správu vecí verejných v praxi miestnej samosprávy, v jej sociálno-ekonomickom špecifickom priestore a najmä v kontexte udržateľnosti.

Z uvedeného vyplýva, že spolupráca obcí by mala vychádzať z dokonalej znalosti potrieb občanov, ako aj ostatných rozvojových aktérov, ktorí v obci pôsobia. Zvolená **forma spolupráce by mala byť v súlade s aktuálnymi stratégiami a politikami obce** a zabezpečovaná kvalifikovane ľudskými zdrojmi, ktoré sú na konkrétne činnosti určené. Kvalifikované stratégie zahŕňajú aktivity zamerané na udržovanie dlhodobého súladu medzi poslaním samosprávy a jej zložiek, ich dlhodobými cieľmi vychádzajúcimi z potrieb komunity obce a disponibilnými zdrojmi.

Pre spoluprácu miest a obcí je dobre využiteľná aj tzv. **Zmluva k splneniu konkrétneho účelu**. Čo v praxi znamená, že mestá by s obcami uzatvárali zmluvy na konkrétne zabezpečenie služby, nemuseli by to riešiť prostredníctvom Spoločného obecného úradu, ale uzatvárali by zmluvy na konkrétny výkon služby. Takáto forma je rozvinutá v Českej republike od roku 2000 a patrí medzi pomerne často využívanú formu spolupráce.

Ďalšou formou spolupráce miest a obcí by mohlo byť fungovanie mesta a okolitých obcí v rámci konceptu **SMART cities**. Skúsenosti z Francúzska poukazujú napríklad na vzájomné zdieľanie služieb medzi mestom a obcami (Jeanott,2019). V rámci nových prepracovaných platforiem nielen v oblasti dopravy (zdieľanie elektrobusev, elektroáut, spoločné digitálne mapy mesta s konkrétnymi inštitúciami, ktoré poskytujú svoje služby obyvateľom okolitých obcí) ale aj sociálnych služieb (napr. informácia pre seniorov prostredníctvom mobilného telefónu o návšteve sociálneho pracovníka, opatrovatelky, alebo donáška obedu) alebo v oblasti cestovného ruchu (vytvorenie spoločnej turistickej aplikácie vo formáte mesto a jeho okolie). Napríklad v meste Montpellier využívajú domácnosti varovný systém pred povodňami, tak, že každá domácnosť v meste a okolitých obciach má priamo v byte nainštalovaný varovný systém a mesto následne prenáša tieto informácie aj pre obyvateľov okolitých obcí.

Jednou z možností ako zvýšiť záujem ľudí participovať na rozvoji svojho územia je aj **prostredníctvom participatívnych rozpočtov**. Vo Francúzsku využívajú na tento účel tzv. 3D model zobrazovania budúcich projektov priamo v mobilných telefónoch pre všetkých obyvateľov, ktorí sa chcú zapojiť do hlasovania o realizácii projektu nielen na úrovni jednotlivých miest a obcí, ale aj v rámci rozvoja okresu. Takáto možnosť by mohla byť zaujímavá v podmienkach Slovenska napríklad pri tvorbe strategických dokumentov systémom zdola nahor, kedy by obce a mestá mohli vzájomne zdieľať svoje predstavy o ďalšom rozvoji a následne ich zdieľať aj s príslušnou VÚC. Okrem toho by takáto forma spolupráce mohla fungovať napr. vo forme zabezpečovania dopravy – školské autobusy, sociálne taxíky a pod., ale aj v oblasti sociálnych služieb, cestovného ruchu, či krízového riadenia.

Ďalšou možnosťou spolupráce, ktorá sa využíva na Islande je založená predovšetkým na spolupráci miest a obcí v rámci posilnenia administratívnych kapacít. Inak povedané

spolupráca obcí a miest musí vytvárať tzv. pridanú hodnotu. Na Islande sa na tento spôsob spolupráce medzi mestami a obcami využíva dobrovoľná spolupráca a podstatou projektu je myšlienka, že mestá poskytujú obciam možnosť aktívne vyhodnotiť náklady a prínosy rôznych služieb, ktoré by mohli zabezpečovať spoločne. Jednu z možností, ktoré využívajú islandské mestá a obce je „*Dohoda o zdieľaných službách*“ ktorá je založená na integrácii alebo konsolidácii vybraných služieb (Hlynsdóttir, 2019). Hlavným argumentom je, že existuje rozdiel medzi službami organizovanými na základe spolupráce - napríklad zriadením spoločného subjektu alebo spoluvlastníckej agentúry s každou obcou ako rovnocenným subjektom ako keď si dané služby zabezpečujú obce samé a vznikom tzv. pridanej hodnoty napr. v podobe rozšírenia portfólia poskytovaných služieb. Funguje to na princípe toho, že jedna obec prevezme zodpovednosť za poskytovanie služieb inej obci. Toto je v podstate príklad komplexnej funkčnej konsolidácie a zároveň poukazuje aj na tendenciu reprodukcie takejto formy spolupráce aj na iné oblasti.

Ďalším spôsobom spolupráce by mohlo byť založenie tzv. *Spoluvlastníckej agentúry*, ktorú na Islande zaviedli na základe zákona o miestnej samospráve z roku 1986. Tento nový typ subjektu spolupráce miest a obcí je založený na fínskom modeli. Je to formálny subjekt so silným právnym základom v zákone o miestnej samospráve (napr. miestne hasičské zbory, doprava, služby a odpadové hospodárstvo sú často organizované prostredníctvom spoluvlastníckej agentúry). Alebo si vytvorí mesto s obcou spoluvlastnícku agentúru pre vedenie školy. Nevýhodou je však to, že rozhodovanie je založené na vládnutí väčšiny a nie na kolektívnom rozhodovaní. To znamená, rozhodnutia nezávisia od dohody všetkých členov predstavenstva. Rada, ktorá riadi spoluvlastnícku agentúru sa môže stať príliš nezávislou a oddelenou od obce a de facto obce prestávajú mať kontrolu. Odstupovať od takýchto projektov spolupráce je často finančne aj právne veľmi komplikované. Ďalšou formou spolupráce na Islande je nákup služieb obcí od miest (napr. sociálne služby, vzdelávacie služby, odhŕňanie snehu a pod.) prostredníctvom formálnej spolupráce.

Použitá literatúra

1. HALÁS, M., KLAPKA, P., BLEHA, B., BEDNÁR, M. 2014. Funkčné regióny na Slovensku podľa denných tokov do zamestnania. In: Geografický časopis, č. 66, 2014, s. 89-114
2. BEL, G., WARNER, M. E.: Inter-municipal cooperation and costs: Expectations and evidence. *Public Administration*, Vol. 93, No. 1 (2015), s. 52 – 67.
3. BEZÁK, A. 2000. Funkčné mestské regióny na Slovensku. *Geographia Slovaca*, 15. Geografický ústav SAV, Bratislava
4. BEZÁK, A. 2014. Funkčné mestské regióny na Slovensku v roku 2001. In Lauko, V. et al. *Regionálne dimenzie Slovenska*. Bratislava, Univerzita Komenského v Bratislave, s. 169-198
5. BINEK, J. a kol. 2010. Synergie ve venkovském prostoru - Paradoxy rozvoje venkova. Brno: GaREP, spol. s.r.o. s. 46-49. ISBN 978-80-904308-6-0.
6. BLAHÚTOVÁ, J. a kol. 2005. Spolupráce jako hybná síla ekonomického rozvoje samosprávných krajů. In: *Sborník příspěvků*. 1. vydání. Brno: 2005. 26 s. ISBN 80-210-3764-4.
7. BLAZEK, J. 2002. System of Czech local government financing as a framework for local development: 12 years of trial and error approach. In: *Acta Universitatis Carolinae - Geographica*. vol. 37, iss. 2, pp. 157 - 173. ISSN 0300-5402.
8. BRINDZOVÁ, Z. 2015. Tretí sektor a občania. [online], [cit. 2019-10-12]. Dostupné na internete: <<https://www.neziskoveorganizacie.sk/33/treti-sektor-a-obcania-uniqueid/queryBrindzovaE1serp=1>>.
9. BÚŠIK, J. Partnerství a regionální rozvoj na Slovensku. In: *Sborník příspěvků Sborník příspěvků*. (Valtice 20.-22.6.2012). Brno: Masarykova universita, 2012. 111 s. ISBN 978-80-210-5875-0.
10. FALŤAN, Ľ. 2004. Regionálny rozvoj Slovenska v európskych integračných kontextoch. Bratislava: Interlingua. s. 8 a 66. ISBN 80-85544-37-7.
11. FÁZIKOVÁ, M.: Zabezpečovanie samosprávnych kompetencií v jednotlivých veľkostných kategóriách obcí v regiónoch Gemer a Spiš, 2005, SPU v Nitre, FEŠaRR, prípadová štúdia pre Úrad vlády SR
12. FINKA, M. 2017. Slovak Smart City Cluster - nový aktér v oblasti rozvoja a implementácie konceptu rozumných miest a mestských regiónov. In: *Urbanita* (2017). roč. 29. s. 68-69. ISSN 0139-5912.
13. GAJDOŠ, P. 2004. Vývojové zmeny sociálno-priestorovej situácie Slovenska s prihliadnutím na prihraničné regióny. In: *Regionálny rozvoj Slovenska v európskych integračných kontextoch*. Bratislava: Interlingua. s. 24. ISBN 80-85544-37-7.
14. GAJDOŠ, P., MORAVANSKÁ, K., FALŤAN, Ľ. 2009. Špecifiká sídelného vývoja na Slovensku, Typologická analýza sídiel, SÚ SAV, 2009
15. GAJDOŠOVÁ, L., 2019. Kooperatívne aktivity miestnych samospráv lokalizovaných v okrese Nitra. Diplomová práca, SPU v Nitre, 2019.
16. GALVASOVÁ, I. a kol. 2007. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-20-9.

17. GECÍKOVÁ, I.: Komparácia územného a správneho rozdelenia Slovenska a krajín V4, spracovaný materiál do predbežnej štúdie pre NKÚ SR, VŠEMVS, 2013
18. GODL, E. 2013. Die Gemeinde-strukturreform in der Steiermark. Historische Fakten, politische Aspekte und rechtliche Rahmen. Graz: Eigenverlag. s. 28-35. ISBN 978-3-200-02927-9.
19. HAMALOVÁ, M. a kol. 2012. Princíp partnerstva v aktuálnych koncepciách regionálnej politiky. In: Verejná správa a regionálny rozvoj. Bratislava: Vedecký časopis VŠEMVS. č. 1/2012, roč. VIII. s. 12. ISBN 1337-2955.
20. HAMPL, M., DOSTÁL, P. 2007. Geography and territorial administration in the Czech Republic: Issues of fragmentation and rescaling. In: Acta Universitatis Carolinae - Geographica. vol. 42, iss. 1-2. s. 23-25. ISSN 2336 - 1980.
21. HASPROVÁ, M., DRÁBIK, P., ŽÁK, Š., 2012 Možnosti a perspektívy medziobecných spolupráce, Príspevok je výstupom projektu VEGA 1/0418/11 Udržateľný marketing a udržateľná spotreba, dostupné na http://of.euba.sk/konfVeda2012/Prispevky/Hasprova_Maria_Drabik_Peter_Zak_Stefan.pdf
22. HEMMING, R. 2006. Public-Private Partnerships, Government Guarantees and Fiscal Risk. Washington D.C.: International Monetary Fund. s. 4-24. ISBN 1-58906-493-3.
23. HLYNSDÓTTIR, E. M. 2019. Local administrative capacity based on the presence of expert staff in municipal city halls and inter-municipal cooperation entities. In Stjórnmal og Stjórnsýsla, (1), p. 1. doi: 10.13177/irpa.a.2019.15.1.1.
24. HOGGETT, P. 2006. Conflict, ambivalence and the contested purpose of public organizations. In: Human Relations. vol. 59, iss. 12. s. 18-21. ISSN: 0018-7267.
25. HUBA, M a kol. 2002. Miestna Agenda 21: udržateľný rozvoj obcí a mikroregiónov na Slovensku. Bratislava: Regionálne environmentálne centrum pre krajiny strednej a východnej Európy. s.12-30. ISBN 8096885014.
26. HUDEC, R. 2011. Centralizácia a decentralizácia obyvateľstva vo vývoji funkčného mestského regiónu Levice. Acta Geographica Universitatis Comenianae, č. 55, 67-92.
27. HULST, R, VAN MONTFORT, A. 2007. Inter-municipal cooperation: A widespread phenomenon. Amsterdam: Springer. s. 1-21. ISBN 1402053797.
28. HUSÁR, M., FINKA M., ONDREJIČKA V.. 2017. Slovak Smart City Cluster a sociálne inovácie. In: Urbanismus a územní rozvoj. roč. 20. č. 6/2017. s. 47,48. ISSN 1212-0855.
29. HYÁNEK, V. a kol. 2017. Neziskové organizace ve veřejných službách. Brno: ESF MU a Centrum pro výzkum neziskového sektoru. 292 s. . ISBN 978-80-210-4423-4.
30. CHABIČOVSKÁ, K., BINEK, J. 2007. Zdokonalování veřejné správy a samosprávy ČR. 1. vydání. Brno: KONVOJ, 2007. 214 s. ISBN 978-80-7302-125-0.
31. JEANNOT, G. 2019. Smart city projects in the continuity of the urban socio-technical regime: The French case. In Information Polity: The International Journal of Government & Democracy in the Information Age, 24(3), pp. 325–343. doi: 10.3233/IP-190128.
32. JETMAR, M. a kol. 2015. Meziobecní spolupráce - Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti. 1. vyd. Praha: Kancelár pro projekty a vzdělávání, Svaz měst a obcí České republiky. s. 9-11. ISBN: 978-80-906042-2-3.

33. JEŽEK, J. a kol. 2016. Spolupráce obcí a měst. České a evropské přístupy ke slučování obcí a meziobecní spolupráci. Učme sa u susedov. Súhrn skúseností vybraných európskych krajín.
34. JEŽEK, J. 2017. Budoucnost českých obcí mezi slučováním a meziobecní spolupráci? In: XX. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Brno: Masarykova univerzita. s. 841-846. ISBN 978-80-210-8586-2.
35. KAČIRKOVÁ, M. 2007. Partnerstvá a spolupráca medzi sektormi. Bratislava: Ekonomický ústav SAV. s. 5-31. ISSN 1337-5598.
36. KALIŇÁK, M. a kol. 2017. Analýza možností na zvýšenie potenciálu miestnejúzemnej samosprávy pri realizácii hospodárskych politík miest a obcí. [online], [cit.2019-10-20]. Dostupné na internete <https://www.zmos.sk/download_file_f.php?id=935746>.
37. KALIŇÁK, M. a kol. 2018. Lokálna hospodárska politika, Štúdia ZMOS, dostupné na: https://www.zmos.sk/narodny-projekt-centrum-socialneho-dialogu-ii--oznam/mid/407679/.html#m_407679 .
38. KANDRÁČOVÁ, V., MICHAELI, E. 1997. Mikrogeografia v edukácii, výskume a pre prax. In: Krajina východného Slovenska v odborných a vedeckých prácach. Prešov: Slovenská geografická spoločnosť pri SAV. s. 265 - 285. ISBN 80-88885-10-8.
39. KOLAJOVÁ, L. 2006. Týmová spolupráce: Jak efektivně vést tým pro dosažení nejlepších výsledků. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2006. 144 s. ISBN 80-247-1764-6.
40. Komunálne výskumné a poradenské centrum, 2013. Mestské regióny, Piešťany, 2013
41. KOTVALOVÁ, J. 2001. Meziobecní spolupráce. In: Verejná správa, č. 6/2001. Praha: Ministerstvo vnitra ČR s. 12-21. ISSN 1213-6581.
42. LE GRAND, J. 1982. The strategy of equality. In: Journal of social policy. London: George Allen & Unwin. vol 12, iss 4. s. 32. ISSN 1469-7823.
43. LOVACKÁ, S. 2006. Význam a formy interkomunálnej spolupráce obcí pre regionálny rozvoj. In: Folia Geographica 10. vol. 65, iss. 40. s. 335-338. ISSN 1336-6157.
44. MELL, I. 2009. Can green infrastructure promote urban sustainability? In: Proceedings of the Institution of Civil Engineers - Engineering Sustainability. vol, 162. pp. 23-34. ISSN 1478-4629.
45. Metodika meziobecní spolupráce. 2013. [online], [cit. 2019-10-26]. Dostupné na internete:<<http://www.sorp.cz/wp-content/uploads/2015/01/Metodika-meziobecn%C3%AD-spolupr%C3%A1ce-verze-%C5%99%C3%ADjen-2013.pdf>>.
46. Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, 2013. Predbežná štúdia ku kontrolnej akcii Kontrola procesu samointegrácie menších obcí SR.
47. NEVÉDÉL, L., KUDLÁČKOVÁ, E. 2016. Hodnocení přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko 2007 -2013. In: XIX. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Brno: Masarykova univerzita s. 145-150. ISBN 978-80-210-8273-1.
48. NIŽŇANSKÝ V., HAMALOVÁ, M., 2013. Decentralizácia a Slovensko, VŠEMVS, Bratislava 2013, ISBN:978-80- 89600-18-2venska, 2015 ISBN 978 - 80 - 972006 - 2 – 6
49. NIŽŇANSKÝ, V. 2009. Medziobecná spolupráca a zlučovanie obcí na Slovensku. Bratislava: Merkury. s. 12-23. ISBN 978-80-894-5800-4.

50. NIŽŇANSKÝ, V. 2013, Decentralizácia a Slovensko, Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o. Piešťany, 2013
51. NIŽŇANSKÝ, V. 2013. Spracovaný materiál do predbežnej štúdie pre NKÚ SR, VŠEMVS, 2013, in: Kukliš, P.: Medziobecná spolupráca, 2006
52. NIŽŇANSKÝ, V. a kol. 2009. Medziobecná spolupráca a zlučovanie obcí na Slovensku. Merkury: Bratislava, 2009
53. NIŽŇANSKÝ, V., RAFAJ, P. 2010, Ranking miest 2004 - 2010, Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o. Piešťany, 2010
54. NIŽŇANSKÝ, V., RUČINSKÁ, S. 2015. Spolupráca obcí v mestskom regióne. Únia miest Slovenska, 2015 ISBN 978 - 80 - 972006 - 2 - 6
55. ONDRUŠEK, D. a kol. 2010. Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie. Bratislava: Peter Prekop Print Production. 307 s. ISBN 80- 968095- 3- 9.
56. PAVLÍK, M. a kol. 2019. Regiony budoucnosti - spolupráce, bezpečí, efektívnosť: inšpirácie pro rozvoj měst a regionů s příklady dobré praxe. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-1310-1
57. PROVAZNIKOVÁ, R. 2015. Financování měst, obcí a regionu - teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada. s. 30-220. ISBN 978-8024-756-080.
58. PUSTÁ, B., DOLNÁ, Z. 2010. Mikroregionálne združenia obcí ako jedna z foriem medziobecnej spolupráce. In: GEOGRAPHIA CASSOVIENSIS. 2010, roč. IV. č. 2, s. 168-169. ISSN 2454-0005.
59. SARAVANAN, A., VENKATA R. 2012. Equitable tourism development: need for strategic partnership. In: International Journal of Multidisciplinary Research. vol. 2, iss. 3. s. 12-24. ISSN 2231 5780.
60. SIROTNÁ, B. 2014. Riadenie, účelovosť a financovanie mikroregiónov v SR. Brno: Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja TnUAD. s. 5-9. ISBN 978-80-223-3553-9.
61. SLAVÍK, V., GRÁC, R., KLOBUČNÍK, M. 2010. Reflexia k problematike fungovania spoločných obecných úradov v Slovenskej republike. In: Geographia cassoviensis, IV. č. 2/2010. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. s. 193-200. ISSN 1337 - 6748.
62. SØRENSEN, R. J. 2007. Does Dispersed Public Ownership Impair Efficiency? The Case of Refuse Collection in Norway. Public Administration, Vol. 85, No. 4 (2007), s. 1045 – 1058.
63. ŠTANGOVÁ, N., KNIEŽOVÁ, J., VÝROSTOVÁ, E., NIŽŇANSKÝ, V., 2010. Spolupráca obcí v regióne Horná Torysa, 2010, analýza je súčasťou výskumnej úlohy VŠEMVS Model komunálnej reformy na Slovensku
64. TICHÝ, Dušan. 2005. Združovanie obcí ako predpoklad rýchlejšieho rozvoja samospráv a regiónov. In: Ekonomický časopis. 2005. roč. 53. č. 4. s. 364-365. ISSN 0013-3035.
65. URBAN, P a kol. 2018. Podpora biodiverzity prvkami zelenej infraštruktúry v obciach Slovenska - Zelené obce Slovenska. In: Odborná metodická príručka k podpore biodiverzity prvkami zelenej infraštruktúry. Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia. s. 4-7.

66. ÚNIA MIEST SLOVENSKA. 2019. Dozrel čas na zmeny. Koncept k návrhu reformy verejnej správy.
67. WARNER, M. E. 2006. Inter-municipal Cooperation in the US: A Regional governance Solution? 1. *Urban Public Economics Review*, Vol. 16, No. 6 (2006), s. 221 – 242.
68. WOLLMANN, H. 2010. Comparing Two Logics of Interlocal Cooperation: The Cases of France and Germany. *Urban Affairs Review*, Vol. 46, No. 2 (2010), s. 263 – 292.
69. ŽÁRSKA E. a kol. 2009. Finančná kapacita obce ako determinant rozvoja. In *Teoretické a praktické aspekty verejných financií*. Praha: VŠE v Praze, 2009. ISBN 978-80-245-1513-7.
70. ŽÁRSKA E., FERČÍKOVÁ, V., 2014. Bonita obce ako determinant rozvoja a kol. 2009. Finančná kapacita obce ako determinant rozvoja. In: XVII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6840-7.

Príloha 1

Vzor dotazníka

Prieskum medziobecnej spolupráce

Vážení respondenti,

Katedra verejnej správy, Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja, SPU v Nitre realizuje dotazníkový prieskum v oblasti medziobecnej spolupráce. Cieľom primárneho výskumu je identifikovať, aké formy spolupráce obce a mestá využívajú a aké efekty a bariéry z medziobecnej spolupráce vyplývajú. Získané informácie budú použité pre spracovanie štúdie pre Ministerstvo dopravy a výstavby SR.

Názov obce / mesta:

Počet obyvateľov k 31. 12. 2018:

- 1) Na akej priestorovej úrovni Vaša obec / mesto spolupracuje s inými subjektmi?**
(Môžete označiť aj viacero odpovedí)
 - a) Národná úroveň
 - b) Regionálna úroveň
 - c) Miestna úroveň

- 2) Ktorá z uvedených úrovní spolupráce má prevahu? (Označte iba jednu možnosť)**
 - a) Národná úroveň
 - b) Regionálna úroveň
 - c) Miestna úroveň

- 3) Na základe akej formy spolupracujete s inými obcami a mestami?**
(Môžete označiť aj viacero odpovedí)
 - a) zmluva o zriadení združenia obcí,
 - b) zmluva o zriadení spoločného obecného úradu,
 - c) zmluva uzatvorená za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti,
 - d) zriadenie alebo založenie právnickej osoby podľa osobitného zákona,
 - e) iné.....

- 4) V akých oblastiach samosprávnej pôsobnosti Vaša obec / mesto spolupracuje s inými obcami a mestami? (Môžete označiť aj viacero odpovedí)**
 - a) miestne komunikácie, verejné priestranstvá,
 - b) nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom,
 - c) udržiavanie čistoty v obci,
 - d) správa a údržba verejnej zelene,
 - e) správa a údržba verejného osvetlenia,
 - f) zásobovanie vodou,

- g) odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žúmp,
- h) miestna verejná doprava,
- i) materské školy, školské kluby,
- j) sociálne služby,
- k) divadelná činnosť,
- l) šport,
- m) investičná a podnikateľská činnosť,
- n) iné.....
.....
.....

5) V akých oblastiach na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy Vaša obec / mesto spolupracuje s inými obcami a mestami? (Môžete označiť aj viacero odpovedí)

- a) vedenie matriky,
- b) stavebný poriadok, pôsobnosť stavebného úradu,
- c) ochrana prírody,
- d) základné školstvo,
- e) krízový manažment,
- f) bývanie,
- g) zdravotníctvo,
- h) iné.....
.....
.....
.....

6) Uved'te konkrétne mestá a obce, s ktorými rozvíjate medziobecnú spoluprácu a špecifikujte formu a oblasti spolupráce (Pri formách vychádzajte prosím z možností uvedených v otázke 3 a pri oblastiach spolupráce z možností pri otázkach 4 a 5.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7) Uved'te, s ktorými subjektmi spolupracujete na regionálnej úrovni a konkretizujte oblasť spolupráce.

a) Vyšší územný celok

.....
.....

b) Regionálne vzdelávacie centrum samosprávy

.....
.....

c) Miestna akčná skupina

.....
.....

d) iné.....

.....
.....

8) Uved'te, s ktorými subjektmi spolupracujete na národnej úrovni a konkretizujte oblasť spolupráce.

a) Regionálne združenia ZMOS

.....
.....

b) Únie miest Slovenska

.....
.....

c) Asociácia komunálnych ekonómov SR

.....
.....

d) Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR

.....
.....

e) Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenskej republiky

.....
.....

f) Záujmové združenie miest a obcí pre trvalo udržateľnú energetickú efektívnosť
CITENERGO

.....
.....

g) Združenie DEUS – DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska

.....
.....

h) Iné

.....
.....

9) Aké zdroje financovania spolupráce využíva Vaša obec / mesto prioritne? (Označte iba jednu možnosť)

a) Vlastný rozpočet

b) Externé zdroje

c) Kombinácia vlastného rozpočtu a externých zdrojov

d) Iné:

.....

10) Uved'te výšku výdavkov z vlastného rozpočtu na medziobecnú spoluprácu za rok 2018.

.....

11) Prirad'te význam efektom vyplývajúcim pre obec / mesto z medziobecnej spolupráce podľa nasledujúcej stupnice:

1 – nepovažujem za pozitívny efekt

2 – nízka významnosť efektu

3 – stredná významnosť efektu

4 – vysoká významnosť efektu

Ekonomické

- a) Úspora nákladov
 - b) Prístup k ďalším finančným zdrojom
 - c) Aglomeračné úspory a efekty
 - d) Iné.....
-

Neekonomické

- a) Vyššia kvalita poskytovaných služieb
 - b) Dosiahnutie vyššej efektivity pri zabezpečovaní služieb
 - c) Výmena skúseností a poznatkov
 - d) Riešenie spoločných záujmov a problémov
 - e) Iné.....
-

12) Prirad'te význam bariéram resp. problémom medziobecnej spolupráce podľa nasledujúcej stupnice:

1 – nepovažujem za bariéru / problém

2 – nízka významnosť bariéry/ problému

3 – stredná významnosť bariéry/ problému

4 – vysoká významnosť bariéry/ problému

- a) Nedostatok finančných zdrojov
- b) Legislatívny rámec medziobecnej spolupráce
- c) Administratívna náročnosť projektov spolupráce
- d) Relatívne dlhý proces zakladania združenia obcí
- e) Komplikované rozhodovacie procesy združenia obcí
- f) Pomerne komplikovaná dohoda na rozpočte združenia obcí.....
- g) Nezáujem iných samospráv o spoluprácu
- h) Veľká vzdialenosť medzi partnerskou obcou/obcami
- i) Iné.....

13) Je podľa Vášho názoru potrebné realizovať zmeny legislatívy v oblasti medziobecnej spolupráce? Ak áno aké?

a) Áno

.....
.....
.....

b) Nie

14) Ktoré kompetencie v samosprávnej pôsobnosti miest a obcí by podľa Vás bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce a prečo?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

15) Ktoré kompetencie na úseku prenesenej pôsobnosti štátnej správy by podľa Vás bolo prospešné do budúcnosti zabezpečiť na báze medziobecnej spolupráce a prečo?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

16) S kým preferujete medziobecnú spoluprácu pri výkone svojich kompetencií?

a) s mestom

b) s väčšou obcou vo Vašom okolí